HUỲNH VĂN THỚI

KỸ THUẬT TRỒNG VÀ GHÉP SỨ THÁI LAN ĐỜI MỚI

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

HUỲNH VĂN THỚI

KỸ-THUẬT NUÔI-TRỒNG SỨ THÁI-LAN ĐỜI MỚI

(QUYỂN HAI)

NĂM 2008

LỜI GIỚI THIỆU

Tôi được hân hạnh quen biết và làm bạn kiểng với anh Huỳnh Văn Thới lúc anh làm Chủ Tịch Hội Sinh Vật Cảnh Tân Bình với tên thường gọi là Bảy Thới. Tôi vốn là độc giả của các sách, báo hoa cảnh nên biết anh là tác giả của nhiều đầu sách, bài viết về thú chơi hoa cảnh, nhất là hoa mai. Khi cuốn sách "Kỹ Thuật Trồng Và Ghép Mai" xuất bản lần đầu tiên được độc giả đón nhận nồng nhiệt, tôi đã tìm đến nhà anh và từ đó tôi càng cảm phục hơn về sự giản dị, chân thành, tâm hồn trong sáng... nhất là ở anh có cái **Tâm** của một nhà giáo yêu hoa cảnh.

Anh xem việc chơi hoa cảnh là thú vui tao nhã, được giúp đỡ, hướng dẫn kỹ thuật là niềm vui của mình, anh trân trọng, nhiệt tình với mọi người, mọi giới và cả những người trẻ tuổi mới chơi kiểng, vì vậy anh được rất nhiều bạn bè gần xa mến mộ.

Ở anh niềm đam mê hoa cảnh có lẽ không bao giờ cạn, tuổi cao, sức yếu, mặc dù không có nhiều điều kiện thuận lợi để thỏa chí tung hoành, anh vẫn tận dụng khoảng không chật hẹp quanh nhà để trồng hoa cảnh và dành thời gian nhàn rỗi để nghiên cứu, sưu tầm viết sách, báo, để độc giả bạn bè gần xa vẫn như thấy có anh bên cạnh mỗi khi anh cho ra thêm một đầu sách mới.

Sách anh viết với lời văn hướng dẫn kỹ thuật cũng giản dị, gần gũi, nhiệt tình như con người anh. Nhớ năm nào phong trào chơi sứ ghép mới khởi động, anh đã mạnh dạn viết cuốn "Kỹ Thuật Trồng và Ghép Sứ Thái Nhiều màu" gây được tiếng vang lớn và đến nay nghệ nhân chúng ta đã tự lại tạo được nhiều giống mới lạ và rất nhiều người biết tháp ghép, anh là người nhóm lửa và vui khi lửa mọi người cùng

thấp lên sáng hơn, rực rỡ hơn ...Đôi khi vì công việc bận rộn, ít quan tâm đến hoa cảnh, chợt nhìn thấy anh (ngồi xe ôm) đến thăm với lủng lẳng cây cảnh treo đầy xe mới thấy thương anh, cảm phục anh hơn... tôi tự nhủ sẽ cùng gop sức với anh để phong trào, thú chơi hoa cảnh lan tỏa đến mọi người, mọi nhà.

Một lần nữa độc giả có dịp gặp lại anh Huỳnh Văn Thới qua cuốn sách "Kỹ Thuật Tạo Dáng Bon Sai" mới nhất của anh. Vẫn chân thành giản dị, phương pháp hướng dẫn kỹ thuật mang phong cách rất Bảy Thới, hy vọng những người yêu hoa cảnh sẽ đón nhận với sự hài lòng và thông cảm cho những thiếu sót nếu có.

Xin giới thiệu với độc giả cuốn sách mới nhất "Kỹ Thuật Nhân Giống, Nuôi Trồng, Tháp Ghép, Chăm Sóc Cây Sứ Thái Lan Đời Mới" của anh, với mong muốn cung cấp những thông tin cần thiết, những hình ảnh minh họa sưu tầm được, hầu trao đổi kỹ thuật, kinh nghiệm với những người yêu hoa cảnh.

Với lòng cầu thị, khiêm tốn, tác giả rất mong được độc giả góp ý, trao đổi thêm để niềm đam mê hoa cảnh luôn được nâng cao và phát triển.

Tôi Học Sửa Kiểng

Mày mò tạo dáng kiểng **Bon Sai** dàng (dáng),
chết chị (chi) vẫn còn cách cưu (cứu)
Sách kiểng (kiểng) hướng dẫn như Thầy (như Thầy)
Nhờ chăm uốn, sửa nên cầy (cây) hết xâu (xấu)

(Phỏng theo thơ Bút Tre)

Tân Phú, ngày 06 tháng 06 năm 2006

LÊ ẨN SĨ

LỜI MỞ ĐẦU

Tôi xin thành thật cám ơn quí vị độc giả và các bạn bè xa gần đã tận tình giúp đỡ và ủng hộ tôi để thực hiện quyển sách **"Kỹ Thuật Trồng Và Ghép Sứ Thái Nhiều Màu"**, đã xuất bản từ năm 2000 và tái bản năm 2004... Ngày nay do phong trào nuôi trồng, nhân giống, tháp ghép và lai tạo cây sứ Thái Lan thêm được nhiều giống cây mới lạ, ra hoa vô cùng đẹp, tôi được nhiều độc giả và một số bạn bè khuyến khích nên viết thêm quyển sách Sứ Thái Lan thứ hai, **"Kỹ Thuật Nuôi Trồng Sứ Thái Lan Đời Mới"**, với đầy đủ kỹ thuật nuôi trồng, thụ phấn chéo và nhất là kỹ thuật tháp ghép ngồi theo kiểu mới ngang bằng, chỗ ghép liền lạc, không còn thấy vết thẹo thô kệch như kiểu ghép tháp vạt nêm trước đây nữa... Đây là một kiểu tháp ghép mới có hơi phức tạp, nhưng lại liền trơn rất đẹp, do những nghệ nhân bạn bè ở Quận Tân Bình, Quận Tân Phú và Quận Bình Chánh đã mày mò tháp ghép được. Tôi xin phép sao chép lại cành rẻ với hình ảnh minh họa phương pháp ghép ngang bằng, để các bạn xa gần có thể tự tay tháp ghép lấy.

Do cây sứ Thái Lan rất dễ gieo hạt, dễ trồng, chỉ trong vòng 7 tháng là ra hoa, khi thấy cây nào ra hoa đẹp, có màu sắc lạ thì để lại làm giống, còn nếu cây sứ nào ra hoa xấu thì dùng làm gốc ghép để tháp ghép với các giống có hoa đẹp lên. Ngày nay phong trào nuôi trồng, tháp ghép cây sứ Thái Lan đời mới, ngày càng cao, nhiều người đã có sáng kiến, thụ phấn chéo với

những loại cây sứ có hoa màu sắc rất lạ, rất đẹp, đồng thời cũng phát minh ra nhiều kiểu tháp ghép rất độc đáo, và uốn sửa làm cây kiểng thác đổ, cây thủy đề, cây suy phong... cộng với bộ rễ u lồi cong queo rất đẹp, có thể chơi kiểng như bonsai được. Có một số nghệ nhân mày mò lai tạo nhân giống ra được nhiều loại cây sứ Thái Lan đời mới ra hoa từ 4 cánh, 5 cánh, 6 cánh, 7 cánh, đến cây ra hoa 2 tầng với 9 -10 cánh, như cây sứ Phú Thạnh của Ông Ba ở Tân Phú có 2 tầng 9 cánh dún, cây sứ của Ông Thiên Ân, ở Tân Phú, 2 tầng 9 cánh, cây sứ Hồng Sen của Ông Nguyễn Văn Bê ở Tân Kiêng ra hoa 2 tầng 9 cánh, cây sứ Ngọc Tú Cầu của Ông Nguyễn Ngọc Long với 2 tầng 10 cánh rất to xòe loa ra bên ngoài rất đẹp.

Cây sứ thuộc họ Apocynaceae là một họ rất lớn bao gồm có hơn 1.500 giống như: cây trúc đào (Nerium), cây thông thiên (Thevetia), cây huỳnh anh (Allamanda), cây guồi(Willughbeia Cochinchinensis), cây giom (Melodinus Myrtifolius), cây xirô (Carissa Carandas), cây mướp xác (Cerbera Nanghas), cây trang tây (Kopsia Fruticosa), cây móp (Alstonia Spathulata), cây tuyến nha (Odontadenia Macrantha), cây mai chiếu thủy (Wrightia), cây dừa cạn (Catharanthus), cây myê (Strophantus), cây lài trâu (Tabernaemontana), cây sứ đại (Plumeria), cây sứ Sa Mạc (Thái Lan) (Adenium Obesum) .v.v... trong đó cây sứ đại và cây sứ Thái Lan có hoa rất đẹp được nhiều người ưa thích nuôi trồng trước sân vườn nhà làm cảnh.

Vì say mê hoa kiểng nên tôi luôn luôn mày mò thụ phấn chéo giữa những cây có hoa màu sắc khác nhau để lai tạo ra nhiều giống mới lạ nhằm phổ biến cho bà con bạn bè.

Cuối cùng tôi xin chân thành cám ơn các Ông Nguyễn Tiến Dũng, Ông Nguyễn Thiện Tịch, Ông Nhuyễn Văn Nhở, Ông Thiên Ân, Ông Nguyễn Văn Bê và một số bạn bè khác... cũng như Nhà Xuất Bản đã hết sức giúp đỡ tôi trong việc thực hiện quyển sách này.

Huỳnh Văn Thới
43, đường 24B, Phường Bình Trị Đông B,
Quận Bình Tân, Tp. Hồ Chí Minh.
ĐT: 762 2581. DĐ : 0168 8706 386.
E-Mail adress : vanthoi@hcm.vnn.vn

CHƯƠNG I

I) KỸ THUẬT TRỒNG CÂY SỨ THÁI LAN.

Cây sứ Thái Lan thuộc loại thực vật thượng đẳng có hạt kín, lá màu xanh, nở hoa quanh năm, nhân phôi có tử phòng bao bọc, cho nên hạt có vỏ quả bọc lại, không lộ ra ngoài. Các nhà khoa học đã nghiên cứu được tác dụng của hoa là cơ quan sinh sản của cây. Cây có hoa mới có thụ phấn, thụ tinh mà kết trái. Trái của thực vật rất đa dạng, muôn hình muôn vẻ, cây sứ Thái Lan thuộc loại lưỡng tính, nghĩa là trong một hoa có cả nhị đực và nhụy cái, noãn sào có thể tự thụ phấn đậu thành trái. Khi trái chín vỏ bên ngoài sẽ khô, nếu không lấy dây quấn cột giữ chặt lại, thì vỏ sẽ bung ra làm đôi, giải phóng tất cả hạt bay đi rất xa, vì ở 2 đầu của hạt có 2 chùm lông tơ rất mịn, rất nhẹ, giúp hạt có thể bay đi rất xa theo chiều gió... rồi đáp xuống một nơi nào, một chỗ đất nào đó, nếu gặp điều kiện thuận lợi, có đủ độ ẩm thì hạt sứ có thể mọc mầm, nếu gặp thêm phân bón trong đất thì sẽ phát triển, mọc thành cây con. Do đó các hạt sứ gặp điều kiện thích hợp có thể phát triển tươi tốt thành nhiều cây mới trong thiên nhiên. Trong nông nghiệp rất cần hạt giống để gieo trồng sản xuất ra cây con, hạt giống mới là cơ quan quan trọng để sinh sản truyền giống cho đời sau, có một số cây là từ hạt giống sinh trưởng mà ra, phát triển, trưởng thành, từ đó mới bảo tồn được nòi giống.

Năm 1985 tôi có nhờ anh Nguyễn Tiến Dũng, người Thái Lan gốc Việt Nam, mua dùm cho tôi 2 cuốn

sách nói về cây Sứ Sa Mạc của Thái Lan, tôi mới nghiên cứu học thêm một ít tiếng Thái, tập nuôi trồng, tháp ghép cây sứ Thái Lan và viết quyển sách "Kỹ Thuật Trồng và Ghép Sứ Thái Nhiều Màu" bán ra cũng khá chạy tới nay.

Ngày trước chúng ta chỉ nhập cây sứ Thái Lan về trồng để trang trí làm đẹp sân nhà, vì cây sứ rất siêng hoa và ra hoa tươi đẹp quanh năm. Cây sứ lại rất dễ trồng, ai trồng cũng được, để chơi chớ chưa có nghĩ đến việc lai tạo nhân giống đại trà cho ra cho nhiều cây với qui mô lớn, để mua bán hoặc xuất khẩu. Bây giờ khoa học tiến bộ đã giúp chúng ta biết cách thụ phấn nhân tạo, thụ phấn đơn trong một hoa, hoặc thụ phấn kép trong nhiều hoa khác nhau, để đậu trái to, mập, có nhiều hạt chắc, để gieo trồng và nhân ra nhiều giống mới lạ để mua bán và xuất khẩu.

Ngày nay chúng ta mới nghĩ đến việc nuôi trồng đại trà và nhân giống cây sứ Thái Lan với qui mô lớn, bằng gieo hạt, giâm cành và tháp ghép. Muốn được như vậy, trước tiên phải có cây giống, chúng ta còn phải nhập cây giống mới lạ về từ Thái Lan, Đài Loan, rồi chọn những cây sứ có hoa to màu sắc đẹp, để nhân giống thêm. Tôi và một số nghệ nhân đã tiếp tục thụ phấn chéo lai tạo được nhiều cây sứ đời mới có màu sắc khá đẹp và do kỹ thuật nuôi trồng, cách bón phân hợp lý, cây sứ Thái Lan rất mập mạp, nẩy sinh ra được thêm nhiều cây sứ đột biến ra hoa to 6-7 cánh, đến 2 tầng 9-10 cánh rất lạ, đẹp. Gần đây khoa học còn phổ biến thêm cách tạp giao, thụ phấn chéo giữa nhiều cây và nhiều thế hệ, cho

ra nhiều cây con rất mạnh, có ưu thế hơn hẳn, đẻ nhánh khỏe, ra hoa rất to, màu sắc độc đáo tuyệt vời. Như chúng ta đã thấy trên 400 cây sứ đủ màu sắc, dự thi trong ngày Lễ Hội Hoa Sứ, 30 tháng 4 năm 2006 tại Hội Quán Thượng Uyển, Quận 12, TP. Hồ Chí Minh.

II) NHỮNG CÂY SỨ CÓ HOA ĐẸP.

1) Cây sứ Bạch Ngọc Đường: là cây sứ sa mạc do người Đài Loan lai tạo được, cây to cỡ trung bình, phân nhiều cành nhánh nhỏ, lá nhỏ dẹp, dạng thuôn dài, màu xanh nhạt, thường được tháp ghép lên cây sứ nội địa, có hoa 5 cánh thật tròn kín màu trắng tươi, họng nhỏ màu vàng, nhị thục ngắn cũng màu vàng ở lưng chừng trong họng, nên rất khó thụ phấn. Cây có hoa rất đẹp nên được nhiều người ưa thích nuôi trồng để làm giống, mặc dù cây hơi khó trồng và hơi khó ra hoa.

2) Cây sứ Hoa Vàng của Thái Lan: ảnh cây sứ hoa vàng của Thái Lan in ở sách "Kỹ Thuật Trồng và Ghép cây sứ Thái Lan nhiều màu" xuất bản năm 1999, là cây sứ mua của Ông Thái, Nguyễn Thanh Orchid, nhập về từ Thái Lan, cây thân mập có gai, cành nhánh ít, lá dẹp thuôn dài, màu xanh xám, có gân trắng, hoa chùm mọc trên cuống chung, giống như cuống hoa của cây sứ cùi, nở xòe 5 cánh nhọn, màu vàng sậm, họng nhỏ màu vàng, rất lạ.

3) Cây sứ Hoa Vàng Hội Tăng của Đài Loan: là cây sứ do Đài Loan lai tạo, cây thân trung bình cành nhánh nhỏ, hoa khá to, nở xòe rộng 5 cánh thật tròn, thật

kín, màu vàng nhạt phớt xanh, họng nhỏ màu xanh đậm, rất hiếm thấy, là một giống rất lạ rất đẹp, được nhiều người kiếm nuôi làm giống.

4) Cây sứ Thái Vân: là cây nhập từ Thái Lan, củ rễ to bình thường, thân màu xám, phân nhiều cành nhánh nhỏ, lá dạng hình lòng máng, màu xanh bóng ở mặt trên, màu xanh xám ở mặt dưới, đặc biệt hoa chùm khá to, đặc biệt hoa có 2 màu trắng đỏ xen kẽ lẫn lộn, giống như có nhiều sọc to màu trắng từ trong họng chạy ra và nhiều sọc đỏ từ ngoài chót cánh chạy vào, xen kẽ lẫn lộn. Cây này hay bất thường, có khi các sọc trắng to hơn các sọc đỏ, có khi các sọc đỏ to hơn các sọc trắng, có khi cả 5 cánh không có sọc nào, toàn một màu đỏ tươi thật lạ, nhưng rất đẹp, họng khá to màu vàng pha đỏ, giữa có chùm nhị màu trắng. Cây đời cũ nhưng đẹp nên được nhiều người ưa thích nuôi trồng làm cảnh đến ngày nay.

5) Cây sứ Sương Mai: giống như cây Thái Vân là cây sứ rất đẹp của Đài Loan, được nhập về trồng từ lâu, chùm hoa xòe to 5 cánh, với 2 màu chính trắng pha đỏ xen kẽ lẫn lộn, những bệt màu trắng lớn từ trong họng nhỏ dần ra ngoài chót cánh còn những bệt màu đỏ lớn từ bên ngoài nhỏ dần vô trong họng. Đặc biệt hoa trong ảnh có một con ong bò đến hút nhụy giúp cho hoa thụ phấn.

6) Cây sứ Tím Hoa Cà: cũng là cây lai tạo tại Đoài Loan, thuộc dòng họ tím Hawai, cây trung bình, nhưng cành nhánh to, lá hình bầu dục, màu xanh pha tím, cạnh răn reo, hoa to, màu tím hoa cà, họng khá to màu

đỏ, bên trong màu đen, có chùm nhị thục màu đỏ rất đẹp. Cây khá sai hoa được nhiều người tháp ghép.

7) Cây sứ Hoa Phớt Xanh: cây sứ trắng Bạch Ngọc lá khá to hình lòng máng màu xanh bóng, với nhiều gân to màu trắng, khi đột biến ra hoa 5 cánh nhọn khá to, màu trắng phớt xanh, họng to màu vàng tươi, nhị vàng pha trắng khá đẹp. Cây này cũng được nhiều người ưa thích nuôi trồng để nhân giống.

8) Cây sứ Trinh Bạch Đốm: là cây lai tạo gieo từ hạt của cây Trinh Bạch, thân khá to, phân nhiều cành nhánh màu xám mốc, lá thuôn dài, khá to màu xanh bóng, chung quanh có viền trắng, chùm hoa nở xòe to màu trắng, chung quanh cánh có nhiều đốm màu hồng, họng to màu vàng tươi, giữa có chùm nhị dài cũng màu vàng rất đẹp.

9) Cây sứ Hồng Đốm: đây là cây sứ mới lai tạo, gieo từ hạt, củ rễ thân tàn nhánh khá to màu xám, lá nhỏ thuôn dài, màu xanh bóng, giữa có gân trắng, đặc biệt hoa rất lạ, cuống hoa màu tím, thân ống phễu họng hoa bên ngoài màu tím sậm rất lạ, 5 cánh hoa tròn to màu hồng, có nhiều đốm to màu đỏ tím, nổi lên rõ rệt, làm cho cánh hoa như có nhiều sọc đỏ, họng to màu tím sậm, giữa có chùm nhị thục màu hồng. Là cây mới lai tạo, có cuống hoa và ống phễu màu tím sậm, cánh hoa có nhiều đốm đỏ.

10) Cây sứ Huyết Long: là cây đời cũ nhập khá lâu từ Thái Lan, thân màu nâu xám, lá thuôn dẹp, dài nhỏ, màu xanh nhạt, chùm hoa to, 5 cánh màu đỏ tuyền

hơi nhọn ở chót, họng nhỏ màu đen, nhụy thục. Là cây rất đẹp được nhiều người ưa thích.

11) Cây sứ Huyết Long Lai: là cây Huyết Long gieo trồng từ hạt, củ, thân, cành nhánh nhỏ, màu hồng nhạt, lá dẹp thuôn dài màu xanh xám, đặt biệt rất siêng hoa, hoa có búp dài nhọn, bên trong gần cuống màu hồng, bên ngoài màu đỏ, chùm hoa nở đầy cành, xòe to 5 cánh thuôn dài chỉ hơi nhọn mà thôi chớ không nhọn như cây Huyết Long, toàn một màu đỏ đậm, họng hơi nhỏ, màu đỏ chung quanh có cựa mép viền hồng, giữa có chùm nhị ngắn cũng màu hồng. Là cây rất đặc sắc được nhiều người ưa thích.

12) Cây sứ Chiều Tím sọc lá viềng trắng: là cây Chiều Tím nhập từ Thái Lan, cây trung bình cành nhánh nhỏ, lá nhỏ thuôn dài màu xanh nhạt, ở mặt trên, màu xanh mốc ở mặt dưới, gân giữa to màu trắng và đặc biệt có một đường viền trắng khắp chung quanh mép lá. Hoa nở xòe to 5 cánh rất tròn kín, màu nâu tím, có nhiều gân nhỏ màu tím sậm, rất lạ rất đẹp, họng nhỏ màu tím đen, chung quanh có đường viền màu tím sậm, giữa có chùm nhị thục màu tím. Là cây nhập từ lâu nhưng vẫn còn được nhiều người ưa chuộng.

13) Cây sứ Hắc Trân Châu: là cây nhập từ Đài Loan, thân trung bình màu xám nâu, cành nhánh nhỏ, lá thuôn dài, màu xanh nhạt, hoa nở xòe to 5 cánh tròn màu đỏ, đặc biệt có một đường viền rất to, màu đen tuyền khắp chung quanh cánh, lạ và quí ở chỗ rất ít có loại hoa nào có màu đen tuyền. Họng to màu vàng, xung quanh

có đường viền mép màu trắng. từ đó mỗi cánh đều có 3 sọc to màu trắng chĩa thẳng ra ngoài, giữa có chùm nhị màu hồng mang phấn trắng rất lạ rất đẹp. Đây là cây rất hiếm đã thoái hóa mất giống chỉ còn cây đỏ viền tím đen mà thôi.

14) Cây sứ Hắc Trân Châu 2: là cây sứ của Ong Quang An lai tạo, có rễ củ thân màu xám phớt xanh, lá to dạng hình lòng máng, mép răng reo, màu xanh ở mặt trên, màu xám ở mặt dưới, đặc biệt hoa khá to, xòe 5 cánh tròn kín, màu đỏ bên trong, bên ngoài màu tím đen đậm dần đến sát rìa chót cánh mới có màu đen, tương tợ như hoa cây Hắc Trân Châu, nhưng cũng không đen bằng cây Hắc Trân Châu, họng tròn to màu vàng, có 5 sọc đỏ ngắn, giữa có chùm nhị thục màu hồng ngoài chót màu trắng, rất đẹp. Cây có màu đen rất quí, cần nuôi trồng để nhân giống.

15) Cây sứ Họa Mi: là cây được nhiều người lại tạo, giống như 2 hoa đỏ và đen chồng lên nhau, là cây có hoa khá to, 5 cánh hơi nhọn, bên ngoài viền đen, bên trong màu đỏ sậm, tương tự như hoa đỏ chồng lến hoa đen vậy, họng màu vàng, 5 cọng nhụy màu cam đỏ, rất đẹp!

16) Cây sứ Hắc Kim Phụng: là cây sứ có thân màu xanh, lá màu xanh ửng bạc, giữa có gân trắng nhỏ, hoa chùm xòe to 5 cánh hơi nhọn, một màu đỏ tím đen, họng màu đen tuyền, nhụy thục cũng màu đen. Là cây rất đẹp nên nuôi trồng nhân giống.

17) Cây sứ Hồng Vi: là cây sứ giống y như cây Hắc Kim Phụng, nhưng chỉ có hoa màu sắc hơi khác nhau, cây hồng vi cũng 5 cánh nhọn, màu đỏ hồng, bên trong sậm, bên ngoài dợt dần, chót hơi nhọn, họng hình sao màu tím đen, nhụy vàng.

18) Cây sứ đỏ họng có 5 sọc hình sao: đây là cây sứ thân củ khá to, phân nhiều cành nhánh màu xám mốc, lá thuôn dài màu xanh ở mặt trên, màu nâu tím nhạt ở mặt dưới, hoa nở xòe to 5 cánh thuôn dài, màu đỏ tươi, đuôi hơi nhọn, họng khá to màu đỏ, mỗi cánh đều có 3 sọc giống như cây Hoài Long, nhưng cây nầy có 3 sọc to màu trắng trên nền đỏ, thay vì 3 sọc nhỏ màu đỏ trên nền trắng của cây Hoài Long. Cả 2 cây mỗi cây có một vẽ đều rất đẹp.

19) Cây sứ Đỗ Quyên 3 màu: là cây của Ông Nguyễn Văn Nhở, mới ghép và lai tạo được, có củ rễ thân màu xanh xám, lá nhỏ thuôn dài, màu xanh ở mặt trên, màu xám ở mặt dưới, cây rất siêng hoa, hoa lớn nở trước, hoa nhỏ nở sau, mới nở xòe to 5 cánh màu trắng, qua ngày sau đổi qua màu vàng, rồi màu hồng, ngày thứ ba đổi qua màu đỏ, chung quanh có viền trắng pha hồng, rất lạ rất đẹp . Cho nên khi hoa nở rộ nhìn vô cây thấy cả một gam đến 4 – 5 màu: trắng, vàng, hồng, cam, đỏ. rất lạ rất đẹp, nên nuôi trồng để làm giống.

20) Cây sứ có hoa 2 màu trắng + đỏ: là 2 cây sứ giống của anh Theo ở đường Lũy Bán Bích, Tân Phú: một cây lá màu xanh có hoa 5 cánh 2 màu, bên ngoài giống như một hoa 5 cánh tròn màu trắng, bên trong

giống như một hoa khác 5 cánh nhọn màu đỏ, mới nhìn giống như hai hoa chồng lên nhau, họng tím nhụy dài màu đỏ cam, rất lạ rất đẹp.

21) Cây sứ có hoa 2 màu đỏ + trắng: là cây đối nhịch lại với cây sứ trên, là một cây khác lá màu phớt vàng, có hoa 5 cánh 2 màu, bên ngoài là hoa 5 cánh rất tròn màu đỏ, bên trong cũng giống như một hoa khác có 5 cánh tròn, màu trắng, nằm chồng lên nhau, họng màu vàng, nhụy ngắn màu vàng, là hai cây đối nghịch lại với nhau, rất lạ rất đẹp!

III) NHỮNG CÂY SỨ MỚI NHẬP TỪ THÁI LAN & ĐÀI LOAN.

1) Cây sứ Vương Hồng: là cây trung bình có lá thuôn dài, màu xanh hơi nhạt, có gân trắng, ra hoa chùm, xòe to 5 cánh khích nhau rất tròn màu hồng đậm, giữa có họng hơi nhỏ màu tím đỏ, bên trong có chùm nhị thục ngắn màu trắng và từ trong họng có 3 – 4 sọc tím ngắn chỉa thẳng ra tới giữa cánh hoa . Cây sứ nầy được đánh gía rất đẹp, hoa chùm tròn kính, rất siêng hoa và ra hoa quanh năm . Cây rất dễ tháp ghép được nhiều người mua về để tháp ghép lên cây sứ trồng từ hạt hoặc cây sứ thường để làm giống.

2) Cây Hồng Ân: là cây nhập từ Thái Lan, củ rễ thân màu xám, cành nhánh nhỏ, lá cũng hơi nhỏ, màu xanh xám, giữa có gân nhỏ màu trắng, hoa chùm xòe 5 cánh khá to, toàn một màu hồng đậm, rất đẹp, nhưng chót cánh hơi nhọn, họng nhỏ màu đỏ giữa có chùm nhị

thục màu đỏ sậm. Cây đã nhập về khá lâu, rất siêng hoa, toàn một màu hồng đỏ tươi rất đẹp, nên được nhiều người ưa thích nuôi trồng làm cảnh.

3) Cây Sứ Hồng Anh: là cây sứ có củ rễ thân màu xám nhạt, phân nhiều cành nhánh nhỏ, lá cũng nhỏ, hình thuôn dài, màu xanh nhạt, hoa chùm khá đẹp, nở xòe 5 cánh khá to tròn kín, màu hồng nhạt, họng bên trong màu tím, bên ngoài màu đỏ với nhiều sọc đỏ nhỏ chỉa thẳng ra ngoài, chính giữa họng có chùm nhị thục ngắn màu đỏ, chung quanh 5 cánh có đường viền màu đỏ nổi bật lên rất đẹp. Cây này có màu hồng nhạt nên rất tươi, được nhiều người ưa thích nuôi trồng làm cảnh.

4) Cây sứ Ánh Sao: là cây nhập từ Thái Lan có củ, thân trung bình, phân nhiều cành nhánh, màu xám mốc, lá hình thuôn dài, màu xanh bóng ở mặt trên, màu xanh xám ở mặt dưới, hoa 5 cánh dạng thuôn dài màu đỏ, chung quanh rìa cánh có màu hơi phớt tím, họng trung bình màu trắng, đặc biệt từ họng có xòe ra 5 cánh nhỏ hình sao màu trắng, thành ra cây có hoa màu đỏ ở chung quanh giữa có ngôi sao màu trắng, rất lạ rất đẹp . Ngày nay cũng có nhiều cây lai tại gieo trồng từ hạt ra hoa màu đỏ, giữa có ngôi sao màu phớt vàng hoặc màu phớt xanh, còn đang gây giống.

5) Cây sứ họng hình ngôi Sao Vàng: đây lá cây sứ mới lai tạo, có nguồn gốc từ cây Ánh Sao, gieo trồng từ hạt, thân củ rễ còn nhỏ, màu xám, lá thuôn dài màu xanh nhạt, mới ra hoa lần thứ nhất tuy hơi nhỏ, nhưng rất lạ nở xòe to 5 cánh màu hồng đậm, họng màu vàng, giữa

có hình ngôi sao 5 cánh nhọn, màu vàng kết lại thành ngôi sao vàng rất đẹp. Cây nầy còn đang nuôi trồng làm giống, nếu đạt sau nầy sẽ nhân ra đại trà.

6) Cây sứ Bướm Tiên: là cây trung bình, phân nhiều cành nhánh dài mập, lá mọc xen và cách nhau khá xa, dạng hình thuôn dài hơi cong xuống, màu xanh đậm ở mặt trên, màu xanh hơi nhạt ở mặt dưới, hoa hơi nhỏ, hơi thưa nhưng rất đẹp, óng hoa bên ngoài màu tím nhạt, hoa nở thẳng xòe to 5 cánh rất tròn kín màu trắng bên ngoài, bên trong màu hồng đặc biệt chung quanh có viền tím đỏ, họng màu tím sậm, hình ngủ giác, giữa có chùm nhị ngắn, bên ngoài họng có 3 – 4 sọc ngắn, màu tím đỏ chỉa thẳng ra ngoài cánh. Loại cây đời mới rất đẹp, cũng được nhiều người mua về để tháp ghép nhân giống và nuôi trồng làm cảnh.

7) Cây sứ Đại Lộc: là cây sứ có củ rễ khá to, thân màu xám, lá hơi nhỏ, màu xanh nhạt, thuôn dài, đuôi nhọn, thường uốn cong xuống theo hình vòng cung, giữa có gân nhỏ màu trắng . Hoa có cuống dài, nở xòe to 5 cánh màu đỏ hồng, họng khá to, màu trắng, từ họng xòe ra nhiều sọc to màu trắng, chỉa ra ngoài cánh lẩn lộn với màu đỏ cuả cánh rất đẹp, nhưng không rỏ rệt bằng cây Sương Mai . Cây này cũng là cây mơi lai tạo có hoa rất to, đang được nuôi trồng nhân giống.

8) Cây sứ lá trắng hoa đỏ: là cây nhập tứ Thái Lan, củ rễ thân to bình thường, phân nhiều cành nhánh nhỏ, đặc biệt lá có màu trắng nhạt phớt xanh, nhưng chung quanh có một đường viền trắng nổi lên rõ rệt, hoa

nở xòe to 5 cánh tròn kín, màu đỏ nhạt bên trong, màu đỏ sậm bên ngoài, họng khá to màu vàng, chung quanh có nhiều cựa tạo thành một đường viền màu trắng, giữa có chùm nhị màu đỏ hồng rất đẹp. Cây cũng thuộc đời củ nhưng rất lạ vẫn còn được nhiều người ưa thích nuôi trồng làm cảnh .

9) Cây sứ Kim Bài đột biến hoa có sọc trắng: là cây nhập từ Đài Loan, còn có tên là Hồng Đăng, đã nuôi trồng từ lâu ở Tp. Hồ Chí Minh, cây thân, rễ, cành nhánh trung bình, lá khá to màu xanh bóng ở mặt trên, màu xanh pha tím ở mặt dưới, hoa chùm nở xòe to 5 cánh nhọn màu đỏ tươi, đuôi cánh nhọn tim, cũng rất đẹp. Đặc biệt cây này khi đột biến, hoa có thêm một đường sọc khá to màu trắng ở ngay giữa cánh rất lạ rất đẹp, thật là độc đáo, cho nên tôi còn đặt thêm là tên hồng điểm, để nuôi trồng làm cảnh.

10) Cây sứ Thiên hà: là cây sứ đời mới có thân củ to bình thường, cành nhánh có màu xám nâu, lá màu xanh nhạt hơi dẹp dạng thuôn dài, gân màu trắng, cây rất siêng hoa, nở xòe to 5 cánh màu trắng hồng, chung quanh cánh viền đỏ nhạt, đặc biệt ở ngay giữa cánh hoa có một sọc to màu đỏ, chạy dài từ trong ra ngoài, rất lạ rất đẹp, họng khá to màu vàng, có 2 – 3 sọc nhỏ màu đỏ nhạt chạy từ trong họng ra đến đầu cánh hoa, giữa họng có 5 cọng nhị ngắn màu vàng nâu, cây rất được nhiều người ưa thích nhân giống nuôi trồng, để làm giống lai tạo hiện nay.

11) Cây sứ Đại Thiên hà: là cây sứ mới lai tạo được, tương tợ như cây Thiên Hà, nhưng hoa rất to, 5 cánh xòe thẳng, rộng, màu đỏ, cũng có một sọc đỏ rất to ở ngay chính giữa cánh, còn to đẹp hơn cây Thiên Hà . Họng trắng, nhụy vàng còn có thêm một đường viền đỏ chung quanh 5 cánh rất lạ rất đẹp!

12) Cây Sứ Thiên Thư: là những cây sứ này chủ yếu là có một sọc đỏ thật to ở ngay giữa cánh, chia cánh ra làm 2 phần một bên đỏ,một bên trắng, còn chung quanh thêm nhiều sọc đỏ nhỏ khác, đặc biệt cây sứ này họng khá to, màu vàng chanh ở mỗi đầu cánh ba sọc đỏ chạy thẳng ra đến bên ngoài cánh rất lạ rất đẹp, với chùm nhụy 5 cọng xoắn lại, màu đỏ mang nhị màu trắng.

13) Cây sứ Sao Mai: là cây sứ có thân trung bình, có lá nhỏ thuôn thật dài, màu xanh gân trắng, đặc biệt ra hoa chùm nở xòe to 5 cánh màu hồng nhạt, họng hơi nhỏ màu tím đen, có nhiều gân màu tím to lớn từ trong họng chạy ra tới bên ngoài chót cánh thì nhỏ dần, giữa có chùm nhị khá dài màu nâu phớt hồng. Cây thuộc loại lá nhỏ, nhưng có hoa to, rất đẹp, rất được nhiều người ưa thích sưu tầm nuôi trồng làm giống.

14) Cây sứ Ngọc Tím: là cây nhập từ Thái Lan, nổi tiếng cái gì cũng to, cụ thể như : thân gốc rể to mập màu xanh xám, đặc biệt lá rất to tròn, màu xanh bóng, giữa có gân to màu trắng, thêm nữa là hoa nở xòe 5 cánh rất to, tròn, kín, màu tím hơi nhạt bên trong, màu tím đỏ thật đậm đen bên ngoài, họng khá to màu cũng tím đen,

giữa có chùm nhị khá to màu trắng. Cây rất lạ rất đẹp nên được nhiều người ưa thích nuôi trồng làm cảnh.

15) Cây sứ Má Hồng Tím: là cây nhập từ Thái Lan, nổi tiếng cái gì cũng nhỏ. thân, rễ, củ nhỏ màu xám, cành nhánh cũng nhỏ mảnh mai, màu nâu tím, lá cũng rất nhỏ dẹp thuôn rất dài, màu nâu tím, chung quanh có một đường viền nhỏ màu trắng, đặc biệt hoa tuy nhỏ nhưng rất dễ thương, nở xòe 5 cánh hơi tròn kín, một màu đỏ tươi. Cũng là loại cây đời cũ mặc dù không siêng hoa, nhưng hoa rất đẹp nên dược nhiều người ưa thích nuôi trồng làm giống.

16) Cây sứ Phượng Hoàng 1: là cây sứ mới nhập về từ Thái Lan, có cư, rễ, thân cành nhánh màu xanh xám, lá nhỏ màu xanh nhạt, bìa lá hơi răn reo, chung quanh có một đường viền màu trắng và gân giữa cũng màu trắng khá rỏ rệt, đặc biệt hoa khá to nở xòe 5 cánh tròn kín nhưng hơi dún, màu đỏ tươi ở giữa, có nhiều sọc nhỏ màu đỏ pha lẩn màu tím, chỉa ra từ trong họng ra đến bên ngoài chót cánh, bên ngoài chót cánh mới là hay, có một gam màu lẩn lộn từ cam, hồng, đỏ, vàng, trắng, lộn xộn, như màu tía thật lạ lùng thật đẹp. Cây còn rất mới đang được nhiều người sưu tầm nhân giống để nuôi trồng.

17) Cây sứ Phượng Hoàng 2: là cây sứ vô cùng hấp dẫn, đẹp hơn cây Phượng Hoàng 1, do hoa có đủ tất cả các màu sắc lẫn lộn, xòe to 5 cánh màu đỏ ở giữa, màu hồng ở kế bên, màu nâu ở bên ngoài và màu đen ở chung quanh, giống như màu tím đen, rất lạ giống như 2,

3 hoa xếp chồng lên nhau, với nhiều sọc đỏ chạy tủa ra từ họng đến chót cánh, họng màu tím đen, chùm nhụy to ngắn màu trắng, thật đẹp!

18) Cây sứ Hồng Nhung: là cây sứ thuộc đời cũ, nhưng rất đẹp, có thân xám, có bộ lá thuôn dài, màu xanh mốc, giữa có gân trắng đục, chùm hoa to màu hồng sậm, xòe 5 cánh rất tròn kín, chung quanh có viền đỏ, họng tím đen, chùm nhụy trung bình vừa ra khỏi họng, cũng là một giống đẹp, dễ trồng, siêng hoa, có thể trồng làm cảnh được.

19) Cây sứ Ngọc Nhẩn: Là cây sứ mới nhập, do Ong Dũng "Vườn Bát Tiên" lai tạo, cây ghép gốc bình thường, lá dẹp thuôn dài, màu xanh bóng, giữa có gân trắng nhỏ, hoa chùm cở trung bình, nhưng màu đỏ hồng tất tươi, đặc biệt có một sọc trắng ở giữa cánh rất đẹp!

20) Cây sứ Ngọc Ẩn: cũng có bán tại "Vườn Bát Tiên" là cây rất lạ rất đẹp, cũng giống như cây "Hắc Trân Châu" hoa có 5 cánh xòe rộng, bên ngoài chót cánh toàn một màu tím đen, bên trong toàn một màu đỏ tươi, giống như 2 hoa nhập lại chồng lên nhau, thật là đẹp! Lá khá to màu xanh bóng chung quanh có viền tím nhạt.

21) Sứ đọt Xòe: là cây sứ Thái Lan đã trồng từ lâu đời, có thân to, mập, có lá thuôn dài, màu xanh bóng rất bình thường, nhưng bị đột biến trên đọt xòe to và ra một chùm rất sai hoa, đôm đặc trên cành, nở thành một bó hoa rất to, rất đẹp . Đây là một trong những cây sứ lạ, chỉ lâu lâu mới đột biến ra hoa một lần như vậy mà thôi.

22) Cây Sứ Hồng Phấn hoa chùm: là cây sứ hồng phấn đời củ của tôi (*tác giả*), tự nhiên đột biến trên đọt xòe rất to, ra lá nhỏ màu xanh bóra hoa đôm dầy đặc giáp vòng toàn hoa là hoa, nở xòe to 5 cánh, bên trong màu trắng, bên ngoài màu hồng, giữa có sọc đỏ khá đẹp, họng màu vàng, 5 cọng nhị khá dài, màu trắng hồng, lá màu xanh bóng thuôn dài, gân màu trắng, đặc biệt khi thụ phấn đậu thành trái có gai rất lạ, cũng là cây sứ đẹp, nhưng rất tiếc là cây đời củ, ngày nay giống nầy ít có ai trồng nữa.

23) Cây sứ đọt xòe to một chùm kỳ lạ: cây sứ nầy trồng từ hạt, thân màu xám nhạt, lá nhỏ thuôn dài, màu xanh bóng, có gân màu trắng, tự nhiên đột biến trên ngọn cây, nhảy ra rất nhiều nhánh nhỏ ngắn và nhánh nào cũng xòe ra dẹp như bàn tay nhỏ, chung quanh nhảy ra rất nhiều lá nhỏ rất lạ, cũng ra hoa dầy đặc nên rất nhỏ, màu hồng rất lạ.

24) Cây Sứ Đột biến ra hàng trăm hoa: đây cũng là cây sứ đột biến, của anh Bê ở Tân Kiểng, lai giống từ cây trắng số 8, thân màu xanh xám, tự nhiên phân ra rất nhiều cành nhánh nhỏ, lá nhỏ dẹp thuôn dài màu xanh mốc, trên mỗi nhánh đều có một chùm hoa dầy đặc toàn hoa là hoa, có đến cả trăm hoa nhỏ đủ màu sắc từ xanh đỏ trắng vàng thật là kỳ la. Cây sứ này để chơi, chớ không nên lấy bo ghép, vì khi ghép lên cây sứ nào khác chỉ một bo thôi, thì nó sẽ lây lan ra hết cả cây đều ra lá nhỏ và ra hoa như vậy cả. Cũng có nhiều cây sứ có tính lây truyền, chỉ cần ghép lên cây sứ khác một

nhánh là tất cả các nhánh khác đều bị lây lan như vậy hết.

25) Cây sứ trắng ra hàng trăm hoa và cũng tự thụ phấn ra hàng trăm trái:

Đây cũng là cây sứ của anh Bê, được lai tạo gieo hạt từ cây sứ trắng 100 hoa, cây củ rể thân cành nhánh cũng to bình thường, lá cũng màu xanh sáng, nhưng đặc biệt rất sai hoa và mỗi hoa đều tự thụ phấn lấy. đậu thành trái có đôi màu xanh nhạt, hơi nhỏ một tí, nên trên cây thấy toàn trái là trái, có đến cả trăm trái luôn, nhưng muốn để làm giống thì phải lựa những cặp nào thật to, nuôi trồng chăm sóc đặc biệt, và phải lãy bỏ bớt đi một số cặp trái ốm yếu , để tập trung nuôi những cặp trái giống còn lại cho to mập hơn, mới có hạt to chắc để gieo trồng . Cũng là cây rất lạ, nhưng về sau do không biết chăm sóc nên cây thoái hóa, ai không biết cách chăm sóc thì trái rất nhỏ hạt lép không thể gieo trồng được nữa.

26) Cây sứ Chim Sẽ Vàng: là cây đời mới thân trung bình, cành nhánh nhỏ đa màu ửng nâu, thuộc loại lá bản rất nhỏ dài, màu xanh phớt tím, có gân màu đỏ, hoa chùm đơm ở đầu cành, xòe to 5 cánh dài, phìn to ở giữa tốp nhọn ở 2 đầu, màu hồng, có nhiều gân nhỏ màu đỏ và một gân to dài ở ngay giữa cánh. Họng màu tím đỏ sậm, giữa có chùm nhụy thục màu đỏ, rất đẹp.

27) Cây sứ Hoàng Tiên: Ngày nay Ông Nguyễn Tiến Dũng ở điểm bán hoa kiểng trong Công Viên Lê Văn Tám mới nhân giống ra được cây sứ hoa vàng ra bán. Cây sứ hoa vàng nầy có thân ánh hồng, lá có nhỏ có

nhiều khía, màu xanh ửng hồng, gân màu tím đỏ, đặc biệt hoa hơi nhỏ, 5 cánh nhọn, màu vàng tươi bên trong, dợt dần ra bên ngoài chót cánh, họng to màu ửng đỏ, nhụy thục rất đẹp, đặt tên là Hoàng Tiên. Kinh nghiệm muốn cho cây Hoàng Tiên có hoa màu vàng nên tháp ghép lên các gốc ghép là cây có hoa màu trắng, mới thuần giống được.

28) Cây sư Liễu hồng sọc: là cây sứ màu hồng có 5 cánh to tròn kín, có nhiều sọc đỏ nhỏ chạy từ trong họng ra đến bên ngoài cánh, làm cho 5 cánh dún lại, họng màu đỏ tím kết hợp với những đầu cánh thành hình sao 5 cánh màu đỏ, rất lạ rất đẹp, ở giữa có chùm nhụy thục màu tím đen.

29) Cây sứ Như Hồng: là cây sứ có lá nhỏ thuôn dài màu xanh bóng chung quanh có một đường viền trắng nhỏ, có hoa 5 cánh to tròn kín, đặc biệt khi hoa nở rộ nhìn cả cây toàn một màu hồng rất dể thương ! Họng cũng màu hồng đậm, với nhiều sọc nhỏ chỉa thẳng ra đầu cánh, rất lạ rất đẹp!

30) Cây sứ Đại Mỹ Nhân: tôi còn gọi là cây sứ Đại Hồng Chung vì đặc biệt cây sứ nầy có họng rất to như cái chuông, thân nhánh màu xanh bình thường, lá màu xanh đậm, có nhiều gân trắng, chỉ có chùm hoa rất to, đặc biệt họng hoa rất rộng, lớn hơn bất kỳ hoa sứ nào, màu vàng tươi, chùm nhụy màu hồng nhỏ dài, Cánh hoa bên trong màu trắng, bên ngoài màu đỏ tươi rất đẹp, rất hấp dẫn.

31) Cây sứ Sao Mai: là cây sứ lá nhỏ thuôn dài màu xanh đậm, giữa có 5 sọc trắng, hoa khá to, như hình ngôi sao, đặc biệt trong ảnh là cây đột biến ra hoa 6 cánh rất kín, màu hồng, từ bên trong có nhiều sọc đỏ chạy dài ra bên ngoài, giữa có một sọc to ra đến chót cánh, họng nhỏ màu tím đen, 5 cọng nhụy dài màu hồng sậm . Đặc biệt cây nầy hay ra hoa 6 cánh rất lạ rất đẹp !

32) Cây sứ được côn trùng thụ phấn: là cây sứ củ rể thân cành nhánh bình thường, lá màu xanh xám, có hoa 5 cánh màu hồng nhạt, họng rất to có một con côn trùng bò vào kiếm ăn làm cho những phấn đực rơi rụng xuống thụ tinh cho nhụy cái, dưới bầu noãn, để đậu thành trái, đó là do côn trùng thụ phấn dùm . Ngoài thiên nhiên côn trùng bay đi kiếm ăn hoặc do ong đi hút mật đáp xuống tìm phấn hoa hay thụ phấn cho cây.

33) Cây sứ ra hoa 2 tầng 10 cánh thuôn dài màu đỏ tươi: Cây sứ nầy tôi trồng từ hạt có lá dẹp thuôn dài, màu xanh bóng, không rỏ nguồn gốc nhập từ đâu, tự nhiên ra hoa 2 tầng 10 cánh khá to rất lạ, 5 cánh bên ngoài cũng thuôn dài, tận cùng bằng 5 chót cánh màu đỏ tươi, rất đẹp, nhưng ở giữa mỗi cánh có một sọc đỏ nhỏ chạy dài từ trong họng đi ra đến ngoài chót cánh, chia mỗi cánh ra làm 2 phần, bên ngoài chót của cánh màu đỏ tươi, nhưng bên trong càng vô đến gần họng thì màu đỏ sẽ nhạt dần, rồi vô đến trong họng thành màu trắng phớt hồng nhạt, còn từng 5 cánh bên trong cũng to, xòe ra bên ngoài, màu đỏ tươi rất lạ rất đẹp!

34) Cây sứ Ngọc Tú Cầu: Ngày 30 tháng 4 năm 2008, tại Hội Quán Thượng Uyển, Quận 12, có tổ chức Lễ Hội Hoa Sứ, có hơn 150 cây tham dự, đặc biệt có cây Ngọc Tú Cầu hoa có 2 tầng 10 cánh, màu đỏ tươi, từng bên trong cũng như từng bên ngoài đều nở xòe to như nhau, giống như bông hoa hồng, thật đẹp thật lạ! Đó là cây của Ong Nguyễn Ngọc Long, ở Hốc Môn rất nổi tiếng, cũng có nhiều sách báo đã nói rồi tên là cây Ngọc Tú Cầu. Tôi rất thích cây sứ nầy nên đi tìm mua về để nuôi trồng làm giống và đã có thể nhân giống đại trà ra nhiều cây rất lạ rất đẹp!

35) Cây Sứ 2 tầng 10 cánh chung quanh viền đen: từ cây Ngọc Tú Cầu trên tôi nhân giống trồng ra được một cây đột biến cũng khá lạ ! Hoa nở cũng 2 tầng 10 cánh y như cây Ngọc Tú Cầu, nhưng đặc biệt ở chung quang chót của 5 cánh có một đường viền đen nhỏ thật là la, thật là đẹp !

36) Cây sứ 2 tầng 10 cánh nhưng tầng bên trong là 5 cánh ngắn: cũng từ cây Ngọc Tú Cầu nầy tôi lai tạo nhân ra được một cây đột biến từng bên trong có 5 cánh rất ngắn, không biết nguyên nhân gì, cũng đột biến ra hoa 2 tầng cánh, tầng bên ngoài như bình thường, nhưng tầng bên trong chỉ ra 5 cánh rất ngắn chỉ lú khỏi họng một chút ra thôi, chớ không xòe to ra ngoài được, giống như cây sứ 2 tầng 9 cánh của Ông Ba Ở Tân Phú.

IV) NHỮNG CÂY SỨ MỚI CỦA THÁI LAN

1) Cây sứ "Venus" Vệ Nữ (Siam Adenium Co., Ltd): là cây của Thái Lan, được quảng cáo qua tấm ảnh chụp chung với một người mẫu xinh đẹp, rất dễ thương, chu đôi môi hồng hồng ra hôn gió khách hàng, để giới thiệu cây sứ 2 màu nửa hồng nửa đỏ, đầy khuyến rủ, với nhiều điểm tím đỏ tập trung ở giữa cánh, như chia mỗi cánh ra làm 2 phần rất đẹp ! Bên trong họng màu đen, ở giữa có chùm nhụy thục màu đỏ rất lạ rất đẹp!

2) Cây sứ "Ngọc Ẩn" (www. siam adenium. com): giống y như cây Phượng Hoàng nhưng còn to đẹp hơn, có lá màu xanh nhạt, nhưng 5 cánh xòe tròn rất to, ngoài chót cánh có gai hơi nhọn, chung quanh màu tím đen. ở giữa giống như có 5 cánh màu đỏ hồng, chồng lên nhau, họng khá to màu vàng giữa có 5 cọng nhụy màu đỏ. tận cùng bằng chùm nhị màu hồng nhạt, rất lạ rất đẹp!

3) Cây "Dulcia"(www, siam adenium.com): là cây sứ có lá màu xanh đậm, chung quanh lá có đường viền trắng nhỏ, có hoa 5 cánh tròn kín một màu đỏ tươi, giống như cây sứ Ngọc Long, nhưng to hơn, họng đen, có 5 cánh phụ nhỏ màu phớt trắng, nối liền với 5 cánh chính, nhụy xoắn ngắn, màu tím đỏ, rất đẹp!

4) Cây sứ " Santa Clause": là cây Ông già Noel, có lá nhỏ màu xanh nhạt, có hoa to 5 cánh tròn kín, bên ngoài màu trắng với nhiều sọc nhỏ màu đỏ, bên trong màu đỏ tươi, họng khá to màu vàng chanh với chùm cọng nhụy nhỏ màu đỏ, nhị màu vàng phấn trắng .

5) Cây sứ "Wol"(www, Siam adenium.Com): là cây sứ có lá màu xanh đậm chung quanh có đường viền trắng nhỏ, có hoa 5 cánh tròng kín, một bên màu trắng hồng nhạt, một bên có nhiều sọc nhỏ mào đỏ tím, họng khá to, màu nâu nhạt, với chùm nhụy 5 cọng dài màu hồng nhạt, rất đẹp!

6) Cây "The Illusionist"(Siam Adenium Co.,Ltd): cho là cây Ảo Tưởng, thuộc loại có lá màu xanh bóng, chung quanh có nhiều dường viền màu tím nhỏ, 5 cánh tròn bên trong màu tắng đục với rất nhiều sọc, ở ngay giữa có 3 sọc chính to màu đỏ, chung quanh có rất nhiều sọc phụ nhỏ màu đỏ nhạt, tập trung ở nửa phần bên trái của cánh, còn nửa phần bên phải thì có nhiều sọc nhỏ li ti màu đỏ nhạt hơn, nhưng các sọc cũng bao phủ gần kín hết 5 cánh, họng màu nâu xám phớt xanh, với chùm nhụy khá dài xoắn lại màu tím đỏ rất lạ rất đẹp!

7) Cây sứ "San – Suay" (siam adenium. com): cũng là cây sứ sọc, lá màu xanh đậm, có 5 cánh to nhưng hơi nhọn, màu trắng xám phớt xanh nhạt, ở ngay giữa cánh có 3 sọc chính rất to màu đỏ tím, rồi chia nhỏ dần chạy ra đến bên ngoài chót cánh, họng khá to, màu vàng chanh nhạt, với chùm nhụy năm cọng khá dài, màu đỏ hồng, rất đẹp!

8) Cây sứ "The Legacy" (Siam Adenium Co.,Ltd): Là cây sứ có lá nhỏ màu xanh nhạt, có hoa 5 cánh rất tròn và cũng rất kín, màu trắng ngà, ngay giữa cánh có một đốm phớt hồng, họng khá to, màu đỏ tím,

với nhiều sọc to ngắn, từ họng chỉa ra chung quanh đầu cánh, giữa có chùm nhụy nhỏ màu đỏ tím phớt trắng, rất đẹp!

9) Cây sứ " Pink Wallow" Siam Adenium Colt. Ltd.) : Là cây sứ giống như cây sứ Chiều Tím, có lá dài màu xanh chung quanh có đường viềng trắng nhỏ, có 5 cánh tròn kín, một màu toàn tím, họng màu nâu đen, với 5 khía hình sao, rất đẹp!

10) Cây sứ Trắng Sương"White Fog" (Siam Adenium Co., Ltd.): là cây sứ có lá màu xanh đậm, chung quanh có đường viền nhỏ trắng, có hoa 5 cánh tròn kín, màu trắng đục hơi ửng hồng nhạt, chính giữa có một đường rảnh nhạt phân mỗi cánh ra làm đôi, họng nhỏ màu tím đỏ nhạt, giữa có chùm nhụy thục màu nâu nhạt.

11) Cây sứ "Trắng Thơm": là cây sứ có lá màu xanh rất đậm, có hoa 5 cánh rất tròn kín, gần xếp chồng lên nhau, chung quanh cánh có một đướng viền màu hồng, rất dễ thương rất đẹp, họng màu xanh khá đậm với chùm nhụy cũng màu xanh, tận cùng bằng nhị đực màu phớt hồng, rất dể thương rất đẹp!

12) Cây "Tuổi Ngọc": là cây sứ có hoa 5 cánh to, tròn kín, chỉ có một màu toàn một trắng tinh rất đẹp rất dể thương, họng nhỏ màu phớt vàng, nhụy trắng rất đẹp, không thua gì các cây Lạc Thần, cây Trinh Bạch ...trong quyển "Kỹ Thuật Trồng và Ghép Sứ Thái Nhiều Màu" quyển I mà tôi đã xuất bản hồi năm 2000.

13) Cây sứ Sao Vàng mới: cây này Ông Nguyễn Tấn Dũng nhập về từ Thái Lan về vào dịp lễ 2/9 năm

2008 . Cây có hoa 5 cánh xòe thẳng rất to, rất tròn và rất kin, màu vàng tươi, ngay chính giữa họng có 5 sọc đỏ nhỏ chạy ra đến giữa cánh rồi phân chia ra thành nhiều sọc đỏ to, sọc đỏ nhỏ, xòe ra dần đến chót cánh, như chia mỗi cánh ra làm 2 phần, một bên màu hồng, một bên màu vàng nhạt, họng khá to cũng màu vàng tươi, giữa có chùm nhụ 'ngắn cũng màu vàng, rất lạ, rất đẹp!

14) Cây sứ Thần Tài: là cây sứ có lá hơi nhỏ bên ngoài màu xanh bóng hình thuôn nhọn, có gân nhỏ màu trắng, có hoa chùm xòe to 5 cánh tròn kin, toàn một màu đỏ tươi, họng màu đỏ nâu pha trắng, với chùm nhụy cũng màu đỏ nâu rất đẹp! Đặc biệt cây này rất siêng hoa được nhiều người ưa thích, trồng để lấy hên!

15) Cây sứ Triệu Phú: cùng với cây Thần Tài cây Triệu Phú cũng là cây sứ rất đẹp, có lá màu xanh hơi nhạt, đặc biệt có hoa xòe to 5 cánh rất tròn kín, một màu đỏ hồng, rất đẹp! Đặc biệt ở mỗi chót cánh có một gai nhỏ màu đen, chia mỗi cánh ra làm 2 phần rất lạ, họng rất to chung quanh có 5 cánh nhỏ, màu vàng phớt xanh, giữa có chùm nhụy màu phớt hồng mang nhị màu vàng rất lạ!

16) Cây dứ Ước Mơ: là cây sứ có lá to thuôn dài màu xanh bóng, có gân trắng khá to, có hoa xòe to 5 cánh màu trắng bên trong, màu đỏ tươi bên ngoài, chót cánh hơi nhọn, họng khá to màu vàng chanh, từ trong họng mỗi cánh có 3 sọc đỏ nhỏ chạy ra tới bên ngoài, giữa có chùm nhụy 5 cọng màu vàng chanh pha đỏ xòe ra như chong chống, rất đẹp!

17) Cây sứ Ngọc Mỹ: là cây có lá dẹp thuôn dài, màu xanh hơi nhạt, giữa có một gân nhỏ màu trắng, hoa tròn kín, xòe to 5 cánh màu hồng hơi nhọn, chung quanh có đường viềng nhỏ, màu đỏ nhạt, đặt biệt ở ngay giữa có một đường sọc nhỏ cũng màu đỏ nhạt, chạy từ trong họng ra tới bên ngoài chót cánh, chia mỗi cánh ra làm hai phần bằng nhau, họng tròn màu vàng phớt xanh, chùm nhụy màu màu hồng nhạt, rất lạ rất đẹp!

V) NHỮNG CÂY SỨ ĐỘT BIẾN

Đột biến có thể là những cây do nuôi trồng không đúng kỹ thuật, bón phân không đúng cách, nên phát sinh ra nhiều hoa rất kỳ lạ, nhưng có khi lại rất đẹp!

1) Cây sứ hoa có 4 cánh: đây là cây Chân Thiện Mỹ loại có hoa to, đẹp toàn diện nhưng đột biến chỉ ra hoa có 4 cánh mà thôi, là cây có củ, thân to, màu xám mốc, phân nhiều cành nhánh, lá rất to, dày màu xanh bóng, có hình dáng giống như cây quạt, nên còn gọi là cây quạt ba tiêu, hoa nở xòe to 5 cánh rất tròn kính, màu đỏ tươi, họng to màu vàng sậm bên trong, bên ngoài có nhiều cựa nhỏ màu trắng viền khắp chung quanh họng, giữa có chùm nhị màu đỏ rất đẹp.

2) Cây sứ hoa 5 cánh đổi màu: đây là hoa bình thường của cây Tam Thái còn gọi là cây 3 màu, rễ củ thân khá to màu xám, lá cũng to xòe rộng dạng hình lòng thuyền màu xanh đậm, với nhiều gân màu trắng, hoa mới nở có 5 cánh to nhọn màu trắng tinh khấp chung quanh có nhiều răng reo nhỏ, qua ngày sau 5 cánh đổi qua màu

phớt hồng, chung quanh 5 cánh nổi lên một đường viền màu hồng rất đẹp, qua ngày thứ 3, năm cánh đổi qua màu đỏ, họng to màu vàng chanh, giữa có chùm nhị khá dài xoắn tròn lại màu trắng phớt hồng . Đặc biệt qua vài ngày nữa 5 cánh hoa càng ngày càng đỏ sậm thêm lên, cuối cùng thành màu đỏ bầm trước khi rụng . Là cây thay đổi 3 màu rất đặt biệt được nhiều người ưa thích nuôi trồng làm cảnh.

3) Cây sứ hoa 6 cánh: Là cây Đỏ Sen đôi khi ra hoa đột biến 6 cánh, nhưng cây rất bình thường, củ, thân hơi nhỏ, lá thuôn dài màu xám nhạt, hoa nở xòe 5 cánh khá to, khích, đuôi hơi nhọn, một màu đỏ cánh sen rất đẹp, họng cũng khá to, màu đỏ tím, chung quanh có nhiều cựa nhỏ kết thành một đường viền màu hồng nhạt. Cây cũng nhập về từ lâu ở Thái Lan, nhưng màu sắc đẹp, vẫn còn được nhiều người ưa thích nuôi trồng.

4) Cây sứ hoa 7 cánh: Là cây Hồng Phấn, củ, thân màu xám rất to mập, lá thuôn dài hơi phình ở chính giữa, màu xanh bóng, đặc biệt đột biến ra hoa đến 7 cánh rất ít khi gặp, rất lạ rất đẹp, cánh thuôn tròn màu trắng hồng ở bên trong, màu hồng ở ngoài và chung quanh có đường viền màu đỏ nhạt, họng to màu vàng, chung quanh có nhiều cựa nhỏ kết thành đường viền màu trắng rất đẹp, giữa có chùm nhị dài màu hồng. Ở cây nầy thường hay đột biến, đọt nhánh phình to xòe như bàn tay, chung quanh đơm dầy đặc toàn hoa là hoa, nở thành một chùm rất to cả mấy chục hoa rất đẹp, đậu thành trái có

gai, cho nên dù là cây đời cũ, nhưng vẫn được nhiều người ưa thích trồng làm để làm giống và làm cảnh.

5) Cây sứ 2 tầng 9 cánh Phú Trung: là cây sứ đột biến có 2 tầng cánh, tầng bên ngoài 5 cánh to lớn bình thường, tầng bên trong 4 cánh nhỏ hơn, là cây sứ của Ông Ba ở Tân Phú, đặt tên là cây sứ Phú Trung, lấy tên Phường nhà của Ong đang ở. Cây sứ nầy cũng rất dể trồng, nhiều người mua giống đem về trồng lâu lâu cũng đột biến ra hoa 2 tầng 9 cánh rất lạ, rất đẹp!

6) Cây sứ được côn trùng thụ phấn: là cây sứ củ rể thân cành nhánh bình thường, lá màu xanh xám, có hoa 5 cánh màu hồng nhạt, họng rất to có một con côn trùng bò vào kiếm ăn để làm cho phấn đực rơi rụng xuống thụ tinh cho nhụy cái xuống bầu noãn đậu thành trái, đó là do côn trùng thụ phấn dùm . Ngoài thiên nhiên côn trùng bay đi kiếm ăn hoặc do ong đi hút mật đáp xuống tìm phấn hoa hay thụ phấn cho cây.

7) Cây sứ có trái sứ sinh 3 trái: cây sứ ngoài thiên nhiên được thụ phấn bằng cách nào không biết có thể tự thụ phấn, có thể do côn trùng đến hút mật thụ phấn, hoặc do người ta thụ phấn gọi là thụ phấn nhân tạo, để đậu trái . Thông thường trái đậu có đôi, như trái đậu đủa, nhưng ngắn hơn, tuy nhiên lâu lâu lại chỉ đậu có một trái mà thôi, nhưng cũng tốt mập mạp có nhiều hạt, đặc biệt khi đột biến có thể đậu đến cặp 3, nghĩa là 3 trái chỉa ra 3 bên rất là lạ, thật hiếm thấy. Cả 3 trái nầy có cùng một cuống chung, (ảnh) vì còn nhỏ nên có màu tím hồng, khi chín sẽ có màu nâu đen.

8) Làm cho cây sứ con gieo từ hạt ra hoa sớm: phần gieo hạt đã nói đã nói xong, ở đây khi cây con vừa đủ lớn cao cở chừng một tất, củ to mập mạp, là nên bứng ra trồng riêng vô chậu nhỏ, mỗi ngày mỗi tưới nước phung sương, vào sáng sớm, mỗi tuần lể mỗi tưới phân NPK 30.10.10, loại có nhiều đạm cho cây con mau lớn . Cở chừng đến tháng thứ 5, tháng thứ 6 thì ngưng tưới phân 30.10.10, mà đổi qua tưới qua phân NPK10.50.10, hoặc phân DAP loại có nhiều phân lân (P), để kích thích cho cây ra hoa . Cây nào lớn cở 6 -7 tháng là có thể ra hoa, còn cây nào nhỏ phải đến cở 8 - 9 tháng hoặc 1 năm mới ra hoa . Khi cây ra hoa thì đổi qua tưới phân NPK 6.30.30 loại có nhiều lân (P) và kali (K) để cho hoa đẹp lâu tàn và đậu trái có hạt chắc để gieo trồng. Nếu cây nào hoa đẹp thì sang qua chậu mới tiếp tục nuôi trồng để giàm giống, còn cây nào ra hoa không đẹp thì dùng để làm gốc ghép, tháp ghép lên những giống có hoa to đẹp.

Đặc biệt muốn cây sứ con có hoa sớm nữa thì khi cây con nhỏ cở chừng 4–5 tháng tuổi, gốc to cở bắng ngón tay cái, mặc cây dù cây còn nhỏ, nhưng cũng có thể dùng làm gốc ghép để ghép giống mới lên, phải ghép bằng đọt, thì một hai tháng sau cây sứ ghép sẽ ra hoa được, rất lạ rất đẹp có thể để lên bàn trang trí chơi.

9) Cây sứ ghép lên rễ: Đây là cách ghép kỹ thuật của anh Theo, thay gì ghép lên ngọn, hây giờ lại nhổ cây sứ lên, cắt ngang thân bỏ ngọn, để cho cây khô nhựa, rồi trồng ngược ngọn xuống đất, kéo bộ rễ trở lên

trời, chăm sóc cho thật kỹ, không tưới nhiều nước, đợi chừng nào cây sứ ra rễ sống mạnh thì có thể cắt tháp ghép lên rễ, y như tháp ghép lên nhánh, nếu dính thì cở vài tháng sau cây sứ ghép lên rễ có thể ra hoa như cây sứ ghép bình thường, nhưng bây giờ chỗ vết ghép lên rễ sẽ phìn to lên, do phần rễ phình to lên tự nhiên, thành ra chỗ vết ghép ngày càng phìn to lên như củ, rễ, rất dẹp rất lạ và chỗ vết ghép còn có thể mọc ra thêm nhiều rễ con nữa. Một điều nên chú ý, nếu ai sợ trồng ngược không sống được thì nên lựa cây sứ nào có 2 – 3 củ rễ, mới cắt ngang ngọn trồng ngược thân xuống đất, chừa một củ rễ chính cho chỉa thẳng lên trời, còn những củ rễ nhỏ chung quanh đều kéo xuống trồng dưới đất, tức nhiên những củ rễ nhỏ trồng xuống đất nầy sẽ nuôi cả cây sứ không héo chết, bây giờ mới ghép lên đầu củ rễ chính chỉa lên trời như bình thường, cây sẽ sống mạnh ra hoa theo ý muốn và chỗ ghép càng ngày càng phình to lên rất lạ rất đẹp!

10) Cây sứ trồng lâu năm uốn sửa làm kiểng: ngày nay có nhiều người có sân rộng, đã trồng cây sứ trên 10 hoặc 20 chục năm rồi, bây giờ cây sứ rất to, rất cao, tàn nhánh sum xuê, nên sang qua châu mới thật to thật đẹp, như chậu Hải Phòng, chậu Hà Nội hoặc chậu xưa để làm kiểng, cho ra đầy hoa rất đẹp. Thông thường là để cây sứ tự nhiên khỏi cần phải uốn sửa gì cả, nếu tháp ghép giống mới lên nhánh để cho ra nhiều loại hoa màu sắc đẹp, càng tốt, sẽ thành một rừng cây sứ trổ đầy hoa rực rở trước sân nhà để trang trí chơi. Tuy nhiên

nhiều nghệ nhân thấy cây sứ quá to, tàn nhánh sum xuê, cao lêu nghêu không đẹp, còn uốn sửa cây sứ Thái Lan thành cây kiểng cổ, thế trục, thế xiêu, thế nửa thát đỗ, thế thát đỗ, thế mẫu tử, thế thất hiền, thế long thăng, thế long giáng, thông thoáng rất la, rất đẹp v.v...

Muốn uốn sửa cắt tỉa cây sứ Thái Lan, phải thật cẩn thận vì cây sứ Thái Lan khi cắt tỉa hay bị thương, khi uốn sửa hay bị trầy, sướt da, rất dể bị thối mềm nhũng, là một bệnh rất khó trị, cho nên phải có thuốc bôi vô vết cắt để ngừa bênh.

11) Cây sứ Kim Tự Tháp: là cây sứ nhập từ Thái Lan, cây có củ rất to rất mập, đít củ phình rất to, đầu tóp nhỏ giống như hình kim tự tháp, nên mới gọi có là cây sứ Kim Tự Tháp, có thể trồng làm kiểng cổ được, ngay chỗ eo ngọn nhảy ra cở 4 – 5 nhánh chia đều ra 4 phía rất đẹp, cành nhánh cũng to bình thường, màu xanh xám, lá dẹp thuôn dài, màu xanh nhạt tập trung ở đỉnh, nhưng hoa lại nhỏ màu hồng nên không được đẹp lắm, nên nhiều người phải dùng làm gốc ghép, ghép lên những giống sứ có hoa to đẹp hơn, mới thật là đẹp . Tuy nhiên nếu trồng lâu năm như ở bên Thái Lan, gốc cây sứ nầy rất to lớn và các nhánh đều xòe rộng, nên trẻ con có thể leo vô đó ngồi chơi được!

12) Cây Sứ lá quắn: đây cũng là cây sứ nhập về từ Thái Lan, cây có củ thân sần sùi, màu xanh mốc, thường lùn mập, vết thẹo để lại từ cuống lá rất to, lá quăn queo màu xanh xám, hoa cũng nhỏ màu hồng không mấy đẹp, nên nhiều người cũng dùng làm gốc

ghép để ghép lên các giống có hoa to đẹp hơn . Cây này sần sùi có hình dáng lạ, nhưng phải ghép lên những giống khác mới đẹp.

13) Cây Sứ lá đỏ nhỏ: là cây sứ mới nhập về từ Thái Lan, có rễ, củ, thân cũng bình thường, màu xám nâu, nhưng lá màu đỏ hơi nhỏ, gân cũng màu đỏ, khá lạ, cây lá đỏ nhỏ nầy dễ ra hoa, nhưng hoa không đẹp, cánh nhỏ hở, màu đỏ sậm, nên người trồng thường phải tháp ghép lên cây sứ đời mới ra hoa đẹp hơn, thì cây mới đẹp.

14) Cây Sứ lá đỏ lớn: Cây lá đỏ lớn này cũng có thân, củ, rễ mập mạp to lớn, cành nhánh to, đặc biệt lá to, dầy một màu đỏ tươi rất đẹp, nhưng trái lại rất khó ra hoa và hoa cũng nhỏ không đẹp, mặc dù 5 cánh cũng khá tròn, nên chỉ dùng để làm gốc ghép mà thôi, ghép lên giống sứ đời mới có hoa đẹp hơn thì cây mới đẹp toàn diện, nhiều người cũng ưa thích nuôi trồng làm cảnh.

15) Cây Sứ Bạch Tạng: Là cây khá đặc biệt mặc dù gốc, rễ thân, cành nhánh cũng rất bình thường, như bao nhiêu cây sứ khác, nhưng đặc biệt lá lại nhỏ dẹp dài và mỏng manh với một màu toàn trắng phớt vàng nhạt giống như cây lá lụa rất lạ rất đẹp, ra hoa cũng bình thường màu hồng khá đẹp. Đây là cây có lá màu trắng nhạt, mỏng manh dể bị cháy nắng, nên nuôi trồng không nên để ngoài nắng 100%.

16) Cây sứ kiểng cổ, kiểng thế:

Có nhiều nghệ nhân, còn muốn uốn sửa cây sứ Thái Lan thành cây kiểng cổ, cây kiểng thế Nam Bộ

như: thế trực, thế suy phong, thế nữa thác đỗ và thế thác đỗ v.v...

Nếu muốn uốn sửa thành thế trực thì rất dễ vì cây sứ lúc nào cũng có thân đứng thẳng, chỉ cần lựa cây nào có bộ rễ chân nôm, có thân to mập đầu voi đuôi chuột, chung quanh có nhiều tàng nhánh nhảy đều bên nây một nhánh bên kia một nhánh, theo điệu chiếc chi là đạt, đúng là thế trực rồi, nếu gặp trường hợp có nhiều tàng nhánh quá thì phải nghiên cứu cắt tỉa bỏ bớt, cho thông thoáng, nếu cây mang đầy hoa thì càng thêm đẹp.

Muốn uốn sửa theo thế nửa thác đổ thì phải lựa cây nào có gốc nằm nghiêng một bên, tàn nhánh là đà xuống dưới đất, thì nên sang qua chậu mới, hơi cao một chút, rồi lấy dây ràng gốc sứ dính vào miệng chậu, cho không đổ ngã, rồi để ngọn buông thòng xuống tự nhiên là được, từ từ mới uốn sửa lại cho đúng thế không khó gì.

Còn muốn uốn sửa cây sứ thành cây thế thác đỗ thì hơi khó một chút phải lựa cây nào bị ngã nghiêng thân cong quằn quại ngay lúc còn nhỏ, đem trồng vào chậu mới cho thật cao và phải kê lên một đôn kê to rộng cho vững, cũng trồng cây cho ngay giữa chậu, rồi lấy dây ràng lại cho gốc cây dính chặt vào miệng chậu, để không cho đổ ngã, mới sửa cho thân cây cong quằng qua miệng chậu, cho tàn nhánh thòng sâu xuống khỏi đít chậu, rồi từ từ uốn sửa cho ngọn quay đầu trở lên theo thế hồi đầu mới đúng thế bây giờ chỉ cần nuôi trồng cho cây thật đẹp. Tuy nhiên đối với cây sứ vì có rất nhiều tàn nhánh và thân rất to mập, mông nước, rất dễ bị bệnh mềm nhũn

thối chết, khi bị thương, cho nên ít có người chịu uốn sửa vặn vẹo, cắt bỏ bớt tàn nhánh cho đúng thế, thành kiểng cổ, kiểng thế làm chi, chỉ cần trồng trong chậu đẹp, rồi xắp xếp cho ngay hàng thẳng lối hoặc tháp ghép với các giống sứ đời mới có hoa tươi đẹp để trang trí chơi cũng là hay lắm rồi.

VI) PHƯƠNG PHÁP THÁP GHÉP CÂY SỨ:

Cách nhân giống vô tính bao gồm: giâm cành, chiết cành và tháp ghép. Đối với cây sứ chúng ta đã nhập về trồng từ mấy chục năm nay, nhưng chỉ nhân giống bằng phương pháp vô tính nầy mà thôi, nên không có nhân ra được số lượng lớn . Bây giờ muốn nhân giống ra số lượng lớn, chúng ta phải áp dụng phương pháp hữu tính, nghĩa là gieo hạt, bắt đầu từ thụ phấn cho cây sứ đậu trái, rồi lấy hạt gieo trồng, mới có được số lượng nhiều cây con, tùy theo số hạt gieo, phải nuôi trồng thêm cở một năm nữa, rồi mới tháp ghép lên các giống sứ đời mới có hoa to đẹp lên được .

Tôi đã có hướng dẫn cách tháp ghép vạt nêm, cách nầy rất dể tháp ghép, dể thành công, nhưng thường để lại vết sẹo rất to rất xấu, cho nên kỳ nầy tôi sẽ hướng dẫn các bạn, cách tháp ghép ngang bằng hoặc tháp ngồi, chỗ ghép sẽ liền trơn, không để lại vết thẹo xấu xí như cánh ghép vạt nêm trước kia nữa . Tháp ghép cũng có nhiều cách như ghép mắt, ghép áp, ghép cả nửa thân cây, ghép lên rễ .v.v...

1) Cách ghép mắt: cách nầy là cách ghép hà tiện:

a) Bên gốc ghép (là cây sứ thường có hoa không đẹp, nhưng gốc, thân, nhánh đẹp): nên lựa ghép chỗ nào thuật tiện, để sau nầy chỗ đó mắt sẽ nhảy ra thành nhánh, chỉ cần lấy mũi dao gạch một hình chữ nhật rộng cở 5 ly, dài cở 10 ly, vừa sâu đủ đứt phần vỏ cây mà thôi, rồi lấy mủi dao tách lấy miếng vỏ đó ra bỏ,

b) Bên nhánh cây giống (có hoa to đẹp): cũng lấy mủi dao gạch một hình chữ nhật, rộng cở 5 ly, dài cở 10 ly, bằng y như hình chữ nhật bên gốc ghép, mới vừa cất bỏ, nhưng phải bao trùm lấy dấu một cuống lá đã rụng rồi, cũng lấy mủi dao tách nhẹ lấy miếng vỏ hình chữ nhật có mắt ghép đó ra,

c) Đặt mắt ghép mới vừa cắt, lên cho ăn khớp trên dấu của hình chữ nhật bên gốc ghép, nhớ trở đầu mắt ghép trở lên để cây khỏi mọc ngược, lấy dây nylon buộc chặt kín lại là xong, đừng tưới nước vô chỗ mắt ghép.

Cứ để như vậy cở 10 ngày sau, gở dây nylon ra, nếu thấy chỗ mắt ghép dính lại và còn tươi là đạt, nếu mắt ghép hư thối là chết, phải ghép lại chỗ khác. Cách ghép nầy bây giờ ít có ai áp dụng vì mắt ghép lên cây rất lâu lớn và ngày nay cây sứ có rất nhiều.

2) Cách ghép áp: là đem 2 cây sứ đang trồng trong chậu nhỏ lại kề sát nhau, một cây có hoa đẹp, một cây có hoa xấu, rồi lấy dao cho thật bén, vạt sâu 2 bên vỏ của 2 ngọn hoặc 2 nhánh kề sát vào nhau, rồi lấy dây nylon buộc thật chặt lại, cứ để yên như vậy không tưới

nước chỗ ghép, cở 10 - 15 ngày, cho chỗ ghép thật dính liền lại, bây giờ có thể cắt bỏ ngọn hoặc nhánh của cây sứ có hoa xấu và cắt ngang thân hoặc nhánh của cây sứ có hoa đẹp, ngay bên dưới chỗ ghép áp là xong.

Bây giờ có thể dời cây sứ cụt ngọn có hoa đẹp nầy đem để chỗ khác, sẽ nhảy ra tượt mới. Còn cây sứ có hoa xấu bây giờ lại được ghép với ngọn hoặc nhánh của cây có hoa đẹp, sẽ tiếp tục ra hoa đẹp, nhưng có thẹo dấu ghép khá to không đẹp.

Cách nầy bây giờ cũng ít sử dụng, do có cách ghép khác hay hơn.

3) Cách ghép vạt nêm: là cách dể ghép và dể dính nhất, nhưng vết ghép lại có thẹo rất lớn, hơi xấu:

a) Bên gốc ghép: chỉ cần cắt ngang thân chỗ nào muốn ghép, rồi lấy dao bén vạt 2 nhát xéo thành chữ V.

b) Bên nhánh ghép: cắt một phần ngọn hay một phần nhánh của cây có hoa đẹp, dài cở 5 cm, nếu có đọt, hoặc ngắn hơn cũng được nếu không có đọt, rồi cũng cắt 2 nhát vạt nêm theo chữ V ngược, bằng-y như chữ V đã cắt bên gốc ghép.

c) Đặt chữ V của nhánh ghép có hoa đẹp lên chữ V của gốc ghép, làm sao cho thật ăn khớp với nhau, rồi lấy dây cao su non (loại quấn ống nước), hoặc dây nylon mềm, buộc quấn chặt lại chỗ ghép. Sau cùng lấy một bịt nylon trong trùm hết lại và buộc thắc lại bên dưới, rồi đem vô để nơi râm mát, cứ để yên như vậy, cở từ 7 đến 10 ngày, đừng tưới nước chỗ ghép, khi mở dây buộc ra,

nếu thấy chỗ ghép dính là đạt. Nếu đọt ghép thối chết, thì ghép lại chỗ khác.

4) Cách ghép ngang bằng: có người còn gọi là ghép ngồi, cách nầy hơi khó thao tác, vì đoạn mắt ghép không có điểm tựa, lấy dao bén cắt ngang bằng gốc ghép cũng như đoạn mắt ghép, nhanh tay đặt mắt ghép ngồi lện gốc ghép, rồi lấy dây nhựa nylon ràng cột lại, hơi khó nhưng khi thành công thì chỗ ghép sẽ liền trơn tất đẹp.

a) Bên gốc ghép: Chỉ cần lấy dao bén cắt ngang bằng chỗ nào muốn ghép lên,

b) Bên nhánh giống cho mắc ghép: cũng cắt ngang một đoạn thân dài có cở 2 – 3 mắt lá, cho ngang bằng, rồi đặt nhanh nhánh ghép lên gốc ghép, ngay giữa cho thật đứng vửng. Lấy dây nylon hoặc dây nhựa cao su non, cột một gút bên dưới gốc ghép rồi chàn qua đầu đoạn mắt ghép ghịt chặc xuống gốc ghép, rồi quấn nhiều vòng chung quanh dưới gốc ghép để giữ cho thật chắc. Xong cũng lấy một bịt nylon nhỏ bao trùm lại, đem vô để nơi râm mát, cở từ 10 đến 12 ngày sau, nhìn xuyên qua bao nylon trong thấy đoạn ghép còn tươi hoặc đã lú tượng mầm non, mở bao nylon ra hể thấy mắt ghép còn sống là đạt. Đem để vào chỗ râm mát, đừng tưới nước lên chỗ ghép, chừng nào thấy đoạn mắt ghép sống mạnh ra lá, là có thể đem trở lại ra ngoài nắng như bình thường.

Cách ghép ngồi nầy nhiều nghệ nhân chỉ cần cắt ngang thân hoặc nhánh sứ chổ nào muốn ghép, rồi cắt

bên nhánh giống ghép một đoạn ngắn cở chừng 2 cm, có một mắt lá là được, mới đặt ngồi lên ngay giữa gốc ghép, bây giờ mới lấy một miếng nylon trong vuông vức cạnh cở 1 tất, bao trùm lên bít cả đoạn mắt ghép phủ xuống kín hết chung quanh nhánh ghép, rồi lấy một khoanh dây thun ràng kín thật chặt lại bên dưới, xong mới từ từ kéo 4 cạnh miếng nylon dư xuống cho căng, để giữ cho ngay ngắn đoạn ghép là được.

VII) ĐIỀU KIỆN NUÔI TRỒNG CÂY SỨ :

Cây sứ thái Thái lan như đã biết có nguồn gốc từ sa mạc khô cằn, nắng, nóng và thiếu nước, cho nên cây sứ bắt buộc phải có rể, củ, thân phình to lên, để giữ nước, chịu đựng qua mùa khô dài đăng đẳng của sa mạc. Nhưng cây sứ lại rất siêng hoa và ra hoa chùm rất đẹp, nên được nhiều người ưa chuộng nuôi trồng làm cảnh, qua nhiều đời, nhiều thế hệ, đến ngày nay cây sứ sa mạc đã được thuần hóa dần dần rồi, bây giờ cây sứ Thái Lan không còn y như cây sứ sa mạc nguyên thủy nữa, do nhiều nước nhập về nhất là Ấn Độ, Trung Quốc, Đài Loan và Thái Lan ... đã thuần hóa và nhân giống ra được nhiều cây mới lạ, hoa to màu sắc đẹp.

a) Về khí hậu: Cây sứ có nguồn gốc từ sa mạc nắng nóng khô cằn, nên trồng nơi khí hậu nhiệt đới nắng nóng của nước Việt Nam chúng ta, nhất là ở Tp. Hồ Chí Minh và các tỉnh phía Nam, khá phù hợp, nên chúng ta trồng cây sứ Thái Lan rất tốt. Nhưng cũng có một trở ngại khá lớn là nước chúng ta có gió mùa, hằng năm có 6

tháng mưa, nhiều khi mưa dầm khá nhiều nước, cho nên vấn đề đặt ra là chúng ta phải tập cho cây sứ Thái Lan quen dần với nước. Biết rằng bất cứ cây hoa kiểng gì, cũng phải sống nhờ nước vừa phải, đúng theo yêu cầu, nếu thiếu nước lâu ngày, thì cây kiểng sẽ khô cằn rồi héo chết . Đối với cây sứ Thái lan cũng vậy, người trồng phải biết cách tưới nước làm sao cho phù hợp, tháng nắng nóng mỗi ngày tưới nước một lần vào buổi sáng sớm và tăng dần lượng nước lên mỗi ngày tưới nhiều hơn một chút, tập cho cây sứ quen dần với nước, đây là nghệ thuật của từng cá nhân, trừ ngày nào mưa không tưới. Riêng vào mùa mưa gặp những ngày mưa dầm hoặc những lúc mưa lớn bão bùng, thì phải đem cây sứ vô nhà hoặc làm giàn che lại, nếu không cây sứ sẽ bị úng nước, thối mềm nhũng chết . Để phòng ngừa úng nước, trước khi trồng phải đục lỗ thoát nước ở dưới đáy chậu cho thật to và lót dưới đáy chậu trên lỗ thoát nước một ít miếng gạch hoặc ngói để giữ đất lại, còn tất cả nước mưa cũng như nước tưới, đều phải thoát ra ngoài hết.

b) Về độ sáng và độ nóng: cây sứ quen chịu nắng, chịu nóng, nên trồng ở Tp. Hồ Chí Minh cũng như ở các tỉnh phía Nam thì độ sáng và độ nóng rất phù hợp nên cây sống mạnh, nhiệt độ trung bình trên 30 độ C, rất phù hợp với cây sứ, cho nên khỏi cần phải lo, với nhiệt độ nầy nắng càng nhiều cây sứ càng tốt, cây mập mạp, ra hoa càng nhiều và càng tươi đẹp . Trừ ra một số tỉnh ở miền Trung và miền Bắc qua mùa đông rất lạnh, nên cần

phải bảo quản tốt và nhất là không nên tưới nhiều nước vào mùa đông.

c) Về độ ẩm: mặc dù có nguồn gốc từ sa mạc, nhưng cây sứ cũng phải cần có nước mới sống được, mới hòa tan được chất dinh dưỡng để nuôi cây, đủ nước cây sứ mới mập, củ, rễ, thân no tròn, cành lá tốt tươi. Còn thiếu nước, do quên tưới nước lâu ngày, cây sứ sẽ ốm yếu, củ, rễ, thân, đều teo lại, nhăn nheo, xấu xí, gặp trường hợp nầy phải tưới nước lại ngay. Còn trường hợp tưới nước nhiều quá, hoặc gặp trời mưa dầm lâu ngày thì cây sứ bị dư nước, nếu lỗ thoát nước dưới đít chậu bị đất bít lại, nước ứ đọng trong chậu lâu ngày, thì cây sứ sẽ bị oi nước, bộ rễ sẽ thối mềm nhũn, nếu không phát hiện kịp thời để chữa trị, thì đến khi củ thân cành đều bị thối mềm thì vô phương cứu chữa, cây sẽ chết . Cho nên trước khi trồng cây sứ, phải đục thêm lỗ thoát nước dưới đáy chậu cho khá to, để nước thoát ra hết bên ngoài, cây mới không bị úng nước thối mềm nhũn chết.

d) Về độ lạnh: cây sứ không chịu được lạnh dưới 10 độ C lâu ngày, nếu nhiệt độ xuống quá thấp, dưới 0 độ C, thì cây sứ sẽ bị đặc nhựa trong thân củ, nhựa không lưu thông được cây sẽ chết . Đó là trồng ở những vùng ôn đới và ở các sứ lạnh, chớ ở Việt Nam, nước nhiệt đới, chúng ta khỏi cần phải lo vấn đề nầy, trừ ra một số tỉnh ở miền Bắc, qua mùa đông lạnh nhiều, phải đem cây sứ vô nhà, ít tưới nước hoặc tưới rất ít và bảo quản giữ ẩm tốt là được.

đ) Về độ thông thoáng, độ gió: cây sứ trồng ở sứ nóng nên rất cần thông thoáng, gió càng nhiều càng tốt, nên cây sứ trồng trên sân thượng có nhiều gió, rất mập mạp, ra nhiều hoa to, tươi đẹp. Còn muốn đem cây sứ vô trưng bày ở trong nhà chơi, thì phải chịu khó luân phiên đem vô để trong nhà 1 vài ngày, đem ra để ngoài nắng 1 vài ngày, chớ để trong nhà lâu ngày quá cây sứ sẽ ốm yếu, cành nhánh cao lêu nghêu, lá xanh mét, ra ít hoa, nên phải thường xuyên đem ra, đem vô, để cho cây sứ có gió có nắng mới sống tốt tươi được và mới ra hoa.

e) Về chậu trồng cây sứ: cây sứ không ai trồng thẳng xuống đất, trồng như vậy bộ rể sẽ ăn thẳng xuống đất hoài như củ khoai mì, không thấy bộ rể nổi lên trên mặt đất không đẹp, trồng cây sứ là phải có bộ rễ đẹp, cho nên phải trồng vô trong chậu để cho bộ rễ bị uốn cong nằm trên mặt chậu và phình to, nổi lên nằm trên mặt đất, mặt chậu mới đẹp.

Nếu trồng một ít chậu sứ để làm kiểng chơi, thì phải lựa chậu men cho đẹp, để cho cân đối hài hòa, đồng bộ giữa cây và chậu trang trí mới đẹp . Còn người trồng nhiều thì có chậu nào trồng chậu đó cũng được, nhưng cây nhỏ phải trồng vào chậu nhỏ, cây lớn phải trồng vào chậu lớn, một điều nên lưu ý là trước khi trồng, bắt buộc phải đục lỗ thoát nước dưới đáy chậu cho thật to, phòng ngừa gặp mưa lớn ứ nước trong chậu, cây sứ sẽ bị úng nước, sinh bệnh thối mềm nhũn chết. Còn về chậu đẹp, chậu men, chậu xưa thì khá đắt tiền, tùy theo khả năng

của từng người, nếu trồng vào chậu đẹp trang trí chơi thì cây kiểng càng thêm có gía trị.

Riêng đối với người sản xuất kinh doanh, trồng đại trà, thì chỉ cần trồng vào chậu rẻ tiền nhất như các loại dót nhỏ, dót lớn bằng đất nung, chậu nhỏ, chậu lớn bằng đất nung hoặc bằng cimẹnt, hoặc trồng trong khay bằng đất nung, khay bằng ciment cũng được, ngày nay có loại chậu nhựa đủ cở và loại bịt nylon polyêtylen đủ cở có đục lổ, hoặc loại giỏ tre đủ cở, lót bao ny lon có đụt lổ, cũng trồng được, như ở các vườn hoa ở Tân Qui Đông, Sa Đéc, chỉ dùng giỏ tre để trồng sứ, bán hoặc chở đi xa cho tiện, cho rẻ tiền. Chừng nào khách hàng muốn vô chậu đẹp thì nhà vườn mới sang qua chậu đẹp bán cũng được, cũng có thể hợp đồng trước vô chậu xưa, chậu đẹp rồi nuôi trồng cho mạnh mới giao hàng sau. Ngày nay ở nước ta, nhất là ở Tp. Hồ Chí Minh thấy nhiều nhà có sân đất rộng, trồng rất nhiều cây sứ trong chậu xưa to lớn hoặc chậu Bát Tràng, chậu Hải Phòng để trang trí chơi vô cùng đẹp đẽ.

Sẳn dịp tôi xin giới thiệu một số chậu xưa rất đẹp, nhất là chậu Trung Quốc, trong đó có:

- Chậu Giang Tây, rất nổi tiếng với men nền màu trắng tinh bóng loáng, pha với nhiều hình ảnh men màu xanh lam, rất đẹp, như chậu "Thất hiền" (7 ông Hiền Triết), 2 ông đánh cờ, ông thổi sáo, ông đọc sách, ông ngâm thơ, ông uống rượu, người nằm, người ngồi thật là nhàn nhã .v.v... với bài thơ :

"Thương thương Trúc Lâm tự,
Miễn miễn chuông thỉnh vãng.
Hà lập đái tà dương,
Thanh sơn độc qui viễn."

Tạm dịch :

Xanh xanh chùa Trúc Lâm,
Chiều chiều tiếng chuông thanh.
Mang áo tơi đi trong nắng nhạt,
Núi xanh làm người cành xa.

- Chậu Quảng Đông "Thạch Loại Mỹ Ngọc" men màu cam bóng láng vẽ hình"Mỹ Nhân như ngọc" với 4 mảng in hoa văn "Mai, Lan, Cúc, Trúc" y như thật vô cùng xinh đẹp!

- Chậu Bát Tràng nổi tiếng từ xa xưa, có 2 người thợ đồ gốm, gốc ở Thanh Hóa, đến làng Bát Tràng xây lò nung đồ gốm, men trắng với hình hoa văn cây cỏ màu xanh rất thanh nhã nhẹ nhàn!

- Chậu Cây Mai với đôn kê màu xanh lam có nguồn gốc từ Trung Quốc, do nghệ nhân người Hoa di dân qua viêt Nam xây lò gốm, lò siêu, vào cuối thế kỹ thứ 19, ở vùng Cây Mai Chợ Lớn, như lò Mai Sơn, lò Đông Hòa, đúc nhiều loại chậu tròn to, chậu lục giác, men xanh lam rất đẹp, với nhiều chữ hán như "Tùng Hạt Diên Niên", "Lan Quế Đằng Phương","Long Mả Tinh Thần","Vinh Hoa Phú Quí".v.v.. đến nay vẫn còn, ngoài những mảng bông hoa chim thú còn có những câu thơ chữ hán rút trong nhiều câu thơ nổi tiếng, như trong bài

"Thanh Bình Điệu" của Lý Bạch đầy ý nghĩa rất hay như:

"……
Vân tưởng y thường,
Hoa tưởng dung.
Xuân phong phật hạm,
Lộ hoa nung.
……"

Tạm dịch :

"Thấy mây tưởng trang phục,
Thấy hoa tưởng nhan sắc .
Gió Xuân thổi vào song cửa,
Sương mù tỏa đẹp đậm đà".

Nhưng người Hoa ở Chợ Lớn làm ăn ngày càng thịnh vượng, do đất hẹp người đông, đất nung làm chậu ngày càng khan hiếm, nên các lò gốm Cây Mai bắt buộc phải di dời về Lái Thiêu, có đất sét tốt, cách Chợ Lớn không xa, chưa đầy 30 km về hướng Bắc, tiếp tục sản xuất đến nay, cho ra rất nhiều đồ gốm lu sành và các loại đôn chậu rất đẹp, như chậu "Phước Lộc Thọ", chậu "Tùng hạt diên niên", chậu "Đáo mả thành công", chậu "Thất hiền", chậu "Thần đồng vấn Khổng Tử", chậu "Tứ Quý : Mai Lan Cúc Trúc", chậu "Bát Tiên".v.v... đến nay vẫn còn và gần đây sản xuất thêm những khay, chậu trẹt, vót nhỏ để trồng hoa phong lan, trồng Bonsai theo kiểu Nhật Bản xinh xắn rất đẹp rất dễ thương.

- Chậu Biên Hòa, chậu Đồng Nai : đồng thời các Giáo Sư ở Trường Mỹ Nghệ Biên Hòa, cũng có dạy chế tác đồ gốm đồ sành sứ, đôn chậu với nước men theo kiểu Âu châu, rất lạ rất đẹp!

- Chậu Hà Nội, chậu Hải Phòng : mấy năm gần đây còn xuất hiện các loại châu Hà Nội, chậu Hải Phòng, bể cạn, đúc bằng ciment rất to, với nhiều hoa văn rất khéo léo, sơn màu chu rất nổi, được nhiều người ưa thích, nhất là các nhà to, ở Tp. Hồ Chí Minh, có sân rộng, mua về trồng cây mai, cây sứ Thái Lan đầy hoa, trang trí rất đẹp! ...

f) Về chất liệu trồng cây sứ: cây sứ không kén đất lắm, trồng bằng đất gì cũng sống được, miễn phải tơi xốp, không bị úng nước, tuy nhiên tốt nhất là trộn theo tỷ lệ sau đây:

30% đất thịt hay đất phù sa bầm nhuyễn, cho tơi xốp,

30% chất phân xốp như sơ dừa mục, vỏ đậu phọng mục, vỏ trấu mục,

30% phân tro trấu đã ngâm xả nước nhiều lần, cho hết mặn,

10% phân chuồng thật hoai, như phân bò khô, để bón lót,

Tỷ lệ trộn đất phân nầy, còn phụ thuộc vào nguyên liệu của từng vùng như : ở Tp. Hồ Chí Minh vật liệu trồng chính là tro trấu, ở miền Trung vật liệu trồng chính là cát, ở Sađéc vật liệu trồng chính là phân rơm, trộn với tỷ lệ tùy theo kinh nghiệm của từng người.

Tất cả vật liệu trồng phải trộn lại cho thật đều, rồi vô bao để dự trử để dành trồng hay để bán, đến khi trồng, phải tưới nước phun sương cho ướt đều hết, mới bỏ vô chậu trồng.

Lúc mới trồng cây sứ nhớ không nên tưới nhiều nước và cũng không nên bón lót nhiều phân, vì rể cây sứ rất sợ úng nước và sợ phân mới rất nóng làm đui thối đầu rể nhỏ mới mọc ra, rể con của cây sứ mới nhú ra rất mẫn cảm với nước và phân, chừng nào thấy cây sứ sống mạnh rồi, ra nhiều rể rồi, mới nên bón thúc thêm phân NPK loại 30.10.10, loại có nhiều đạm (N), để kích thích tăng trưởng, cho cây sứ phát triển nhanh.

Khi cây sứ trưởng thành, muốn cho ra hoa sớm phải bón thúc thêm phân hóa học NPK, loại có nhiều phân lân (P), như NPK 15.30.15, NPK 6.30.30, hay NPK10.50.10, để kích thích ra hoa sớm.

g) Dụng cụ cần thiết để trồng cây sứ: tùy theo khả năng của từng người, phải cần mua sắm một số dụng cụ như:

Cuốc, xẻng nhỏ, để đào đất,

Bay (base) hoặc giá nhỏ để súc đất, vô phân,

Dao, kéo, cở nhỏ, cở lớn, cho thật bén,

Kềm cắt nhỏ và lớn,

Máy bơm nước với ống cao su để tưới,

Bình phun xịt nước loại 6 lít hoặc loại 8 lít, để tưới nước hay phun thuốc sát trùng,

Một số dụng cụ linh tinh cần thiết như : cồn sát trùng, bông gòn, dây nylon, bao nylon, dây cao su non

loại ràng óng nước, giấy nhản ghi tên cây và một cuốn sổ để ghi chép khi cần. v.v...

Nếu vườn lớn có thể trang bị thêm một hệ thống tưới nước tự động, ở nơi ươm cây, giâm cây nên trang bị thêm một hệ thống phun sương li ty tự động giữ cho tiểu khí hậu vườn ươm, luôn luôn mát mẽ . Phải sắm thêm nhiều loại dụng cụ cần thiết, kết hợp vừa trồng vừa mua bán cây kiểng, phân bón, thuốc trừ sâu rầy luôn, do đó phải có một kệ để phân bón và một kệ để thuốc trừ sâu rầy, để phòng trừ sâu bệnh ... Trong quá trình nuôi trồng và mua bán nếu thấy phát sinh ra thêm dụng cụ hoặc thuốc men nào cần thiết nữa thì sẽ mua tiếp cho đủ dùng, đủ bán...

VIII) CÁCH NHÂN GIỐNG CÂY SỨ :

Có 2 cách nhân giống cây sứ Thái Lan: nhân giống hữu tính và nhân giống vô tính . Nhân giống hữu tính là nhân giống bằng gieo hạt là phương pháp tự nhiên từ xưa đến nay, chúng ta thường dùng để nhân giống cây ăn trái, nhưng đối với cây sứ Thái Lan, do trước đây chúng ta nhập về trồng, để chơi hoa, nên ít có quan tâm đến cách thụ phấn nhân tạo, nên cây sứ rất ít khi đậu trái, chỉ nhờ ong bướm đến thụ phấn dùm mới đậu được một ít trái mà thôi, do đó từ trước đến nay chúng ta cũng ít có nhân giống bằng cách gieo hạt, mà chỉ nhân giống bằng phương pháp vô tính là giâm cành, chiết cành và tháp ghép mà thôi, cho nên ngày trước chúng ta không nhân ra được cây giống với số lượng lớn, cũng không có

lai tạo ra được nhiều giống cây mới lạ ra hoa đặc biệt to, nhiều cánh, màu sắc tươi đẹp.

Mấy năm gần đây, chúng ta mới tìm hiểu được nhiều sách báo nước ngoài, nhất là sách "Kỹ Thuật Trồng Cây Sứ của Thái Lan", mới biết được cách trồng, cách thụ phấn nhân tạo, đậu trái có đôi, cách thụ phấn chéo cây nầy với cây khác, cho ra trái rất to, mỗi trái có đến hơn cả trăm hạt, mới gieo trồng được cây con với số lượng lớn và còn khi trồng từ hạt, có thể lai tạo ra được nhiều cây đột biến, thành giống mới lạ, có hoa vô cùng đẹp đẻ nữa.

Dưới đây là cách thụ phấn nhân tạo, thụ phấn đơn hoặc thụ phấn kép, do chúng ta thụ phấn cho đậu thành trái theo ý muốn:

a) Cách thụ phấn đơ: là thụ phấn trong một hoa, vì hoa sứ là loại hoa lưỡng tính, nên trong một hoa có cả nhị đực và nhụy cái, lấy phấn của nhị đực chấm vào nhụy cái, cùng trong một hoa mà thôi, cũng có thể đậu thành trái được, cách thực hiện như sau:

- Dụng cụ bao gồm 1 cái nhíp, 1 cây bút lông đầu khá nhọn như bút viết chữ tàu.

- Khi hoa sứ nở, phải đợi cở khoảng 2 ngày cho hoa thành thục, phấn đực đủ già, đến lúc đó lấy phấn đực thụ tinh mới có kết quả tốt.

1) Trước tiên dùng tay trái nắm giữ lấy họng loa của hoa, tay phải cầm lấy nhíp gấp nhổ bỏ hết các cọng nhị đực khá dài bên trong họng hoa, thường là 5 cọng, khi gấp bỏ xong hết các cọng nhị rồi, bên dưới sẽ lộ ra

một cái phểu đầu nhọn, phấn đực thường rớt xuống nằm ngay trên đầu cái phểu đó và chung quanh bên trong họng ngay dưới cái phểu đó.

Chúng ta phải quan sát cho thật kỹ để tìm phấn đực, vì tùy theo loại cây, có cây có họng loa rất lớn, có 5 cọng nhị đực khá dài, có cây có họng loa rất nhỏ và 5 cọng nhị đực rất ngắn, nằm thục tuốt bên trong, nên hơi khó tìm thấy nhị đực.

2) Tay phải cầm bút lông, quẹt quẹt đầu cây bút lông lên trên đầu cái phểu và chung quanh cái phểu, để lấy phấn đực rớt rớt lên đó, khi nào thấy trên đầu cây bút lông có dính phấn hoa đực màu trắng trắng là có thể đem đi thụ phấn được.

3) Tay trái dùng 2 ngón tay bóp nhẹ mé bên ngoài cái họng loa của hoa, ngang chỗ cái phểu, cho cái phểu hả miệng ra, thì thấy ngay nhụy cái nằm bên trong cái phểu, trên có một cái màng rất mỏng phủ lên để bảo vệ, nhưng khi chúng ta thụ phấn, tay phải cầm vây bút lông chấm đầu bút lông đã có dính phấn đực vào trên đầu nhụy cái, là cái màng mỏng sẽ rách ngay để cho nhị đực dính vào nhụy cái. Đặc biệt trên đầu nhụy cái có một chất nhựa nhầy nhầy, khi gặp nhị đực là hít nhị đực dính vào ngay, chỉ cần một ít nhị đực dính vào nhụy cái là đạt, việc thụ phấn coi như đã xong. Nói thì dễ, nhưng phải làm cho thật cẩn thận và nhẹ nhàng, tránh đừng làm cho nhụy cái bị thương, bầm dập họng hoa, hoa sẽ hư rụng.

Thụ phấn xong, cứ để yên như vậy, đừng tưới nước lên hoa, không cho nước lọt vào trong họng hoa, có thể lấy giấy hoặc nylon che lại bên trên, cợ 5 –7 ngày sau khi thấy cuống hoa sứ đã thụ phấn, phìn to mập lên, là hoa đã đậu và ít ngày sau, đến khi 5 cánh hoa rụng hết, sẽ thấy ngay bên trong bầu noãn có 2 trái sứ con thật nhỏ màu trắng.

b) Cách thụ phấn chéo: là lấy phấn đực của hoa cây sứ nầy, đem thụ phấn lên nhụy cái của hoa cây sứ khác, như lấy phấn đực của cây cha, có hoa to đẹp, chấm vào nhụy cái, noãn sào của cây mẹ, cho thụ phấn chéo để đậu thành trái làm giống. Tốt nhất là lựa 2 cây sứ giống có hoa to đẹp, khi 2 cây sứ bắt đầu nở hoa, thì phải đem cả 2 cây sứ giống vô trong phòng kín để trồng, khi hoa nở mới thụ phấn, cho khỏi bị lai tạo với phấn đực của những cây sứ khác bay lơ lửng ở ngoài thiên nhiên.

1) Cây cha phải là cây có hoa to đẹp, màu sắc lạ, dùng làm cây giống, để thụ phấn lên cây mẹ cũng có hoa to đẹp.

- Khi hoa của cây cha nở phải đợi cở 2 ngày, tốt nhất là đến cở từ 7 giờ đến 9 giờ sáng ngày hôm sau, là thời điểm thuận lợi nhất cho nhị đực thành thục, mới lấy bút long quẹt quẹt lên đầu mấy cọng nhị đực, rồi lấy nhíp nhổ bỏ hết 5 cọng nhị đực sẽ thấy bên trong họng có một cái phểu nhọn, đồng thời cũng lấy bút long quẹt quẹt chung quanh đầu cái phểu, của cây cha để lấy phấn đực. Khi nào thấy trên ngọn cây bút lông có dính nhiều phấn đực màu trắng trắng, thì có thể đem đi thụ phấn được.

2) Cây mẹ là cây dùng để thụ phấn đực lên, cũng phải là cây có hoa to, màu sắc đẹp, tốt nhất là nên dùng cây có hoa màu trắng tuyền, như những cây bạch ngọc, cây lạc thần, cây trinh bạch. để làm cây mẹ, hoặc cây nào có hoa to đẹp khác cũng được.

- Khi hoa cây mẹ nở được 2 ngày thì phải lấy nhíp gấp nhổ bỏ hết 5 cọng nhị đực bên trong họng, (cũng nên làm nhẹ nhàn đừng để cho phấn đực rơi rụng xuống dưới cái phểu, là cây sứ có thể tự thụ phấn đơn được).

3) Cũng tay trái bóp nhẹ ngang họng hoa của cây sứ mẹ, đã nhổ bỏ hết các cọng nhị đực rồi, cho cái phểu ở ngay chính giữa hả rộng miệng ra, tay phải đưa đầu cây bút lông dính đầy phấn hoa đực, chấm sâu vô nhụy cái bên trong họng cái phểu, trên đầu nhụy cái có một màng rất mỏng để che nhụy cái, nhưng khi chấm đầu bút lông vào là màng mỏng đó sẽ vở ngay và trên đầu nhụy cái có một chất nhựa hễ gặp nhị đực là hít lấy ngay để thụ tinh đậu thành trái, như vậy là thụ phấn chéo đã xong.

Cứ để yên như vậy cở 2 - 3 ngày sau, chừng nào thấy cuống hoa cái đã thụ phấn, phìn to mập lên là hoa đã đậu, đến khi hoa rụng, sẽ thấy ngay bên trong noãn sào có 2 trái sứ con rất nhỏ màu trắng trắng.

- Như vậy là việc thụ phấn chéo đã thành công, bây giờ có thể đem cây sứ mẹ đã đậu trái rồi và cây sứ cha ra để ngoài nắng trở lại như bình thường và đồng thời cũng đổi qua tưới phân NPK loại có tỷ lệ lân (P) và kali

(K) cao, như phân bón lá Grow More 6.30.30, mỗi tuần tưới phun sương sương một lần đúng theo liều lượng hướng dẫn của nhà sản xuất, (nhớ không nên phun lên hoa) để nuôi trái cho to, hạt chắc, cho mau lớn và dễ gieo trồng sau nầy.

Chúng ta đã thấy cách thụ phấn chéo cũng không khó lắm, nhưng cần phải thực hành tập làm đi, làm lại nhiều lần, với nhiều giống cây mới lạ có họng lớn, họng nhỏ, có 5 cọng nhị ngắn, có 5 cọng nhị dài, cho quen tay, mới mong có kết quả và phải có nhiều cây giống có hoa to, màu sắc đẹp, lạ, để lai tạo cho ra được nhiều giống cây đời mới có hoa to đẹp đặc sắc hơn.

c) Cách thụ phấn để nhân giống cho cây sứ con ra hoa có màu sắc theo ý muốn:

Thí dụ: Muốn cho cây con ra hoa màu hồng, phải lựa cây mẹ có hoa màu trắng tuyền, cây cha có hoa màu đỏ tuyền hoặc ngược lại, cho lai tạo thụ phấn chéo với nhau để cho đậu trái làm giống, khi gieo hạt cây con sẽ ra hoa màu hồng.

Nếu muốn cây con có màu thuần chủng thì nên dùng cây mẹ có hoa màu trắng tuyền, còn cây cha phải có hoa thuần giống một màu đỏ tươi mà thôi, như cây đỏ tuyền, cây trắng tuyền, không được cho lai xen kẻ với cây có màu nào khác, mới ra cây thuần giống một màu được.

Còn muốn lại tạo cho ra cây con có hoa nhiều màu thì càng dễ hơn, chỉ cần lấy cây cha, có hoa nhiều màu thụ phấn với các cây mẹ có hoa nhiều màu, thì sẽ

cho ra cây con có hoa với nhiều màu sắc lôn xộn, mai ra có được một số cây giống con, sẽ ra hoa mới lạ đẹp.

Để áp dụng phương thức lai tạo pha màu thụ phấn chéo giữa những cây có hoa màu sắc khác nhau sẽ cho ra những cây có hoa màu sắc trung gian khác nhau, thì áp dụng:

1) Thứ nhất: Theo định luật pha màu của vô tuyến truyền hình, thì chúng ta phải có 3 cây có hoa 3 màu chính là: xanh, đỏ, vàng, giống như là 3 tia màu chính của vô tuyến truyền hình, từ 3 cây có màu chính đó mới thụ phấn chéo với nhau lai tạo ra được rất nhiều cây có màu trung gian khác lạ như màu của vô tuyến truyền hình. Tuy nhiên hiện giờ chúng ta chỉ có cây sứ ra hoa màu trắng như bạch ngọc và cây sứ ra hoa màu đỏ như huyết long, cây sứ có hoa màu vàng rất hiếm, mấy năm trước tôi có nhập về từ Đài Loan, cây sứ "hội tăng" có hoa màu vàng rất đẹp, nhưng rất khó trồng nên mất giống, năm nay Ông Nguyễn Tiến Dũng ở Vườn Bát Tiên có nhập về, từ Thái Lan cây sứ hoa màu vàng, nhưng gía khá cao. Tôi mới lấy phấn hoa của cây Huỳnh Anh rất dể dàng, rồi chấm vô lên nhụy cái giữa phểu của cây sứ Thái Lan màu trắng để thụ phấn chéo, may ra thành công được cây sứ mới lai tạo có hoa màu vàng. Tuy có hơi khó, nhưng thụ phấn đi, thụ phấn lại nhiều lần, cũng có thể sẽ thành công, nếu thụ phấn được một cây sứ Thái Lan có hoa màu vàng thì từ đó chúng ta sẽ nhân giống ra bằng cách tháp ghép, để có giống sứ Thái Lan có hoa màu vàng . Rồi tiếp tục nhân giống theo

công thức 3 màu của vô tuyến truyền hình, thì có thể có được nhiều cây sứ có hoa màu trung gian rất đẹp.

2) Thứ 2: Trong sách "Thế Giới Khoa Học Thực Vật" của Nhà Xuất Bản VHTT Hà Nội, trang 78 + 79 có ghi: "phần lớn những màu sắc của hoa đều do 3 màu cơ bản là: đỏ, lam và tím tạo nên; cũng có một số màu hoa do 3 màu vàng, vàng chanh và hồng tạo nên. Màu hoa do 3 màu: vàng, vàng chanh và hồng phối hợp tạo ra điển hình là chất carôti, chủng loại của sắc tố nầy rất nhiều, đại thể có khoảng 60 màu, một trong số đó là màu vàng của quả chuối chín rất đẹp."...

3) Thứ 3: Cũng có thể mài mò tìm cách thụ phấn giữa những cây màu trắng với cây màu hồng hoặc cây màu tím hoặc cây màu phớt xanh để cho ra cây màu vàng, giống như pha màu sơn vậy, mai ra sẽ được cây có hoa màu vàng.

Hiện nay, chúng ta muốn nhân giống cây sứ Thái Lan đời mới, chúng ta còn phải mua giống mới nhập về từ bên Thái Lan, ở điểm bán "Xương Rồng Bát Tiện và Sứ Thái Lan" của Ong Nguyễn Tiến Dũng tại Công Viên Lê Văn Tám, có bán nhiều giống sứ đời mới, mua về thụ phấn chéo với nhau, mai ra được một vài cây sứ ra hoa lạ thành giống mới . Cũng như cây sứ Hồng Phấn của tôi, tự nhiên đột biến ra đọt xòe ra như bàn tay khá to, lớn khác thường ra đến mấy chục hoa, đôm dầy đặc đầy cành, toàn hoa là hoa. Gần đây ở Hốc Môn tại dựa kiểng của Ông Nguyễn Ngọc Long có cây sứ đỏ 2 từng đến 10 cánh, cả 10 cánh đều to lớn như nhau, một màu đỏ hồng

rất đẹp, tôi đã có đến xem tận nhà, thấy thật sự trên cây sứ nầy, hoa nào cũng nở ra đủ 2 từng 10 cánh to lớn như nhau, chớ không phải như loại đột biến lâu lâu mới nở ra được một lần hoa 10 cánh mà thôi, còn những hoa khác đều chỉ có 5 cánh như hoa sứ bình thường, cây nầy Ông Nguyễn Ngọc Long đặc tên là cây sứ "Ngọc Tú Cầu " rất có gía trị, có thể nhân giống đại trà, làm thương hiệu cây sứ Việt Nam xuất khẩu được. Như vậy ngày nay, nhiều nghệ nhân ở Thành Phố Chí Minh đã lai tạo ra được một số cây sứ rất đẹp, độc đáo không thua gì bên Thái Lan.

IX) THỰC HÀNH TRỒNG CÂY SỨ :

Để dể hiểu các thành phần của cây sứ, chúng tôi xin cắt 2 cây sứ theo chiều dọc từ củ sứ, thân sứ, nhánh sứ, đến cả hoa cây sứ Thái Lan, để cho các bạn quan sát thêm cho thật kỹ các thành phần chính trong cây sứ (xem ảnh). Cây sứ bổ đôi kể từ dưới đất trở lên, bắt đầu là:

1) Rễ con: bao gồm nhiều nhánh rễ nhỏ ngoài cùng rất nhỏ, như rễ cám, mang nhiều lông tơ, là thành phần quan trọng nhất dùng để hút những chất dinh dưỡng có chọn lọc, như phân và nước trong đất để nuôi cây sứ.

2) Rễ cái: là những rễ chính, thường to mập, để giữ nước và dưỡng chất, nếu trồng ngoài đất thì bộ rể cái mọc dài ra mãi không đẹp, do đó người ta hay trồng trong chậu để cho bộ rễ phải uốn cong, ngoằn ngoèo như đùi ếch hoặc uốn sửa thành chân con nầy con kia mới đẹp. Do đó nhiều nghệ nhân hằng năm vào mùa khô, hay

thay chậu, sang qua chậu mới, đồng thời kéo bộ rễ lên khỏi mặt đất và sửa bộ rễ theo ý muốn luôn, để trang trí cho đẹp!

3) Củ: là thành phần trung gian giữa bộ rễ cái và thân của cây sứ, thường hay phình lên rất to cũng dùng dự trử nước và dưỡng chất, để dành cho mùa khô hạn. Do củ to đẹp, cho nên có nhiều nghệ nhân uốn sửa 2 củ tréo ngoe lại như 2 bắp đùi của người ngồi xích đốc, rất hay rất đẹp, làm tăng gía trị của cây sứ.

4) Thân: là phần đứng thẳng lên từ củ đến nhánh, nếu cây sứ giâm cành lâu năm cũng có bộ rể to đẹp, nhưng khi quan sát kỹ sẽ thấy ngay giữa thân và củ có một lằn chớn ngang, rỏ rệt, để phân biệt giữa cây sứ giâm cành và cây sứ trồng từ hạt. Cây sứ trồng từ hạt thì có củ thân dưới to trên nhỏ, suông sẻ trơn tru, liền lạc từ bộ rễ lên đến củ và thân nhánh, không có cái chớm phân cách nào giữa thân và củ. Thân thường có màu xám móc, hoặc xanh móc, cũng phìn rất to lớn mập mạp để dự trữ nước nuôi cây vào mùa nắng.

5) Nhánh: mọc ra từ thân, cây sứ rất dễ nhảy nhánh mỗi khi ra hoa vì chùm hoa mọc ngay trên đọt cành, bắt buộc cây sứ phải nhảy lên nhánh khác, để ra hoa tiếp, hoặc khi cắt ngang thân, cây sứ đều phải nhảy ra hai, hoặc ba nhánh mới, để tiếp tục phát triển và ra hoa tiếp về sau. Nếu trồng cây sứ lâu năm, nhánh sẽ mọc lên cao mãi, nên phải cắt tỉa cho cây sứ lùn xuống, cho nhảy ra nhiều nhánh, mới ra nhiều chùm hoa sum xuê đẹp đẻ.

6) Lá: thường có màu xanh đậm, là thành phần hô hấp của cây sứ, luôn luôn mọc sen chung quanh nhánh và tập trung ở trên ngọn, vì lá gìa bên dưới đều rụng hết, thường lá có góc thuôn nhọn ở cuống, đầu phìn ra to rộng gần tròn, có nhiều gân trắng nổi lên rỏ rệt. Ngày nay có nhiều loại sứ có lá hình dáng khác nhau, như lá to dày màu xanh bóng, lá nhỏ dẹp màu đỏ hồng, lá màu hơi nâu nâu có nhiều lông tơ mịn, lá có viền trắng chung quanh, lá toàn trắng bạch tạng .v.v...Cho nên bây giờ ngoài chơi hoa, có nhiều người còn chơi sứ theo hình dạng, màu sắc của lá nữa . Hằng năm vào mùa thu lá sứ có thể bị vàng úa một ít bên dưới và rụng bớt từ từ chớ không có thay lá hàng loạt, nên lúc nào đọt cũng xanh.

7) Hoa: cây sứ thường có hoa quanh năm, hoa ra từ trên đọt, mỗi chùm có đến 5 – 10 hoa, có khi nhiều hơn, cây sứ đột biến có đọt xòe to ra như bàn tay, có thể có đến gần cả trăm hoa, hoa lớn nở trước hoa nhỏ nở sau, đến nhiều ngày mới hết, mỗi hoa nở xòe to 5 cánh màu đỏ hoặc hồng, có loại hoa cánh màu trắng, có loại hoa cánh màu tím, có loại hoa cánh màu cam v.v..., nhưng ngày nay có nhiều loại cây đời mới ra hoa có sọc, màu sắc rằn ri pha lẩn lộn rất đẹp, hoa nở bình thường có thể kéo dài đến 10 ngày mới rụng. Mỗi hoa thường có 5 cánh, nhưng có nhiều hoa đột biến ra đến đến 6 hoặc 7 cánh hình tròn hoặc nhọn tùy theo loại, gần đây có loại cây sứ đời mới ra hoa đến 2 từng 9, 10 cánh, có loại từng bên ngoài 5 cánh to bình thường, nhưng từng bên trong chỉ có 4 cánh hơi nhỏ hơn một tí . Đặc biệt có cây sứ của

Ong Ngọc Long ở Hốc Môn ra hoa 2 từng đến 10 cánh đều to lớn như nhau, nhưng nếu trồng không đúng cách, thiếu phân, cây sứ nầy cũng có khi ra hoa đúng 10 cánh to lớn như thường, có khi ra hoa 10 cánh, nhưng bên trong có 5 cánh thục, nghĩa là có 5 cánh nhỏ ở mọc thục tuốt bên trong dưới đấy họng, choáng hết chỗ của 5 cọng nhụy và cũng có khi chỉ ra hoa chỉ có 5 cánh như hoa sứ thường mà thôi.

8) Họng hoa: mỗi hoa đều có một cái cuống rất ngắn, một cái ống loa hình tròn khá dài, có loại ống loa rất to, có loại ống loa rất nhỏ, bên trong là họng hoa, có bầu noãn và nhụy cái nằm trong một cái phểu đầu nhọn, trên đầu nhọn có 5 cọng nhị đực khá dài, có khi ra khỏi cái ống loa, có khi thục tuốt ở bên trong họng. Ngoài cùng là 5 cánh hoa xòe to ra thành loa kèn, thường có màu sắc rất đẹp.

9) Nhị đực: mỗi hoa đều có một cái ống loa khá dài, bên trong có một cai phểu, trên cái phểu có 5 cọng nhị đực, có loại 5 cọng nhị đực rất dài, loe ra tới bên ngoài ống loa, có loại 5 cọng nhị đực dài trung bình, có loại 5 cọng nhị rất ngắn, gọi là nhị thục nằm tuốc bên trong họng hoa, gặp loại hoa họng nhỏ, rất khó thụ phấn, vì đa số nhị đực tập trung nằm trên đầu phểu, ngay giữa hoa. Tùy theo loại có cây họng màu đỏ, có cây họng màu trắng, có cây họng màu tím, có cây họng màu vàng rất lạ.

10) Nhụy cái: nhụy cái khá to nằm ngay bên dưới cái phểu có một óng dẫn rất nhỏ xuống bầu noãn, trên nhụy cái còn có một lớp màng thật mỏng che lại,

Trang Thơm

Sao vàng

Tuổi ngọc

Thần tài

Triệu phú

Ngọc Long

Ước mơ

Ghép dính bo

Ngọc Mỹ

Như Hồng

Liễu hồng

Hoàng tiên

Chim sẻ vàng

Đại mỹ nhân

Đại Bướm Tiên

Phượng Hoàng

Ngọc Ẩn

Dulcia

Wol.jps

Ghép ngồi

Santa clause (Ông già Noel)

San - Suay

Pink Wallow

The Legacy

White Fog

Ông già Noel (lá nhỏ toi)

Ông già Noel (lá nhỏ dài)

Thiên hà

The Illusionist

Thái Vân

Hồng long

Cắt rễ, bôi ciment treo 10 ngày trong mát, rồi đem trồng lại

Hỏa sơn

Đại mỹ nhân

Thiên hà

Ngọc tím

Thiên thư

Đại thiên hà

Xuân kỳ

Sao hỏa

10 Cánh viền đen

10 Cánh viền đen (lá tròn)

10 Cánh viền đen (lá dài)

Sâu ăn lá

Sâu ăn bông

nhưng cái màng nầy rất dể bị rách khi ong bướn đến hút mật dụng vào, hoặc khi chúng ta đưa cây bút lông vào để thụ phấn, màng mõng nầy sẽ rách ngay giúp cây thụ phấn dể dàng.

11) Bầu noãn: ở dưới cùng là bầu noãn hay noãn sào phìn to, bao gồm 2 buồng trứng, một vòi nhụy cái và nhụy cái, khi nhụy cái thụ phấn thành công, phấn đực dính vào đầu nhụy cái, thì lập tức phấn đực sẽ được đưa qua vòi nhụy cái, xuống dưới noãn sào, nơi đây có 2 buồng trứng mới thụ tinh, đậu thành 2 trái có đôi.

12) Trái: Khi hoa đậu trái hoặc sau khi thụ phấn thành công, 1 – 2 ngày sau cuống hoa sẽ phình to mập lên và noãn sào cũng phình to lên, 2 buồng trứng đã đậu thành 2 trái, khi ống loa và 5 cánh hoa rụng, sẽ thấy bên trong có 2 trái rất nhỏ màu trắng, phát triển rất nhanh, thành 2 trái khá dài giống như 2 trái đậu đủa, nhưng xòe ra 2 bên, có thể màu xanh, màu nâu hoặc màu xám, cở khoảng 2 tháng rưỡi đến 3 tháng sau, là trái già chín, vỏ trái đổi qua màu xám đen, thì phải lấy dây cột lại, nếu để quá ngày trái chín nở bung 2 miếng vỏ ra, giải phóng các hạt bên trong bay đi tùm lum, theo chiều gío, vì mỗi hạt ở 2 đầu đều có 2 chùm lông tơ rất mịn, rất nhẹ xòe ra bọc gió có thể bay đi rất xa . Mỗi trái sứ tùy theo lớn nhỏ có thể có từ vài chục hạt đến hơn cả trăm hạt.

13) Hạt: Nghệ nhân khi thấy trái chín phải theo dõi lấy dây cột lại hay lấy bao nylon trùm lại để giữ lấy hạt, gieo trồng. Mỗi hạt có hình dạng hơi tròn dài, nhỏ cở hạt gạo, nhưng dài cở 1 cm, ở 2 đầu có 2 chùm lông tơ rất

mịn, nên khi trái chín, bung 2 miếng vỏ ra, giải phóng các hạt bay đi theo chiều gió, nhờ 2 chùm lông tơ, khi rớt xuống đất, nếu gặp điều kiện thuận tiện, đất tơi xốp, đủ ẩm thì có thể mọc lên cây con . Còn chúng ta muốn lãy hạt phải mang khẩu trang để không cho lông tơ bay vào miệng vào mủi . Phải bóc lên từng hạt một, rứt bỏ 2 chùm lông tơ ở 2 đầu, rồi bỏ lên sàng đem phơi nơi nắng yếu hoặc nơi hơi râm mát cở 2 ngày, là có thể đem gieo trồng được hoặc gói lại cất trong chai lọ, để dành nơi mát mẻ có thể bảo quản từ vài tháng đến một năm.

14) Gieo hạt là phương pháp nhân giống hữu tính: phương pháp nhân giống hữu tính là phương pháp gieo hạt thông thường nhất từ xưa đến nay, trước khi gieo hạt phải chuẩn bị vườn ươm hoặc chậu ươm, khay ươm và nhất là đất để ươm trồng, thành phần đất để gieo hạt, tùy theo kinh nghiệm của từng người, của từng vùng, như ở Đồng Tháp vẫn lấy phân rơm làm chính, ở miền Trung thì lấy cát làm chính, còn ở Tp. Hồ Chí Minh thì lấy tro trấu làm chính, nhưng chung qui thật tơi xốp, có thể bao gồm như sau:

-50% tro trấu cũng ngâm xã nước nhiều lần, cho hết mặm,

-20% đất thật nhuyển, thật tơi xốp,

-20% cám sơ dừa đã ngâm xả nhiều lần nước cho hết chát,

-10% phân chuồng (phân bò khô) thật hoai, phân bón lót, càng ít càng tốt vì phân rất nóng, sợ làm hư thối đầu rể cây con, chừng nào cây con lên sống mạnh, bứng

ra trồng riêng trong chậu nhỏ, sẽ bón thúc thêm phân một lần nữa.

Tất cả 4 thứ trên phải trộn cho thật đều và đem phơi nắng cho thật khô, để giết hết vi khuẩn, xong đổ vô khay hoặc vô chậu, đầy đến cở 80% chiều cao của khay là vừa, rồi tưới lên nhiều nước cho thật ướt . Xong có thể lấy que gạch nhiều đường song song, thẳng gốc với nhau, thành nhiều ô vuông cạnh cở từ 5 đến 7cm cho đều, là có thể đặt từng hạt sứ một, đã ngâm sẳn rồi, vô ngay giữa các ô vuông đó để gieo.

15) Cách ngâm hạt giống: trước khi gieo, phải chuẩn bị pha nước cở 2 nóng, 3 lạnh, chỉ còn hơi nóng nóng, rồi bỏ vô một ít thuốc kích thích ra rể như rootone hay atonik, cở 3 phần ngàn, trộn đều rồi bỏ hạt giống vô ngâm trong vòng 1 đêm, là sáng sớm hôm sau có thể vớt ra gieo trồng được. Gieo xong nên lấy rây nhuyển rây tro trấu rải đều lên trên mặt hạt một lớp thật mõng, vừa phủ lên trên mặt hạt, để dằn hạt xuống, rồi lấy bình xịt tưới nước phun sương đều lên hạt cho im. Nếu gieo trồng trong khay trong chậu, nên đem để vào nơi râm mát, chung quanh dưới đất bên ngoài vành chậu nên rải một ít thuốc trừ kiến như Basudin hay Vibashu 10 H, để phòng ngừa, không cho kiến vào ăn hạt sứ. Mỗi ngày mỗi tưới phun sương nước, 2 -3 lần vào sáng sớm, trưa và chiều mát để giữ ẩm, cứ tưới như vậy cở 5 - 3 ngày, là hạt sứ giống sẽ bắt đầu nẩy mầm. Khi cây sứ con mọc lên như cọng gía, thì phải chỉnh vòi nước cho thật nhuyển, cứ 3 ngày pha phân bón lá loại NPK 30.10.10, có nhiều đạm,

dùng cho cây con, pha cho thật loãn cỡ 1 gram với 5 lít nước, phun tưới đều hết vào sáng sớm. Nếu thấy cây nào ngã nằm xuống là phải lấy cây tâm chống đỡ lên thật nhẹ nhàng cho cây sứ con đứng thẳng lên. Cỡ hơn 1 tháng sau, là cây sứ con đã bắt đầu lớn, phải cẩn thận lấy muỗng cà phê, súc một ít tro trấu ẩm, bỏ lên chung quanh gốc, vô chân cho cây sứ con đứng vững hơn. Cứ chăm sóc như vậy, chừng nào thấy cây con to cao cỡ chừng 1 tất là có thể bứng ra đem trồng riêng từng cây một vô trong chậu nhỏ trước, không nên trồng vào chậu lớn quá, cây nhỏ trồng vào chậu nhỏ, khi cây lớn sẽ thay qua chậu lớn hơn, vo thêm phân, cây sẽ phát triển tốt hơn, mau lớn hơn. Ngày nay ngoài thị trường có bán loại vỉ nhựa, khay nhựa, có nhiều ngăn lỗ ô hình thang, trên lớn dưới nhỏ, để bỏ chất liệu gieo trồng vô, chuyên dùng để gieo hạt, mỗi ngăn bỏ một hạt rất tiện, đến khi cây con đủ lớn, chỉ cần tưới nước cho vừa đủ ẩm, rồi rút nhổ nhẹ cây con ra, là bên dưới trong chùm rễ dính theo luôn cả ô vuông đất và tro trấu, đem đi trồng vô chậu nhỏ, không mất sức rất tiện. Khi cây con sống mạnh thì đem dần ra để ngoài nắng cho quen.

Cây sứ Thái Lan rất chịu nắng, chịu nóng, cây mập mạp, thân củ to, có thể chứa nhiều chất dinh dưỡng và nước, nên không cần phải tưới nhiều nước lắm, lúc cây còn nhỏ mỗi ngày mỗi tưới nước sương sương, mỗi tuần lễ mỗi tưới tưới phân hóa học NPK 30.10.10 hoặc phân hữu cơ vi sinh Mimix hay Komix + vitamin B1, đúng theo liều lượng hướng dẫn. Đồng thời mỗi tháng

mỗi bổ vô thêm trên mặt đất, chung quanh gốc, một ít phân hữu cơ, như phân bò khô hoặc phân bánh dầu hoặc vài viên phân Dynamic Lifter, trộn với một ít thuốc trừ kiến . Cở 6 - 7 tháng sau khi cây khá lớn thì đổi đổi qua bón phân NPK 10.30.10 hoặc phân NPK 10.55.10, hoặc phân DAP, loại có nhiều phân lân (P), để kích thích cho ra hoa . Cây sứ trồng từ hạt cở từ 7- 8 tháng, đến 1 năm, củ sứ có thể to bằng bắp tay, thì bắt đầu ra hoa, nếu thấy cây nào có hoa to, màu sắc đẹp, lạ, thì nên bứng chuyển sang qua chậu đẹp, lớn một chút để trồng chơi làm cảnh, hoặc làm cây giống, còn nếu cây nào ra hoa nhỏ xấu thì cắt ngang bỏ ngọn, dùng làm gốc ghép, ghép lên với những loại sứ giống mới có hoa to, màu sắc đẹp hơn.

Cây sứ thường thường một, hai năm, thấy củ đã to, đến tháng nắng, có thể thay sang qua chậu mới to hơn, đồng thời cũng phải vô thêm một ít phân chuồng hoai và kéo bộ rể lên uốn sửa cho củ sứ nổi hẳn lên trên mặt đất mặt chậu mới đẹp . Nhưng khi thay chậu nếu gặp cây sứ khá to, muốn sửa bộ rể cho đẹp, phải cẩn thận từ từ nhổ cây sứ lên, đặt cây sứ trên bàn xoay, xoay qua xoay lại, xem xét cho thật kỹ, tính toán cách sắp xếp uốn sửa bộ rể như thế nào và nên căn kéo uốn sửa bằng tay như thế nào, không làm mạnh cho bộ rể bị thương có thể bị nhiễm bệnh hư thối mềm nhũng chết . Cũng có thể lấy dây căn kéo hoặc lấy đá gạch chêm cho bộ rể có dáng đẹp theo ý muốn, rồi mới trồng trở lại vô chậu mới to hơn đẹp hơn . Cây sứ trồng từ hạt phải chăm sóc cở 2 – 3 năm sắp lên mới to cao, phải trồng loại nào ra hoa to,

màu sắc đẹp, bán mới có gía, cả trăm ngàn đồng một cây, chớ cây sứ có hoa nhỏ, đỏ hồng bình thường bán không được gía, phải tháp ghép lên giống sứ đời mới có hoa to, màu sắc đẹp, được nhiều người ưa thích, bán mới có gía. (cách tháp ghép sẽ hướng dẫn ở phần sau).

X) CÁCH BÓN PHÂN CHO CÂY SỨ :

Bón phân là một biện pháp kỹ thuật rất quan trọng, mang lại hiệu quả rất cao, nhưng cũng phải tốn rất nhiều tiền để mua phân . Cho nên tôi đặc biệt trình bày thật kỹ về thành phần và công dụng của các loại phân, nhất là cách bón phân cho các loại hoa kiểng, cây ăn trái, cho tất cả các loại cây trồng nói chung, thật rỏ ràng . Ngoài phân hữu cơ, phân chuồng để bón lót lúc mới trồng, về sau muốn bón thúc cho cây mau lớn, cho ra hoa, phải bón thêm phân hóa học, vì mỗi loại phân đều có tác dụng riêng của nó, nên cần phải hiểu biết cho thật đúng tác dụng của từng loại phân, để bón cho đúng, cho đủ, không dư thừa, không thiếu, thí dụ : như cây mới trồng, phải bón phân như thế nào? cây con phải bón phân gì, để kích thích tăng trưởng; cây trưởng thành phải bón phân gì để kích thích ra hoa, ra trái, khi cây ra nụ hoa, phải bón phân gì để kích thích cho hoa to đẹp, nếu là hoa kiểng; để đậu trái, hạt chắc để làm giống gieo trồng, mới có hiệu quả cao và tránh được lảng phí về phân bón.

1) Thứ nhất là phải bón phân cho đúng loại theo yêu cầu của cây trồng, nếu bón phân không đúng

loại thì phân không có tác dụng, không phát huy được hiệu quả, mà còn có thể gây ra hậu quả trái ngược lại nữa . Thí dụ như cây sứ Thái Lan là cây mộng nước, không cần bón nhiều phân đạm (N) lắm, đối với cây sứ, chỉ được bón nhiều phân đạm như phân NPK 30.10.10, để kích thích cho cây con lúc còn nhỏ, để kích thích tăng trưởng, cho mau lớn mà thôi, khi cây sứ trưởng thành rồi không được bón nhiều phân đạm (N) nữa, sẽ làm cho cây bị lốp, tàn lá quá xanh tươi mập mạp, khuyến rủ ong bướm, sâu rầy đến phá hại và hơn nữa làm giảm khả năng chống chỏi lại với thời tiết mưa nắng và bệnh thối mềm nhũng nữa, là một bệnh rất khó trị . Đến khi cây sứ trưởng thành phải đổi qua bón loại phân NPK 15.30.15, có nhiều lân (P) để kích thích cho cây ra hoa và khi cây ra hoa rồi, còn phải đổi qua bón phân NPK 10.10.30, loại có nhiều kali (K) để kích thích cho hoa có màu sắc tươi đẹp, cứng cáp, lâu tàn và đậu trái to ...

2) Thứ hai là phải bón phân đúng theo yêu cầu của đất, thí dụ như gặp đất chua, đất phèn thì phải bón phân có tính kiềm như : vôi (Ca), lân (P), và tro bếp, còn gặp đất kiềm thì phải bón phân chua có tính acid, như : Clorua Kali, Sulfat Kali, đối với đất xám bạc màu, phải bón thêm phân kali (K), để điều hòa độ PH, cây mới tốt tươi được .v.v... Nhưng đối với cây sứ Thái Lan, ít có ai trồng trực tiếp xuống dưới đất, thường chỉ trồng trong chậu với chất trồng chọn lộc, nên khỏi phải lo bón theo từng loại đất.

3) Thứ ba là phải bón phân đúng lúc theo từng giai đoạn sinh trưởng, của cây trồng, đây là quan trọng nhất, thí dụ như lúc cây còn nhỏ cần nhiều phân đạm (N) để ra chồi ra lá, lúc cây trưởng thành cần bón nhiều phân lân (P) để ra hoa kết trái, lúc cây ra hoa kết trái rồi cần nhiều phân kali (K) để cho đậu trái sai và cây cứng cáp không đổ ngã, đồng thời cũng để chống chọi lại với thời tiết bất thường như nắng mưa khô hạn và nhất là sâu bệnh.

4) Thứ tư là phải bón phân đúng đối tượng là cây trồng, vì vậy có một số cây trồng có hương thơm, như hoa, thuốc lá hoặc một số cây ăn trái quí hiếm như cam quít, sầu riêng v.v... cần phải bón dúng các loại phân phù hợp, đặc biệt như :

- Đối với cây thuốc lá về đạm phải bón phân urê, về kali phải bón sulfat kali, theo tỷ lệ 1 đạm 2 kali, chớ không được bón phân đạm quá nhiều, sẽ làm cho lá mập mạp dầy lên, khó sấy khô, khó đốt cháy và tuyệt đối không được bón phân có chứa clo, sẽ làm giảm tỷ lệ nhựa thơm.

- Đối với cây cam quít phải bón phân đúng thời kỳ sinh trưởng và tùy theo tuổi tác và đất đai có thể bón theo tỷ lệ 2 đạm, 2 lân, 1,2 kali, cây càng già tỷ lệ trên cũng phải tăng theo cở 3 đạm, 3 lân, 2 kali, mỗi năm bón cở 2 lần, nhưng ở đồng bằng sông Cửu Long, trong đất thường đã có sẳn kali, không nên bón nhiều phân kali lắm.

- Đối với cây sứ Thái Lan, ngoài việc bón lót tro trấu với phân bò khô, hằng tháng nên bón thêm ít viên

phân hữu cơ đậm đặc Dynamic Lifter để kích thích tăng trưởng, ra chồi, ra lá, và bón thêm phân DAP để kích thích ra hoa, ra trái v.v...

Nhưng trong thực tế phân bón tưới cho cây trồng, phần nhiều bị các vi sinh vật trong đất và cỏ dại, tranh giành hết, nên cỏ dại rất mập, tạo nên nguồn thức ăn dồi dào cho sâu rầy, gây hại cho cây trồng, nên phải bón phân cho đúng loại, cho đúng lúc, cho đúng đối tượng, không nên bón quá nhiều phân đạm (N) làm cây quá mập mạp tàn lá quá xanh tươi, quá to lớn làm lốp ngọn cây, không ra hoa không ra trái, mà còn khuyến rủ sâu rầy, ong bướm đến phá hại . Nên bón thêm phân kali (K) để tăng khả năng chống chọi lại với thời tiết, với sâu bệnh . Như vậy không phải lúc nào cũng bón nhiều phân cho cây trồng mà phải theo dõi sự phát triển của cây trồng xem mập mạp, hay là ốm yếu như thế nào, để kịp thời thay đổi phân cho đúng theo yêu cầu của cây trồng, có khi phải kìm hãm tưới ít phân đạm (N) để tăng khả năng chống chịu của cây trồng.

5) Thứ năm là phải bón phân đúng theo mùa vụ và thời tiết, như chúng ta đã thấy : khi trời mưa lớn, nước mưa rửa trôi hết phân mới vừa bón, gây lãng phí; khi mới bón phun xịt phân trên tàn lá, gặp trời nắng gắt làm cháy lá, héo hoa ngay, có thêm tác hại cho cây trồng vô ích . Về mùa vụ lúc mới trồng, mới cấy thì phải bón nhiều phân đạm (N) cho cây mau lớn, khi cây lớn rối thì phải đổi qua bón loại phân có nhiều lân (P) cho cây ra hoa ra trái . Khi cây ra hoa ra trái rồi thì phải bón thêm

phân kali (K) cho trái to, hạt chắc và ngọn cây cứng cáp không đổ ngã . Cho nên phải bón phân cho đúng thời vụ và đúng theo khí hậu thời tiết mới có hiệu quả cao và tiết kiệm phân.

6) Thứ sáu là phải bón phân cho đúng cách, đúng thời kỳ: là tùy theo loại phân, phải bón cho đúng theo hướng dẫn của nhà sản suất, như : phân bột phải rắc chung quanh gốc cây, phân viên phải sới đất dúi vào chung quanh gốc, phân hòa tan phải pha thành dung dịch mới tưới, lúc trời mát, như loại phân bón lá phải tưới lên lá và lên cả tàn nhánh gốc rễ ...Phải bón cho đúng thời kỳ như : **bón lót** là bón một ít phân chuồng, một ít phân NPK trước ở dưới đất, nhứt là phân lân (P), để hạ phèn trước khi trồng . Đến khi cây trồng đã sống mạnh mới bón **thúc** cho cây mau lớn, với các loại phân có nhiều đạm như NPK 30.10.10 hoặc 21.17.17 . Khi cây đã lớn đã trưởng thành, phải đổi qua bón phân **kích thích** cho ra hoa ra trái, như các loại phân có nhiều lân (P), nhiều kali (K), như NPK 15.30.15, NPK 10.50.10, hoặc phân DAP để kích thích cho cây ra hoa ra trái . Khi cây vừa nhú hoa nên đổi qua bón phân có nhiều kali (K), như NPK10.10.30 hay 6.30.30 cho cây ra hoa to, màu sắc đẹp, cứng cáp, hoa lâu tàn, đậu trái to, hạt chắc, để gieo trồng cho kịp thời vụ v.v...

7) Thứ bảy là phải bón phân cho cân đối: cây trồng có yêu cầu phân bón, các chất dinh dưỡng nhất định tùy theo thời kỳ để phát triển, cho nên muốn bón phân cho đúng, cho cân đối là phải bón cho đúng loại

theo yêu cầu cho từng thời kỳ của cây, phải bón làm sao cho vừa đủ, không thừa không thiếu, thật là khó vô cùng, phải tùy theo kinh nghiệm của từng người. Qua sách vở qua kinh nghiệm, chúng ta chỉ biết cây trồng chung quy chỉ cần có 3 loại phân chính là: phân đa lượng, phân trung lượng và phân vi lượng mà thôi, chúng ta cũng đã biết trong các loại phân như : phân chuồng, phân hữu cơ, phân hóa học, phân vi sinh, cũng đều có chứa cả 3 loại phân đó, nhưng cũng không được bón hoài một loại phân mà phải thay đổi các loại phân khác nhau, để bổ sung thêm phân vi lượng, đúng theo liều lượng mới phát huy được hết tác dụng của nó . Tuy nhiên phải biết liều lượng là bao nhiêu cho đủ, cho vừa theo yêu cầu của từng thời kỳ sinh trưởng của cây trồng, để bón cho đúng cho cân đối, không thừa không thiếu là rất khó, phải theo hướng dẫn của nhà sản xuất và do kinh nghiệm của từng người mà thôi.

Trong đất lúc ban đầu khi mới trồng cũng đã có bón lót một ít phân rồi, nên nhớ khi mới trồng hoặc mới thay chậu đừng nên bón lót quá nhiều phân vì phân rất nóng sợ làm hư thối đầu rễ, phải đợi đến khi cây sống mạnh ra nhiều rễ rồi, mới bón phân hóa học NPK 10.30.10 loại có nhiều đạm (N) để kích thích cho cây mau lớn, đến khi cây trưởng thành khỏe mạnh rồi mới bón phân NPK 6.30.30 hoặc NPK 10.50.10, loại có nhiều lân (P) để kích thích cho cây ra hoa ra trái, hoặc bón thúc thêm phân hữu cơ như phân chuồng hoai, phân vi sinh hay phân Dynamic Lifter là loại phân của Uc rất tốt, qua

chế biến đã diệt hết mầm cỏ, khi bón cho cây trồng không có mọc cỏ, và trong phân nầy cũng đã có bổ sung thêm các loại phân đa lượng, vi lượng, đúng theo nhu cầu phát triển bình thường của cây trồng .v.v...

Dưới đây là một số phân thường dùng:

1) Phân chuồng: bao gồm phân bò, phân heo, phân gà... lúc mới còn chứa rất nhiều hạt cỏ dại, mầm trứng côn trùng, bào tử nấm, và vi khuẩn v.v... nên cần phải đem ủ cho thật hoai, mới bón được. Muốn ủ phải đào một hố nhỏ hay lớn tùy theo số lượng phân, nện đất dưới đáy hố cho chặc hoặc tráng ciment, đừng cho nước phân rút vào đất, rồi bỏ phân vô ủ, lấy bao che lại bên trên không để cho nắng chiếu vào, sẽ làm bay đi hết phân đạm . Lúc ủ phân rất nóng, lâu lâu phải đảo trộn lên cho đều, để giết hết các côn trùng và mầm cỏ dại, đợi cở vài ba tháng chừng nào phân hết hôi thối, là có thể đem đi bón được . Phân nầy bón rất tốt, không độc, có thể bón hơi nhiều một chút cũng không sao, tuy nhiên phân cũng rất nóng, không nên bón lót nhiều khi mới trồng cây, hoặc khi mới sang chậu khác nhất là cây con mới bứng ra trồng dể bị đui thối đầu rễ. Phân chuồng hoai bón cho cây gì cũng tốt, riêng đối với cây vừa phải cho cây sứ Thái Lan rất tốt.

Thành phần dinh dưỡng của phân chuồng:

Loại phân	H_2O	N	P_2O_5	K_2O	CaO	MgO
Lợn	82,0	0,80	0,41	0,26	0,09	0,10
Trâu, bò	83,1	0,29	0,17	1,00	0,35	0,13
Ngựa	75,7	0,44	0,35	0,35	0,15	0,12
Gà	56,0	1,63	0,54	0,85	2,40	0,74
Vịt	56,0	1,00	1,40	0,62	1,70	0,35

2) Phân rác các loại: các loại phân rác đường phố nầy cũng đổ xuống hố ủ chung với phân chuồng, nhưng nên trộn chung thêm với phân vôi, phân lân, để làm men, ủ cho nhanh . Lâu lâu cũng đảo trộn một lần, loại phân nầy rất lâu mục, chừng nào thấy đống rác xẹp xuống còn bằng phân nửa khối lượng lúc ban đầu là có thể đem sử dụng được, phân nầy bón cũng rất tốt.

3) Phân xanh: là tất cả các loại cây, cỏ, rác, trên mặt đất, quét hốt gom lại rồi cũng đổ xuống hố ủ lâu ngày cũng thành phân bón . Ở nông thôn người ta nhổ cỏ rác, làm vệ sinh đều quét tấp vô gốc cây, cũng như ở các vườn dừa, người phát cỏ rồi gom lại chung quanh các gốc cây dừa, rồi móc đất bùn dưới mương bồi lên để ủ làm phân, chớ khởi cần ủ trong hố như phân chuồng, phân rác, cho nên phải đợi rất lâu các cây phân xanh mới tự mục, để bón cho cây cũng rất tốt .

Hàm lượng đạm và lân trong môt số cây phân xanh:

Cây phân xanh	Đạm (N)	Lân (P_2O_5)
Muồng lá tròn	2,74	0,39
Điền thanh	2,66	0,28
Keo dậu	2,85	0,28
Cốt khí	2,43	0,62
Muồng sợi	1,22	0,17
Đậu đen	1,70	0,32
Bèo hoa dâu	4,75	0,64
Bèo tấm	2,80	0,38

Cách sử dụng : khi cây phân xanh ra hoa, người ta cày vùi chúng vào đất vì lúc nầy cây phân xanh có năng suất dinh dưỡng rất cao, khi hoai dùng để bón lót khi làm đất, bón cho cây sứ Thái Lan cũng rất tốt.

4) Phân than bùn : là loại phân được tạo thành từ xác các loài thực vật khác nhau, được tích tựu lại lâu năm, bị đất vùi lấp và chịu tác động của điều kiện ngập nước trong và được phân hủy yếm khí chuyển thành than bùn. Trong than bùn có chất bitumic rất khó phân giải, nếu bón trực tiếp cho cây không tốt làm giảm năng xuất, phải khử hết chất bitumic . Nhưng trong than bùn có axit humic tác dụng kích thích tăng trưởng cây trồng rất tốt và còn có các thành phần khác như sau:

Chất dinh dưỡng	Than bùn Tây ninh	Than bùn Củ Chi	Than bùn Mộc Hóa	Than bùn Duyên Hải
Đạm (N)	0,38	0,09	0,16- 0,91	0,64
Lân (P_2O_5)	0,03	0,1 – 0,3	0,16	0,11
Kali (K_2O)	0,37	0,1 – 0,5	0,31	0,42
pH	3,4	3,5	3,2	2,6

Trong than bùn có hàm lượng đạm khá cao, nhưng ở dưới dạng hữu cơ, cần phải được phân hủy thành đạm vô cơ, cây trồng mới để sử dụng hơn, bón cho cây sứ Thái Lan còn nhỏ cũng rất tốt . Theo số liệu của Trung Tâm Địa Học, Phân Viện Khoa Học Việt Nam, Tp. Hồ Chí Minh.

5) Phân Dynamic Lifter: là loại phân hữu cơ đậm đặc của Úc, qua chế biến đã diệt hết mầm cỏ dại, nên khi bón không có mọc cỏ như phân bò khô của chúng ta. Đặc biệt loại phân nầy còn có thêm các loại phân trung lượng và vi lượng nữa, nên bón cho cây gì cũng tốt, cây sứ Thái Lan cũng rất chịu loại phân nầy, nhưng mỗi tháng chỉ cần xới đất lên, bón cở chục viên một lần, rồi đấp đất lại, chớ không nên bón nhiều quá sợ phân nóng làm cháy đầu rể non .

b) Phân vô cơ: bao gồm phân khoáng, phân hóa học trong đó có cở 17 chất dinh dưỡng, khoáng chất thiết yếu như : 3 nguyên tố đa lượng là đạm (N), lân (P), kali (K); 3 nguyên tố trung lượng là vôi canxi (Ca), magnê (Mg), lưu huỳnh (S), 7 nguyên tố vi lượng là sắt (Fe), kẻm (Zn), đồng (Cu), mangan (Mn), molipden (Mo), bor

(B), clo (Cl) và một số nguyên tố khác chỉ cần thiết cho từng loại cây mà thôi như Na, Si, Co, Al ...

Dưới đây là thành phần của các loại phân: có 3 nguyên tố đa lượng là: N, P, K, mà các loại cây, hoa, kiểng, cây ăn trái sử dụng rất nhiều:

1) Phân đạm (N): là chất dinh dưỡng hàng đầu, để tăng trưởng, rất cần thiết, rất quan trọng đối với cây trồng, tham gia vào các thành phần chính của clorophin, protit, peptit, acid amin, enzim v.v...Bón phân đạm (N) nhiều quá, thúc đẩy quá trình tăng trưởng rất nhanh của cây làm cho thân cây to, ra nhiều nhánh, phân nhiều cành, nhất là ra nhiều chùm lá to, xum xuê, để làm cho ngọn cây lốp rọp xuống, yếu ớt, khuyến rủ sâu rầy ong bướm đến phá hại và chống chọi lại yếu đối với thời tiết nắng mưa lâu ngày. Cho nên phải bón phân đạm cho đúng định kỳ và đúng liều lượng mà thôi.

Các loại phân có chứa nhiều phân đạm (N) hiện đang có bán ngoài thị trường là:

Phân Urê ($CO(NH_2)2$: có từ 44 đến 48% đạm nguyên chất N, có khả năng thích nghi rộng, dùng để bón thúc, pha với nồng độ từ 0,5 đến 1,5 % để phun lên lá và khắp cả cây. Phân urê thường dùng để tưới cho ra chồi, nhất là ra lá, như rau muống, rau cải dùng để ăn lá, còn đối với cây sứ Thái Lan chỉ nên bón lúc cây còn nhỏ, đến khi cây sứ to lớn không nên tưới nhiều, trừ khi cây quá suy yếu.

Phân amôn nitrat (NH_4NO_3): có chứa từ 33 đến 35% đạm nguyên chất N, rất quí vì có NH4 và NO3,

nhưng là phân có sinh lý chua, không nên bón cho đất có phèn, nhưng cũng rất thích hợp cho nhiều loại cây trồng . Nhưng cũng không nên bón nhiều đối với cây sứ Thái Lan.

Phân Sulphat đạm $(NH_4)2SO_4$ còn gọi là phân SA: có chứa từ 20 đến 21% đạm nguyên chất N và 29% lưu huỳnh S, nên có mùi hôi nước tiểu (amôniac) còn gọi phân diêm, hơi chua, nên chỉ bón ít cho cây con để khỏi bị cháy lá. Cũng không nên bón nhiều đối với cây sứ Thái Lan.

Phân Clorua đạm (NH_4CL): có chứa từ 24 đến 25% đạm nguyên chất, vì có CL cũng là phân sinh lý chua, nên bón kết hợp với phân lân P và các loại phân khác. Cũng không nên tưới nhiều lên cây sứ Thái Lan.

Lưu ý: phân đạm rất mạnh cần bón đúng lúc, vào sáng sớm hoặc chiều mát, tốt nhất là bón vào thời kỳ sinh trưởng mạnh của cây và nên kết hợp bón với phân lân (P) và phân kali (K). Đối với cây sứ kh ông nên bón phân đạm (N) không, mà phải bón phân tổng hợp NPK như loại 30.10.10 cho cây con, loại 10.30.10 cho cây trưởng thành và loại 6.30.30 cho cây đã ra hoa v.v...

Phân nào chua sinh lý nên bón cho đất kiềm, phân nào kiềm nên bón cho đất chua. Đối với cây sứ Thái Lan không nên bón nhiều phân đạm, sẽ ra nhiều nhánh và tàn lá làm lốp cây, dễ quyến rủ sâu rầy, làm cho cây không có khả năng chống chọi lại thời tiết và sâu bệnh.

2) Phân lân (P), ký hiệu (P_2O_5): có vai trò rất quan trọng thứ hai, rất cần thiết, tham gia vào các thành phần enzim, protit, tổng hợp các acid amin, kích thích ra rễ nhảy chồi, nhất là ra hoa và kết trái. Có thể phun tưới cho cây sứ trưởng thành để kích thích ra hoa . Những loại phân có nhiều lân (P) la:

Phân Super lân: có chứa từ 16 đến 20% phân lân (P) nguyên chất, nên có thể dùng để bón lót và bón thúc, phát huy hiệu quả cho cây ra hoa nhanh.

Phân apatit: có chứa từ 17 đến 38% lân (P) nguyên chất, cũng dùng để bón như phân super lân, nhưng phân nầy có chứa vôi cao nên dùng để khử chua cho đất phèn rất tốt.

Phân lân Văn Điển hay phân lân nung chảy Tecmô phốt phát: có từ 15 đến 20% lân nguyên chất, ngoài ra còn có 30% canxi, là phân kiềm cho nên không được bón chung với phân đạm, nhưng phát huy rất tốt ở vùng đất chua như đất phèn.

3) Phân kali (K): là thành phần quan trọng thứ 3 trong các nguyên tố đa lượng, nghĩa là cây sử dụng rất nhiều, kali làm chuyển hóa năng lượng giúp đồng hóa các chất dinh dưỡng, nhất là tăng khả năng chống chịu đối với thời tiết, với bệnh tật, làm cho hoa có màu sắc đẹp, tăng hàm lượng đường trong quả để cho dể bảo quản và làm cây cứng cáp không đổ ngã . Cây sứ Thái Lan cần rất nhiều phân kali để phát triển củ rễ to và ra hoa đẹp, kết trái có hạt chắc dể gieo trồng . Những loai phân có nhiều kali là:

Phân Clorua Kali: có chứa từ 50 đến 60% kali nguyên chất và một ít muối ăn (NaCl), màu đỏ đỏ nên còn gọi là phân muối ớt, cũng là phân chua sinh lý vì có Clo, nhưng lại có thể dùng để bón lót, bón thúc cho nhiều loại cây trồng, trên nhiều loại đất khác nhau, nhất là khi cây sắp ra hoa.

Phân sulphat kali: có chứa từ 45 đến 50% kali nguyên chất và 18% lưu huỳnh, cũng là phân chua sinh lý, không nên dùng lâu trên đất chua, nhưng cũng có thể sử dụng để bón lót và bón thúc cho nhiều loại cây trồng, để kích thích ra hoa ra trái.

Phân Agripac của Canada: có chứa 61% kali nguyên chất, là loại phân khô, dễ bón, nên thường dùng để làm nguyên liệu trộn thành phân tổng hợp NPK . Phân rất tốt, nhưng ít có bán lẻ ngoài thị trường, nên hơi khó mua.

Kế đến là 3 nguyên tố trung lượng : canxi (Ca), magiê (Mg), lưu huỳnh (S), cây sử dụng cũng khá nhiều nhưng ít hơn 3 nguyên tố đa lượng:

4) Phân Canxi (vôi) Ca: cây sử dụng khá nhiều, có thể chiếm đến 30% trong thành phần các chất khoáng của cây trồng, dưới dạng pectat canxi, đảm bảo cho quá trình phân chia tế bào, giúp cho màng tế bào vững chắc. Phân vôi dùng bón cho đất hạ phèn, nhưng cây sứ không có trồng dưới đất thành ra khỏi cần phải bón phân vôi, đôi khi dùng để sát trùng củ rễ bị bệnh mà thôi. Những loại phân có nhiều vôi là đá vôi vỏ sò vỏ ốc...

Phân vôi nghiền: là nghiền các loại đá vôi, vỏ sò, vỏ ốc, vỏ hến, thành bột, có chứa 50 đến 80 % chất vôi (Ca) và một ít (Mg), nhưng bón có tác dụng chậm, nên chỉ dùng để bón lót lúc làm đất, cộng với phân hữu cơ để làm tăng hiệu lực.

Phân vôi nung: nung từ CaCO3 thành CaO. Vôi nung hút nước thành vôi bột, rồi bón có tác dụng nhanh hơn vôi nghiền, dùng để xử lý đất và phòng trừ sâu bệnh hại cây trồng.

Phân thạch cao: là dạng Sulphat canxi ngậm nước, đặc biệt có tác dụng nhanh, phát huy hiệu quả cao ở giai đoạn cây đang ra hoa, ra trái.

5) Phân Magie Mg: rất quan trọng là thành phần của các chất lục diệp tố, giúp cho cây quang hợp tốt, chuyển hóa hydrat carbon, tổng hợp các acid nucleic, giúp cây hấp thu các đường chất và phân . Loại phân có nhiều Mg là :

Phân lân Văn Điển: có chứa từ 17 đến 20% Mg.

Phân borat: có chứa 19% Mg.

Phân sulphat kali magie : có chứa từ 5 đến 7% Mg.

6) Phân lưu huỳnh (S): cũng giữ vai trò quan trọng đối với cây trồng, giúp quá trình trao đổi chất, cấu trúc protein vững chắc, cây sử dụng lưu huỳnh (S) tương đối lớn gần như phân lân (P) . Những loại phân có nhiều lưu huỳnh là :

Phân sunphat amôn (SA): có chứa 23% S,

Phân sulphat kali-magie: có chứa 16 – 22% S,

Phân sulphat kali: có chứa 18% S,

Phân super lân: có chứa 12% S.

Sau đây là 7 loại phân vi lượng, những nguyên tố mà cây sử dụng rất ít, nhưng lại rất cần thiết đối với sự phát triển của cây.

7) Phân sắt (Fe): có vai trò rất quan trọng trong việc quang hợp của cây, đất kiềm thường hay thiếu sắt làm cho lá cây chuyển sang màu vàng, nhưng gân lá vẫn xanh. Cây thiếu sắt có thể phun những hợp chất có nhiều sắt như: Sulphat sắt, carbonat sắt, sulphat amôn sắt, lignin sulfonat sắt, khi tưới pha với nồng độ cỡ từ 1 đến 3%, phun trên lá vào sáng sớm.

8) Phân đồng (Cu): là nguyên tố tham gia vào thành phần cấu tạo của enzim, thúc đẩy chức năng hô hấp, hình thành Vitamin A, cần thiết cho sự phát triển hạt. Đồng cũng làm tăng hiệu lực của Kẻm, Mangan, Bo... Phân có nhiều đồng là :

Phèn xanh ($CuSO_4.7H_2O$): có chứa 25,9 % (Cu), dùng làm phân bón có nhiều đồng. Phèn xanh cũng có thể dùng để xử lý sát trùng hạt giống với nồng độ 0,01 – 0,02%.

9) Phân Mangan Mn: có tác dụng làm tăng hiệu lực của phân lân (P), thúc đẩy cây ra rễ, nhảy mầm sớm, ra hoa kết trái nhiều, nên bón tốt nhất vào giai đoạn cây mới vừa ra hoa . Phân có chứa nhiều Mangan (Mn) là:

Phân sulphat Mangan ($MnSO_4.5H_2O$): có chứa 24,6% Mn,thường dùng để xử lý hạt giống, phun lên lá và bón vào đất thiếu (Mn).

Phân Clorua mangan ($MnCl_2.H_2O$): cũng dùng bón như phân sulphat mangan.

Phân Permanganat kali ($KMnO_4$): được dùng để phun lên lá với nồng độ cỡ từ 0,5 đến 0,1% để trừ sâu rầy.

10) Phân Kẻm (Zn): thúc đẩy hình thành các hormôn trong cây, giúp cây tăng tính chịu nóng, chịu hạn, cũng như chống lại bệnh tật . Kẻm còn làm tăng khả năng tổng hợp protit, các acid nucleic, còn thúc đẩy việc sử dụng và chuyển hóa đạm trong cây . Phân có nhiều kẻm là:

Phân Sulphát kẽm ($ZnSO_4.7H_2O$): có chứa 22,7% Zn, cũng được dùng để xử lý hạt giống, với nồng độ 0,01% và phun lên lá với nồng độ 0,02 – 0,05%, phát huy tác dụng tốt cho cây trồng khi đất thiếu kẻm.

Phân Clorua kẻm ($ZnCl_2$): cũng dùng chung với Sulphat kẻm để bón cho loại đất nào đã bón quá nhiều vôi và lân, làm cho đất đó trở nên kiềm, thiếu kẻm.

11) Phân Coban (Co): rất cần cho quá trình cố định đạm (N), trong không khí của vi sinh vật, (Co) còn làm tăng khả năng hút phân lân (P) của cây và được sử dụng để phun lên cây trong thời gian phát triển mạnh nhất của bộ lá và lúc cây ra nụ để trổ hoa.

12) Phân Bo (B): thúc đẩy hoạt động bình thường của mô phân sinh ở ngọn cây, đồng thời xuc tiến quá trình tổng hợp các protit, lognin và thúc đẩy quá trình phân chia tế bào. Cần bón Bo (B) trong thời kỳ ra hoa, để tăng tỷ lệ đậu hoa kết trái. Phân có nhiều Bo là:

Phân acid boric (H_2Bo_3): có chứa 17,5% Bo, được sử dụng để xử lý hạt giống và bón lên lá với nồng độ cở 0,02 - 0,05%.

Phân Borat natri ($Na_2 B_4O_7.10_2O$): có chứa cở 11,3%B, cũng dùng để xử lý hạt giống, phun lên lá và cũng dùng để trộn với phân đa lượng N.P.K thành phân tổng hợp có chứa Bo.

13) Phân Molipden (Mo): có vai trò tích cực trong việc làm tăng khả năng quang hợp, tổng hợp Vitamin C, giúp cây hấp thu được nhiều đạm (N) và giúp cố định đạm cộng sinh ở rể cây . Phân có nhiều molipden (Mo) là :

Phân Molipdat natri ($NaMoO_4.2H_2O$): có chứa 39% Mo.

Phân Molipdat amôn ((N 4) $2Mo7O_3.4H_2O$): có chứa 54% Mo.

Các loại phân có chứa (Mo) nầy cũng có thể xử lý hạt giống và phun lên lá với nồng độ từ 0,06 đến 0,10%. Trong trường hợp đất chua, (Mo) làm tăng hiệu quả của việc bón vôi (Ca) và phân lân (P) để xử lý đất.

14) Phân Cl or (Cl): vì có chất độc Cl nên rất ít được sử dụng, nhất là đối với cây sứ. Ngoài ra còn nhiều chất nguyên tố khác như Na, Si, Al ...chỉ sử dụng đặc biệt cho từng loại cây trồng mà thôi.

c) Phân Tổng Hợp NPK và Phân Phức Hợp NP, NK, PK:

Phân tổng hợp và phân phức hợp là các loại phân trộn, do các nhà sản xuất pha trộn với 2 hoặc nhiều

nguyên tố dinh dưỡng đa lượng và nhiều nguyên tố vi lượng như NPK, NP, NK hoặc PK cộng với nhiều nguyên tố vi lượng. Trên thị trường hiện nay có bán các loại phân như sau:

Loại 2 yếu tố: N.P.0 với tỷ lệ: 18.46.0, 20.20.6,..v.v...không có kali (K)

Loại 2 yếu tố: N.0.K với tỷ lệ: 30.0.10, 20.0.20, 20.0.10,..v.v...không có lân (P)

Loại 2 yếu tố: 0.P.K với tỷ lệ: 0.1.3, 0.1.2..v.v...không có đạm (N)

Loại 3 yếu tố: N.P.K với tỷ lệ: 30.10.10, 15.30.15, 6.30.30, 10.50.10 , 20.20.20,..v.v...

Loại 4 yếu tố: N.P.K.Mg với tỷ lệ: 14.9.21.2, 12.12.17.2,..v.v...

Phân amphoska: có tỷ lệ NPK: 1. 0,1. 0,8 trong đó N= 17%, P=7,4%, K= 14,1%, phân nầy thích hợp bón cho cây có củ và cây sứ Thái Lan để kích thích cho có củ to.

Phân viên NPK Văn Điển có tỷ lệ: 5.10.3, còn có thêm vi lượng MgO và SiO2, thích hợp với nhiều loại cây trồng, nhưng phải bón xa gốc cây.

Phân hỗn hợp NPK 3 màu : do nhà máy Bình Điền 2 sản xuất với: 15.15.15, 20.20.15, 15.10.15, 16.16.8, 14.8.6, 15.15.6, v.v...đều có tỷ lệ đạm rất cao, nên cũng không nên bón nhiều cho cây sứ.

Phân diamophos (DAP): có tỷ lệ NPK 1. 2,6. 0, trong đó N=18% , P= 40%, là loại phân có tỷ lệ lân (P)

rất cao và đạm dễ tiêu nên có thể dùng để bón thúc cho cây sứ Thái Lan trưởng thành để kích thích ra hoa.

Lưu ý: Khi sử dụng phân tổng hợp NPK, các nguyên tố đều phát huy được tác dụng tốt, tuy nhiên các loại phân chua có chứa amôn, như sulphat amôn, urê, clorua amôn, nitrat amôn, không được dùng chung với phân có phản ứng kiềm như vôi, lân, phosphorit, tro bếp... vì các loại phân nầy kỵ với nhau, cũng như phân có tính chua (acid) và phân có tính kiềm (base), sẽ làm mất tác dụng lẫn nhau.

d) Phân bón lá:

Phân bón lên lá một kỹ thuật mới, lá có rất nhiều khí khổng cũng có thể hút được phân, nếu tính ra thì diện tích của lá cũng rất lớn. Trong thực tế, phân bón rễ nhiều khi trở nên khó tiêu, nghĩa là không có hòa tan hết trong nước được, phân bị mưa rửa trôi đi hết hoặc bị bốc hơi bay đi hết, rễ không thể hút được phân, thì phân bón lá là cứu tinh để bón cho cây trồng. Ngày nay nhiều nhà sản xuất đã chế ra nhiều loại phân bón lá tổng hợp NPK thêm vi lượng, dùng để bón lên lá rất có hiệu quả. Qua thử nghiệm thấy phân bón lá đáp ứng được nhu cầu dinh dưỡng của cây trồng, ít khi bị trôi mất, hơn là phân bón qua rễ. Tuy nhiên phân bón lá phải phun tưới lên lá vào sáng sớm, lúc nhiệt độ còn thấp, các khí khổng còn mở rộng ra hoàn toàn thì hiệu quả mới cao, đến khi trời nắng, nhiệt độ tăng cao lên đến 30 độ C, thì các khí khổng sẽ đóng lại, nên không thể phun tưới phân bón lá nữa, còn nếu tưới phân lúc trời nắng gắt sẽ làm cháy lá.

Cũng không tưới phân bón lá lên hoa, sẽ làm cho hoa héo rụng. Mặc dù tưới phân bón lá có hiệu quả rất cao, lá cây có thể sử dụng đến 95%, còn phân tưới qua đất, rễ cây chỉ sử dụng được cỡ 50% mà thôi. Hiện nay trên thị trường có bán rất nhiều phân bón lá như : phân HVP, phân Comix, phân Biofact, phân Mymix, phân Bioted v.v...sản xuất trong nước và các loại phân bón lá nhập từ nước ngoài như: phân Atonic, Open all v.v... Tuy vậy, nhưng phân bón lá không thể nào thay thế hoàn toàn cho phân bón dưới đất qua rễ được, vì phân bón xuống đất qua rễ là chính. Phân bón lá chỉ tưới bổ sung, bón thúc để đáp ứng nhanh nhu cầu dinh dưỡng cần thiết như kích thích ra hoa, ra trái mà thôi.

đ) Phân vi sinh vật:

Là những chế phẩm có chứa các loài vi sinh vật có ích, bao gồm: vi khuẩn, nấm, xạ khuẩn .v.v..., được dùng để làm phân bón, trong đó quan trọng nhất là các vi sinh vật cố định đạm (N), vi sinh vật hòa tan lân (P), vi sinh vật phân giải chất hữu cơ và vi sinh vật kích thích sinh trưởng cho cây trồng ... Ngày nay trên thị trường có bán:

Phân vi sinh vật cố định đạm từ không khí: loài tảo lam (Cyanobacterium), vi khuẩn Azotobacter, Bradyrhi – zobium, Rhyzobium... Xạ khuẩn: Actinomyces, Klebsiella .v.v...

Phần lớn các loài vi khuẩn cố định đạm thường sống cộng sinh với các loại cây họ đậu, cây sua đủa, chúng xâm nhập vào rễ cây và sống cộng sinh trong đó,

tạo thành những nốt sần ở rễ cây, hút đạm từ không khí, để cung cấp cho cây.

Phân vi sinh vật hòa tan lân (P): cây chỉ hút được phân lân dưới dạng hòa tan trong dung dịch nước dưới đất, các vi sinh vật hòa tan lân như: Aspergillus niger, vi khuẩn Pseudomonas, Bacillus, Micrococus ...được sử dụng ở những vùng đất thiếu lân"

e) Chế phẩm EM:

Do GS. người Nhật Teruo Higa, tìm ra đặt tên là vi sinh vật hữu hiệu (Effective Microorganisms = EM) đây là chế phẩm trộn lẫn các loài vi sinh vật có ích, như vi khuẩn acid lactic, nấm men, xạ khuẩn, vi khuẩn ...nhóm dùng để cải tạo hóa tính và các đặc tính sinh học của đất, làm giảm mầm móng sâu bệnh trong đất, hạn chế sâu bệnh hại cây trồng, giúp cây trồng phát triển tốt, cho năng suất cao và góp phần làm sạch môi trường. v.v...

Một số điểm cần biết khi sử dụng phân vi sinh vật: phần lớn phân vi sinh vật có chất độn là than bùn, chất mang vi khuẩn màu đen, không cất giữ được lâu, phải xem kỹ ngày ngày sản xuất và thời gian sử dụng ghi trên bao bì, để sử dụng cho đúng mới có hiệu quả.

Lưu ý : Bón phân là một biện pháp kỹ thuật mang lại hiệu quả rất cao, nên tôi nói rất kỹ chương nầy . Tôi kể ra hết tất cả các loại phân hiện có trên thị trường. để cho các bạn hiểu rỏ hơn. Vấn đề là phải bón phân cho đúng đối tượng, đúng loại, đúng lúc và phải cho hợp lý, như chúng ta đã biết, phân bón trên thị trường có rất nhiều loại, mỗi loại đều có tác dụng riêng biệt, cho nên

phải biết rõ từng loại phân, để bón cho đúng loại, đúng theo yêu cầu của cây, như cây con phải bón phân gì cho mau lớn, cây trưởng thành phải bón phân gì cho ra hoa kết trái, cây ra hoa rồi phải bón phân gì cho hoa to, đẹp, lâu tàn, nếu là cây kiểng chơi hoa, như cây sứ Thái, cũng phải bón phân cho nó ra hoa, phải bón phân gì cho nó kết trái, tạo hạt to chắc, để lấy hạt làm giống gieo trồng. Cho nên phải biết cách bón phân và cũng phải biết bón loại phân cho đúng theo yêu cầu của cây, của đất nữa, như đất chua phải bón phân kiềm, không được bón phân có tính acid, đất kiềm không nên bón phân có tính kiềm, mà phải bón phân có tính acid, nếu bón không đúng theo yêu cầu của cây và theo yêu cầu đất thì không những không có hiệu quả mà có khi còn gây ảnh hưởng trái ngược lại.

Về phân bón, tôi nói rất kỹ để có thể sử dụng chung cho tất cả các loại cây trồng, còn đối với cây sứ Thái Lan thì tùy theo kinh nghiệm của từng người, của từng vùng, nhưng đối với cây sứ thì đặc biệt hơn, do có rễ, củ, thân, rất to rất mập, thường hay giữ rất nhiều nước, cho nên chỉ bón nhiều phân đạm cho cây con lúc còn nhỏ mà thôi, để kích thích cho cây con phát triển nhanh, mập mạp mau lớn. Một điều cần nên nhớ là không nên bón nhiều phân đạm cho cây sứ đã trưởng thành có củ rễ to, mập mạp, những bộ phận nầy đã giữ rất nhiều nước rồi, nếu tưới thêm phân đạm nữa, kích thích cho cây mau lớn, tăng trưởng nhanh làm cho tàn nhánh lá thêm mập mạp, rậm rạp tươi tốt xanh mướt, dễ khuyến rủ ong bướm sâu rầy đến phá hại, chớ không ra

hoa, hơn nữa khi bón cho cây quá nhiều đạm làm cây không còn có khả năng chống chọi lại với thời tiết : mưa bão, sâu bệnh nữa, nếu gặp khi bị thương trầy sướt nhẹ hoặc bị sâu rầy cắn phá, cũng dể bị bệnh thối mềm nhũng chết, rất khó trị.

Cách pha trộn phân: phân ít khi được bón đơn độc, mà phải pha trộn nhiều loại với nhau, mới có hiệu quả cao. Khi pha trộn các nguyên tố đều phát huy tác dụng tốt, nhưng cũng có một số loại phân không thể trộn với nhau được, do tính kiềm và tính acid kỵ nhau, làm mất tác dụng, như các loại phân có chứa amôn: sulphat amôn, urê, clorua amôn, nitrat amôn ... không được pha trộn với các loại phân có phản ứng kiềm như phân vôi, phân lân Văn Điển, phân bột phosphorit, tro bếp v.v... Nếu trộn các loại phân trên với nhau sẽ làm mất tác dụng của phân đạm (N) do phản ứng ra NH3, bốt hơi bay đi hết ...Phân lân dể hòa tan trong nước như phân Super lân, phân DAP không được trộn với phân vôi vì phân super lân, phân DAP có phản ứng chua, còn phân vôi có phản ứng kiềm . Còn phân dể tan, để hút ẩm, như phân urê, muối kali chỉ được trộn trước khi sử dụng (nghĩa là khi trộn rồi phải sử dụng liền, không được để lâu). Super phôphat có thể giải phóng axit của một số loại phân như nitrat, tạo chất làm hại bao túi đựng nhất là bao nylon, cho nên cần phải chủ ý khi vận chuyển .

Bảng liệt kê khả năng trộn lẫn các loại phân:

(-Lưu ý các dấu : + là pha trộn được. 0 là không pha trộn được. – là pha xong phải tưới ngay.

Loại phân	Sulfat đạm	Nitrat đạm	Urê Đạm	Super lân	Apatit Phosphorit	Tecmo phosphat	Clorua kali	Sulphat kali	DAP	Vôi tro	Phân chuồng
Sulfat đạm Clorua đạm Phosphat đạm	+	+	+	-	-	-	+	0	0	0	0
Nitrat đạm	+	+	-	-	-	-	-	0	0	0	0
Urê	+	-	+	+	-	-	-	0	0	-	-
Super lân	-	-	+	+	-	-	-	0	+	0	+
Apatit Phosphorit	-	-	-	-	+	-	-	-	+	0	+
Tecmophos phat	-	-	-	-	-	+	-	-	-	0	0
Clorua kali	+	-	-	-	-	-	+		+	-	+
Sulphat kali	0	0	0	0	-	-	-	+	0	0	+
DAP	0	0	0	+	+	-	+	0	+	0	+
Vôi, Tro	0	0	-	0	0	0	-	0	0	+	+
Phân chuồng	0	0	-	+	+	0	+	+	+	+	+

Theo tài liệu của GS.TS. Đường Hồng Dật.

Chú ý : Nguyên tắc là như vậy, nhưng chúng ta phải cần biết để sử dụng cho đúng, quan trọng là chúng ta không nên bón hoài một thứ phân, mà phải luân phiên thay đổi thức ăn cho cây trồng, là thay đổi phân bón cho cây, vì bón hoài một thứ phân sẽ làm cho rễ cây bị chai đi, nên lâu lâu phải thay đổi phân cho đúng theo yêu cầu sinh trưởng của cây. Chúc các bạn thành công!

CHƯƠNG II

I) NGUYÊN TẮC ĐẶT TÊN:

Ngày nay có nhiều nghệ nhân, nhiều người lai tạo được nhiều cây sứ đời mới ra hoa có màu sắc rất lạ rất đẹp, nên tự ý đặt tên cây sứ mới lai tạo của mình cho đẹp cho kêu, không thể nào kể ra hết được, cũng như cây xương rồng Bát Tiên, càng dể trồng hơn, mỗi hoa đều có thể tự thụ phấn để đậu thành trái, khi hạt già tự rụng xuống đất là mọc lên cây con có lá rất lạ, ra hoa cũng có màu sắc khác nhau cũng rất đẹp, cho nên mạnh ai nấy đặt tên vô cùng vô tận không kể xiết được.

Theo nguyên tắc muốn đặt tên một cây giống mới, thì phải ghi chép thật kỹ nguồn gốc, lý lịch, để biết rỏ từ đâu mà ra và ai là người có công lai tạo lần đấu tiên . Trên thế giới người chủ lai tạc được phải đăng ký khai sanh qua cơ quan cầu chứng . Thí vụ như một số nhà trồng hoa hồng trứ danh trên thế giới ở Pháp, ở Hòa Lan, ở Ý, ở Đức , ở Mỹ đã thành lập một nghiệp đoàn tên là "Ciopra" (Ủy Ban Quốc Tế Các Nhà Trồng Cây Có Hoa), để chuyên kiểm chứng và cấp giấy chứng nhận việc đặt tên hoa kiểng . Năm 1930 ở Mỹ có ban hành sắc luật " Plant Patent Act" để bảo vệ quyền lợi của những nhà trồng hoa hồng . Nhưng đối với cây sứ Thái Lan thì chưa nghe nói có cơ quan nào chứng nhận việc đặt tên, cho nên mạnh ai nấy đặt tên, do đó người nào lai tạo sản xuất ra được một cây sứ đời mới, có hoa lạ, phải lựa đặt

tên cho thật kêu, cho thật đẹp, để cho được nhiều người ưa thích, mua về trồng và kinh doanh mới có giá.

Tôi xin giới thiệu và mô tả sơ qua một số cây sứ đời cũ và một số cây sứ đời mới, mới nhập từ Đoài Loan, từ Thái Lan có hoa rất đẹp, ưu tiên theo thứ tự từ các cây màu trắng, vàng, tím, xanh, đốm, đỏ, tím, đen, sọc và đột biến 4 cánh, 5 cánh, 6 cánh, 7 cánh, 9 cánh, 10 cánh v.v... kế đến là những cây đời mới nhất của Đài loan, của Thái Lan đang bày bán tại điểm bán kiểng của Ông Nguyễn Tiến Dũng trong Công Viên Lê Văn Tám, Tp. Hồ Chí Minh và một số cây mới được.

II) CÁCH CHĂM SÓC CÂY SỨ:

Cây sứ rất dể trồng, dể chăm sóc, chỉ theo dõi bắt sâu rầy và phòng trị bệnh khi cần nhứt là bệnh thối mềm nhũng, rất phổ biến cho nên đừng nên tưới nhiều nước.

1) Cách tưới nước: Chúng ta ai cũng biết cây sứ Thái Lan có nhuồn gốc từ các nước sa mạc, nên cây chịu nắng chớ không chịu nước. Đất nước chúng ta thuộc vùng nhiệt đới, nhất là ở Thành Phố Hồ Chí Minh mưa nắng khá điểu hòa, rất phù hợp với việc trồng cây sứ, cho nên cây sứ đặc biệt đối với chúng ta là cây dể trồng nhất, chỉ cần tưới ít nước là được, nhưng chúng ta cũng cần phải tập cho cây sứ quen dần, thuần hóa theo thời tiết và khí hậu của đất nước Việt Nam. Qua tháng nắng chúng ta nên tưới nước mỗi ngày một lần vào sáng sớm, ngày nào mưa khỏi tưới, nhưng cũng nên tập cho nó quen dần, vào

mùa nắng mỗi ngày mỗi tưới nước một lần, nhưng nên tưới cho hơi nhiều nước một chút, để thuần hoá dần cho cây sứ quen với nước, vì cây sứ chịu nắng chớ không chịu nước . Còn đối với nắng nóng thì khỏi phải lo, cứ trồng để tự do ngoài nắng cũng không sao, vì cây sứ có nguồn gốc từ sa mạc, còn nắng nóng hơn ở nước ta nhiều, tuy nhiên khi mới trồng hoặc mới thay chậu thì phải để vào chỗ hơi râm mát một thời gian cho cây sứ sống mạnh rồi đem ra ngoài nắng trở lại như bình thường.

a) Cây sứ bị thối mềm nhũn: nếu trường hợp gặp khi mưa lớn hoặc tưới nhiều nước quá, rễ củ thân cây sứ bị dư nước sẽ thối mềm nhũng, thì phải lập tức nhổ cây sứ lên, lấy dao bén cắt bỏ thật hết chỗ nào mềm nhũng, nên mạnh dạn cắt cho thật hết, chỗ nào mềm hoặc có đốm đen thối, nếu còn sót lại chút nào, thì chỗ mềm nhũng còn sót lại đó hoặc đốm đen đó sẽ tiếp tục lây lan làm thối hết luôn cả cây, đành phải nhổ bỏ luôn . Cho nên người trồng sứ phải để ý luôn luôn đục lổ thoát nước dưới đít chậu cho thật to lớn, rồi lấy gạch đá xếp lên không đất bít lại, để mỗi lần tưới nước hoặc trời mưa, nước đều phải chảy ra ngoài hết, không để cho ứ đọng nước lâu ngày, dư nước lâu ngày trong chậu.

Cách quan sát theo dõi lá cây sứ: hàng ngày phải theo dõi quan sát lá cây sứ, nếu thấy trên nhánh sứ có một lá hay nhiều lá bị vàng úa, phải lấy tay sờ nhẹ vào lá sứ vàng đó, nếu lá sứ vàng đó rụng xuống ngay, là không phải lá sứ đó bị bệnh gì cả, mà lá sứ vàng đó, già rụng tự nhiên do thay lá, còn nếu lấy tay sờ vào lá sứ

vàng đó mà lá sứ vàng đó vẫn không rụng, thử sờ mạnh thêm một chút nữa mà lá sứ đó vẫn không chịu rụng, là có vấn đề rồi, phải có một nhánh hoặc một rễ nào ở bên dưới lá sứ vàng đó đã bị hư thối, phải lấy tay mò từ nhánh có lá sứ vàng đó xuống đến bên dưới gốc rễ, nhất định phải có một chỗ nào dưới đó bị thối, nhánh mang lá sứ đó hoặc một rễ nào ở bên dưới lá sứ vàng đó đã bị bệnh thối mềm nhũng rồi, có thể do dư nước như trên . Gặp trường hợp nầy là phải chửa trị ngay, là nhổ cây sứ lên, cắt bỏ cho thật sạch chỗ nào bị thối, rồi đem treo nơi râm mát, cở 10 – 15 ngày, chừng nào thấy chỗ vết cắt thật lành sẹo mới trồng trở lại được, chớ hiện nay chưa có thứ thuốc nào chửa trị được bệnh thối nhũng của cây sứ cả . Có người cắt hết chỗ thối rồi quậy nước vôi càng long như quét trường, rồi bỏ gốc sứ vô ngâm cở 30 phút, để sát trùng rồi mới treo lên, thấy cũng có hiệu quả. Cách pha chế dung dịch nước vôi như sau : pha 1 ký vôi càng long cục với 10 lít nước, lấy phần nước trong rồi pha thêm với 10 lít nước nữa là có thể ngâm được.

b) Đó là bệnh dư nước, còn bệnh thiếu nước thì như thế nào?

Nếu cây sứ trồng trên sân thượng quên tưới nước, hoặc để lâu ngày quá không có tưới nước, thì tất cả rễ thân nhánh đều bị teo lại, lá sẽ bị héo rụng, nếu để lâu hơn nữa không tưới, thì củ thân nhánh sẽ bị héo mềm, phải lập tức tưới nước lại từ từ ngay, nếu còn để lâu hơn nữa, cây sứ sẽ suy yếu, nếu bị thương tích gì thì cây sứ sẽ bị thối nhũng ngay. Nếu cây sứ bị bênh thối mềm nhũng

thì phải nhổ cây sứ lên, cắt bỏ hết chỗ nào bị thối, chỉ cần lấy ciment bôi lên vết cắt, không cần bôi thuốc gì cả, kinh nghiệm cho thấy lấy ciment bôi lên vết cắt là vết cắt sẽ khô ngay và nhanh chống lành sẹo, rồi treo lên chỗ râm mát, cở 10 –15 ngày hoặc lâu hơn, chừng nào thấy cây sứ lành hết sẹo, mới có thể trồng trở lại dược .

2) Cách trồng cây sứ Thái Lan hoặc trồng lại cây đã hết bệnh, thay chậu mới:

a) Vật liệu trồng: Trước khi trồng phải lo chuẩn bị đất và vật liệu trồng, gồm có:

40% đất thịt hay đất phú sa, nhưng phải tơi xốp,

30% tro trấu đã ngâm xã nhiều lần cho hết mặm,

30% vỏ đậu phọng khô mục, vỏ trấu khô mục, sơ dừa mục đã ngâm rữa cho hết chác,

10% phân chuồng hoại,

Tất cả đều phải trộn đều và phơi nắng cho khô để diệt hết vi khuẩn và mầm bệnh.

Thành phần đất trồng có thể thay đổi tùy theo nguyên liệu của từng vùng, như ở Đồng Tháp vật liệu chính là phân rơm, ở Nha Trang là cát, ở Tp. Hồ Chí Minh là tro trấu .v.v...

Kế đến là phải chuẩn bị chậu trồng, có loại chậu nào thì trồng chậu đó cũng được, nhưng phải đục lỗ ở dưới đít chậu cho thật to, để khi tưới nhiều nước hoặc khi trời mưa lớn, bao nhiêu nước cũng phải chảy ra ngoài hết, nếu để nước ứ động trong chậu, cây sẽ bị oi nước chết.

Khi trồng nên lấy một miếng gạch hay ngói lót trên miệng lỗ chậu, để giữ đất lại, rồi bỏ đất lớn vào trước, bỏ đất nhỏ vô sau, lên đến cở nửa chậu, phun nước sương cho vừa đủ ẩm, mới đặt cây sứ vào, xoay qua xoay lại, sửa cho ngay giữa chậu, cũng có thể chêm thêm đất, uốn sửa luôn cho bộ rể cho nổi lên trên mặt đất, rồi mới bỏ thêm đất vào 4 phía cho lên đến cở 8 phần 10 chiều cao của chậu là vừa. Xong đem để vào nơi râm mát, không tưới nước cho đến khi cây ra rễ mới, ra lá xanh tươi, mới bắt đầu đem ra ngoài nắng từ từ và tưới phun sương một ít nước, đến chừng nào cây sống mạnh mới đem ra ngoài nắng 100% và tưới nước bình thường mỗi buổi sáng.

b) Trồng trở lại cây sứ mới trị hết bệnh: cây sứ bị bệnh thối mềm nhũn, khi chăm sóc cắt bỏ phần thối và treo lành xẹo xong, bây giờ hết bệnh, phải trồng trở lại, trước khi trồng phải đục lổ thoát nước dưới đáy chậu cho khá to, rồi bỏ vài miếng gạch ngói lên trên lổ chậu để không cho đất, tro trấu làm bít lỗ chậu, rồi bỏ chất liệu trồng vô trước đến cở phân nửa chậu, mới đặt cây sứ vô trồng, sửa cho ngay ngắn chính giữa chậu, sau cùng mới bỏ thêm chất liệu trồng đã chuẩn bị sẳn, chỉ phun nước vừa đủ ẩm, bỏ vào đến vừa ngập bộ rể là được, rồi đem để nơi râm mát, nhớ không tưới nhiều nước, vì cây bệnh mới hết, chỉ tưới sương sương khi thấy đất trong chậu khô mà thôi.

c) Thay châu mới: cây sứ khi rồng lâu ngày đất trong chậu đã hết chất dinh dưỡng và bị nén sụp sâu

xuống, nên thường thường hàng năm vào mùa nắng, người ta hay thay chậu mới to hơn đẹp hơn cho cây sứ. Trước tiên phải đục lổ thoát nước cho to, rồi mới bỏ chất liệu trồng đã chuẩn bị trước vào y như trồng lại cây sứ đoạn trên. Bây giờ mới nhổ cây sứ lên, phải tưới nước cho thật nhiều lên chậu sứ muốn thay chậu, để đất trong chậu mềm ra và tróc ra khỏi vành chậu, hai tay nhẹ nhàn ôm cây sứ lên ra khỏi chậu củ, để lên trên bàn xoay, xoay qua xoay lại ngắm xem coi nên phải sửa lại bộ rể như thế nào trước khi trồng vào chậu mới. Đây là công tác quan trọng, phải xem xét cho kỹ trước khi kéo bộ rể ra, rồi sắp xếp lại ngay ngắn hoặc tréo rễ nào, lên rễ nào, lấy dây ràn rịt hoặc lấy đất đá chêm vô theo ý muốn, nhưng phải làm cho thật nhẹ nhàn cẩn thận, đừng làm cho rể nào bị thương, nếu trường hợp có rễ nào bị thương nhẹ, thì phải bôi vôi bôi ciment hoặc bôi sơn lên vết thương, mới đặt cây sứ vô châu mới trồng lại y như phần trên.

d) Cách phòng trừ sâu rầy:

1) Bắt giết trứng và bắt giết sâu: bướm sứ thường bay đi đẻ trứng vào ban đêm, cho nên sáng sớm phải đi xem trên đọt non hoặc trên hoa, xem có trứng bướm không? Trứng bướm tròn tròn, màu trắng, nhỏ cở bằng đầu cây kim cúc, thường đẻ trên đọt non, lá non hoặc trên cánh hoa, nếu thấy trứng thì bóp giết, nếu để 2 – 3 ngày sau trứng sẽ nở thành sâu con rất nhỏ, màu trắng trắng. Nếu trứng sâu nào đẻ trên lá non, khi nở ra là ăn lá non liền, nên sâu có màu xanh xanh, còn trứng

sâu nào đẻ trên hoa, khi nở ra thì ăn hoa liền, nên có màu hồng hồng, khi thấy cũng bóp giết luôn, sâu nầy không có ngứa. Còn nếu không giết được trứng hoặc sâu lúc còn nhỏ, thì tai hại vô cùng chỉ trong vòng từ 5 đến 7 ngày là con sâu ăn hết cả lá trên cành cây sứ và có thể to lớn bằng ngón tay, nếu để lâu hơn nữa, con sâu sẽ ăn hết cành nầy, rồi bò qua cành khác, ăn trụi lủi hết cả lá cây, rồi ăn cả đọt cây luôn, cây sứ thấy sơ vơ mất hết tàn lá. Sâu thường núp dưới lá hoặc dưới kẹt thân, nên rất khó thấy, nhưng muốn tìm bắt sâu, nên nhìn trên mặt lá cây hoặc dưới đất, nếu thấy những viên phân nho nhỏ, là bên trên ngay chung quanh đống phân, nhứt định phải có một con sâu đang ẩn trú. Sâu cây sứ không ngứa, có thể lấy tay bắt giết hoặc lấy nhíp gấp ra giết.

2) Rệp sáp hoặc rầy bông: rầy bông hay rệp sáp, là một loại côn trùng thân rất nhỏ màu trắng chung quanh mình có rất nhiều lông tơ nhuyễn, không thấm nước, nên thường khi phun thuốc hay bị trôi đi hết, nên rầy rất khó chết, rầy rệp nầy bò rất chậm, phải nhờ kiến tha lên để trên ngọn cây, trên đọt non, lá non, hút nhựa cây ăn, làm cho lá cây, đọt và hoa biến dạng cong queo, rồi khô héo, rụng hết. Loại rệp nầy cũng không biết bay, chỉ do kiến tha lên để trên ngọn cây, để chỗ nào kín đáo, đóng thành cục to, hút nhựa ăn rồi bài tiếc ra môt chất thảy ngọt ngọt để cho kiến ăn, kiến lại rất thích ăn chất thảy nầy, cho nên hể thấy bất cứ trên cây hoa kiểng nào, hể thấy có kiến là có rệp sáp, có rầy bông, vì kiến, rầy bông và rệp sáp là 2 loại côn trùng cộng sinh, luôn luôn

liên kết hổ tương với nhau để sống: kiến tha rệp sáp lên đọt cây để rệp sáp hút nhựa ăn, rồi thảy ra một chất ngọt để nuôi lại kiến.

Rệp sáp rầy bông nầy thường thấy bất cứ trên những cây hoa, kiểng, cây ăn trái nào, do kiến tha lên, loại rầy rệp nầy hơi khó trị, nếu thấy còn ít con thì có thể lấy tay, lấy que hay lấy nhíp gấp ra giết, còn nếu nhiều quá thì phải phun xịt thuốc trừ sâu rầy đặc trị như supracide + với chất bám dính sinh học U – Tron 2000, pha đúng theo liều lượng hướng dẫn, rồi xịt đều lên trên đọt cây, lá cây, nơi nào có rầy rệp sáp đóng lên, nếu pha đúng theo phương pháp hướng dẫn, thì chỉ cần phun xịt một lần rệp sáp và rầy bông cũng chết hết. Tại sao phải cần pha thêm chất bám dính sinh học, vì mình rệp sáp, rầy bông có rất nhiều lông tơ, không thấm nước, nếu pha thuốc với nước, khi phun xịt thuốc sẽ bị trôi đi hết, cho nên phải trộn thêm chất bám dính sinh học, thuốc mới thấm vào thân các côn trùng như rầy bông, rệp sáp được . Cho nên phải cần có chất bám dính sinh sinh học, hoặc nước rỉ đường (nước đường pha loãn), là chất giúp cho thuốc trừ sâu rầy thấm sâu vào thân côn trùng, mới giết chết hết côn trùng được.

3) Rệp đỏ hay nhện đỏ: nhện đỏ rệp đỏ nầy nhỏ li ti, đến đổi mắt thường rất khó trông thấy được, thường bám trên lông tơ của 2 mặt lá của nhưng cây sứ nào, lá có nhiều lông tơ mịn. Do đó khi nào chúng ta thấy trên lá cây sứ có màu đỏ nhạt hoặc nâu nâu đỏ, mới biết đó là do rệp đỏ tấn công, rệp đỏ cũng hút nhựa làm cho lá đọt

cây sứ bị hô héo rồi rụng hết, khi phát hiện phải phung xịt ngay thuốc trừ rệp đỏ như : Sherpa, Trebon, Bi 58, hay loại thuốc trừ rầy rệp nào khác cũng được, nhưng phải pha cho đúng theo liều lượng hướng dẫn của nhà sản xuất ..

4) Rầy cám hay rầy vàng: loại rầy nầy cũng rất nhỏ, như cám nhưng tròn tròn, màu vàng giống như hạt cám, thường đáp xuống dầy đặc trên đọt cây, trên những lá non, nhất là trên chùm hoa, chớ rầy nầy ít khi đáp xuống lá già. Rầy nầy rất đông, nên hút nhựa rất dử, làm khô héo rụng hoa, lá non và héo cả đọt cây. Cho nên, sáng sớm khi chúng ta đi quan sát tìm bắt sâu, nên nhìn lên đọt cây, lá non, và cuống hoa, để tìm bắt rầy cám luôn nếu có. Nếu phát hiện thấy ít có thể lấy tay vuốt dọc theo chiều dài của là cây cho chết hết, nếu nhiều quá thì phải phun xịt thuốc trừ sâu rầy như Trebon, kelthane, Bi 58, pha đúng theo liều lượng, xịt 1-2 lần cũng chết hết, rầy nầy không có lông tơ, nên rất dể trị . Rầy nầy cũng là bạn của kiến, như rệp sáp, nếu trên cây nào thấy có rầy cám nầy là cỡ kiến . Tuy nhiên tốt hơn là phòng ngừa, hàng tháng nên phun xịt ngừa một lần thuốc trừ sâu rầy như Trebon, Sherpa thì có thể ngừa được tất cả các loại sâu, rầy và rệp, còn nếu có thì cũng rất ít.

Một điều nên lưu ý: là tất cả các loại sứ có là nhỏ hoặc lá lớn, mà có nhiều lông tơ, đều hay bị các loại rầy rệp trên tấn công, cho nên khi trồng các loại sứ nầy phải nên để ý theo dõi.

5) Rệp vảy: là một loại rệp khá to, màu xám xám, bám có cục, có về lên trên thân cây, thân nhánh hay trên sống lá chính của lá gìa cây sứ, gặp trường hợp nầy nếu thấy ít có thể dùng tay hoặc dùng cây cạo cho thật hết, nếu thấy nhiều quá ph ải vừa chà cạo, vừa phun xịt thuốc trừ sâu rầy như Sherpa, trebon, Bi 58, Kelthane, pha đúng theo liều lượng thì cũng hết . Rệp vãy nầy tuy ít nhưng hơi khó trị, vì nó.

bám sát vào trong thân cây, nhánh cây, lá cây, nếu phun xịt thuốc lần đầu không hết, thì 3 ngảy sau phun xịt thêm một lần nữa, là phải hết.

6) Bù xít, nhện, ngựa trời: cũng thường hay đeo trên đọt cây sứ, nhứt là bù xít hôi, hay đeo lên đọt cây, làm đọt cây chậm phát triển, khi thấy thì bắt giết ngay, nhưng coi chừng bị nó xịt ra một chất rất hôi, chớ không sao, còn nhện cũng hay đeo lên đọt cây, giăng tơ để bắt mồi ăn, nhiều khi làm hư cả đọt cây sứ, riêng con ngựa trời là con vật có ít, chỉ bắt sâu rầy ăn mà thôi chớ không có phá hại gì ca . Những con vật nầy tuy ít có phá hại cây sứ, nhưng cũng không nên cho chúng bám vào đọt cây sứ. chúng có thể mang theo mầm bệnh đến.

đ) Khi sử dụng thuốc trừ sâu rầy có những điều quan trọng nên nhớ:

Thứ nhất thuốc trứ sâu rầy đều là thuốc độc, khi phun xịt, bắt buộc phải mang khẩu trang và phải đứng trên gió, để không cho thuốc bay vô mặt, vô mủi, vô miệng ...

Thứ hai là không được sử dụng các loại thuốc trừ sâu rầy kịch độc đã cấm xử dụng, như Methyl Parathion, Malathion, Monitor v.v...

Khi thấy ngoài bao bì có:

- **Băng màu đỏ**, biểu tượng là hình **đầu lâu với 2 xương chéo** có nghịa là thuốc rất độc thuộc nhóm 1 cấm sử dụng.

- **Băng màu vàng**, biểu tượng là **dấu chữ thập đen trên nền trắng**, có nghĩa là thuốc khá độc thuộc nhóm 2, phải cẩn thận, áp dụng đầy đủ các loại bảo hộ lao động.

- **Băng màu xanh nước biển**, biểu tượng là **gạch đen không liên tục**, có nghĩa là nguy hiểm, thuốc độc thuộc nhóm 3, phải cẩn thận khi sử dụng.

- **Băng màu xanh lá cây không có biểu tượng**, có nghĩa là ít độc, thuộc nhóm 4, phải cẩn thận khi sử dụng. (loại băng nầy ngày nay thấy không cần thiết phải ghi nữa).

e) Cách xử lý khi ngộ độc thuốc trừ sâu rầy:

- **Rủi ro khi bị ngộ độc thuốc trừ sâu rầy**, nếu nhẹ chỉ thấy chảy nước dãi, ra mồ hôi nhiều, đau bụng, co rút tay chân, nếu bị nặng thấy co cứng bắp thịt, bí tiểu tiện, hô hấp khó khăn, nếu bị nặng hơn nựa sẽ bị rối loại hô hấp, co giật toàn thân, mất phản xạ đến hôn mê ...

- **Phương pháp cứu chữa ban đầu**: nếu bị ở da, rửa thật sạch bằng nước và xà phòng chỗ da chạm phải thuốc, nếu bị ở mắt, rửa mắt bằng nước muối 9 phần nghìn, nếu uốn nhầm thuốc phải gây nôn và lập tức đem

bệnh nhân đến bệnh viện và nhớ mang theo chai thuốc trừ sâu hoặc ghi tên thuốc cho bác sĩ biết, để chữa trị cho đúng.

f) Một số bệnh của cây sứ:

Cây sứ thường ít bệnh, ngoại trừ bệnh thối mềm nhũng là không có thuốc trị, do dư nước mà thôi, đã nói qua rồi ở phần tưới nước, bây giờ đến những bệnh thường gặp khác :

1) Bệnh thối lá: cây sứ có lá dầy, nếu bị giọt nước mưa nhểu xuống mạnh nhiều lần làm quá ẩm hoặc bị đọng nước lâu cũng làm lá sứ vàng úa, lúc ban đầu là một đốm nhỏ màu vàng, hoặc màu nâu như vết phỏng, rồi lan rất nhanh ra khắp cả lá sứ trở nên màu nâu tím, rồi thối nhũng và rụng và lây lan rất nhanh qua lá khác, có khi lan đến cả cây . Gặp trường họp này nên lấy dao bén sát trùng rồi cắt bỏ, xong bôi vôi hoặc bôi sơn lên vết cắt. Bệnh nầy không có thuốc trị, chỉ phòng ngừa trước bằng thuốc trừ nấm, khi trời mưa lớn nước đọng trên lá quá nhiều.

2) Bệnh thối hoa: thường hoa sứ nở chỉa họng hoa lên trời, nên khi trời mưa hoặc khi tưới nước làm nước đọng trong họng hoa, hoa sẽ bị đọng nước trong họng, thối mềm nhũng rồi rụng, có khi lây lan qua đến hoa khác, có khi lây lan đến cả đọt cây, cho nên khi tưới nước không nên tưới lên hoa.

3) Bệnh thối đọt: bệnh thối đọt là đương nhiên, do 2 bệnh trên lây sang, khi bị thối lá hay thối hoa, là lây lan qua đọt, trường hợp phát hiện sớm cũng lấy dao bén

cắt bỏ rồi bôi vôi, bôi sơn, lên vết cắt, chớ không có thuốc trị.

4) Bệnh thối nhánh: như bệnh thối đọt, nhánh non còn mềm yếu rất dễ bị thối, cũng do 3 bệnh trên lây xuống, cũng có khi do bị thương mà thối, cũng lấy dao bén sát trùng rồi cắt bỏ và bôi vôi, bôi sơn như trên.

5) Bệnh thối củ, rễ: bệnh này như đã nói ở đoạn trước (cách tưới nước), cũng do bị dư nước, bệng này không có thuốc trị, chỉ có cắt bỏ cho thật sạch, có thể ngâm sát trùng vào dung dịch vôi càng long, rồi đem treo lên nơi râm mát, đến khi làng sẹo, mới trồng trở lại được.

6) Bệnh nấm mốc: bệnh cũng do bị động nước trên lá, trên thân cây, trên củ, nhứt là do trời mưa lớn hoặc tưới nước vào ban đêm, bệnh nầy làm cho thân cây có nhiều đốm xám mốc, nếu không trị cũng có thể giúp cho virus xâm nhập vào, gây thối nhũng càng nhanh.

Cách phòng trừ: bênh nấm mốc phải phun xịt một trong các loại thuốc trừ nấm sau đây như Topsin, Appencarb, Dithane ... pha đúng theo hướng dẫn.

7) Thân củ bị cháy nắng: Nhiều người thích kéo bộ củ rể sứ lên cho đẹp, nhưng vào mùa hè, giữa trưa để ngoài nắng gắc quá, làm cho củ rể bị cháy nắng, vàng lên như bị phỏng, còn lá cây thì bị héo, nhưng không sao, chỉ cần lấy một miếng vải đấp lên chỗ nào bị cháy nắng vàng làhết còn lá có héo mềm khi trời mát là hết.

g) Vệ sinh môi trường: đây là công tác rất quan trọng, vườn trồng sứ cũng như trồng kiểng, lâu ngày có nhiều cỏ mọc đầy miệng chậu hoặc chung quanh chậu, ở

dưới đất mọc đầy cỏ dại, rác rến, lá cây rụng xuống mục đầy đất, mọc lên nhiều nấm dại phát tán những bào tử bay đi dáp lên lá cây thành nấm mốc, đầy chậu rất dơ bẩn, khuyến khích nhiều côn trùng, sâu bọ và mầm bệnh đến gây hại cho cây trồng.

1) Nhổ cỏ: khi vô chân bằng phân bò, trong phân bò có rất nhiều hạt cỏ, nên cỏ mọc lên đầy trên miệng chậu, nhất là sau khi tưới phân hóa học NPK, cỏ mọc càng tốt, phải một tay nắm bụi cỏ để nhổ, một tay đè gốc cỏ xuống để giữ đất lại, nếu không đất và phân sẽ dính theo rễ cỏ mất hết. Cũng phải nhổ cỏ mọc ở chung quanh bên ngoài châu và dưới sân vườn, cỏ rác nầy có thể bị nhiều sâu bọ, côn trùng đến làm tổ, đến phá hại và mang mầm bệnh đến giết hại cây trồng . Ngày nay thấy có bán phân hựu cơ đậm đặc của Uc, Dynamic Lifter, qua chế biến đã vò thành viên và giệt hết mầm cỏ, nên bón không có mọc cỏ rất tiện. Trong phân nầy cũng có đủ thành phần các nguyên tố đa lượng, trung lượng và vi lượng, bón rất tốt.

2) Hốt rác: lâu ngày gió thổi rác, giấy vụn bay đến đầy cũng như lá cây khô rụng đầy, nên lâu lâu phải làm vệ sinh hốt rác, cũng như nhổ cỏ cho sạch chung quanh, không cho ô nhiễm môi trường, không cho dế, cào cào, châu chấu, cuống chiếu, ốc sên, chuột bọ đến phá hại và mang mầm bệnh đến lây lan qua cây trồng. Định kỳ cũng nên phun xịt thuốc trừ sâu rầy chung quanh môi trường để phòng ngừa côn trùng có hại đến phá hại.

h) Khu cách ly: bất cứ vườn cây kiểng nào cũng phải có một khu riêng biệt hơi xa nơi trồng trọt chính, để cách ly, nghĩa là đem tập trung những cây sứ bị bệnh lại để trị bệnh, không cho lây lan qua các cây không có bệnh. Cũng như cây mới mua về phải để riêng qua một bên, để xem coi có bị bệnh gì không, rồi phun ngừa thuốc sát trùng, mới trồng chung vô vườn với cây mạnh được.

Khu cách ly để treo những cây sứ bị bệnh, để trị bệnh: như cây sứ bị bệnh thối mềm nhũng sau khi cắt bỏ hết các chỗ thối, rồi bôi ciment lên vết cắt cho khô nhựa, kinh nghiệm thấy bôi ciment là an toàn nhát, phải treo lên cho lành sẹo, khu vực nầy phải hơi râm mát để dể chửa trị, hoặc có mái che càng tốt, phải gát nhiều cây tre song song với nhau, rồi cột cây sứ bị bệnh treo lên cho ngay hàng theo thứ tự ngày tháng để tiện theo giỏi. Không ai giám nói tôi trồng sứ Thái Lan không bao giờ bị thối nhũng, thực tế cây sứ chỉ cần bị thương nhẹ như trầy sước một tí cũng có thể bị bệnh thối mền nhũng được.

Tuy nhiên trồng cây sứ Thái Lan cũng không khó lắm, ở Tp. Hồ Chí Minh có nhiều người trồng trên sân thượng hoặc tuốc trên nóc nhà, rất khó lên xuống để chăm sóc, có khi hàng tháng cây sứ bị phơi sương phơi nắng, nhưng vẫn không sao, chỉ cần lâu lâu có vài đám mưa nhỏ, là cây vẫn sống mạnh, khi gặp nhiều nắng, lại ra hoa với màu sắc càng đẹp. Nếu trồng cây sứ mà không tưới nước lâu ngày các củ rể sẽ bị teo lại, xấu xí

chớ không sao, phải tưới nước lại, cây sẽ tiếp tục sống và phìn do thiếu nước, tuy nhiên nếu có điều kiện thì chăm sóc cây sứ thường xuyên vẫn tốt hơn, phòng trừ được các loại sâu bệnh, vì nếu cây sứ bị bệnh thối mềm nhũng, nếu không phát hiện kịp thời , để lâu ngày thối cả cây, thì không còn cách nào chửa trị được. Cho nên hàng ngày lúc sáng sớm phải đi kiểm tra cây kiểng, nhất là cây sứ một lần, để xem có bị sâu rầy và bị bệnh gì không để kịp thời chửa trị là an toàn nhất.

CHƯƠNG III

I) TRỒNG ĐẠI TRÀ & KINH DOANH

Muốn trồng cây sứ đại trà, là phải có tay nghề, có kỹ thuật cao và nhà phải có đất rộng, có sân rộng, nhưng trồng cũng không được nhiều, phải ra ở ngoại thành Tp. Hồ Chí Minh hoặc ở các tỉnh mới có dủ diện tích cở vài công đất trở lên nuôi trồng xuất khẩu mới được. Vườn kiểng nào cũng vậy, trồng lớn phải chia ra nhiều khu vực để dể chăm sóc và tổ chức kinh doanh như: khu nhà ở, khu văn phòng, khu trưng bày trang trí, khu mua bán, khu dành riêng để tháp ghép, khu cấy mô, khu gieo hạt, khu vườn ươm, khu trồng cây con, khu trồng cây lớn, khu cách ly cây bệnh. v.v...

Nhà vườn có nhiều đất nên trồng chuyên canh về cây sứ Thái Lan để kinh doanh, để xuất khẩu, sau nầy có thể mua bán được với nước ngoài như bên Thái lan . Thật ra ở Việt Nam từ trước đến nay, chưa có ai chuyên trồng thật nhiều cây sứ Thái Lan cở chừng vài mẫu,với qui mô lớn, để bán trong nội địa và xuất khẩu . Nhưng chúng tôi cũng đề suất một Công Ty Kinh Doanh trồng nhiều cây sứ Thái Lan xuất khẩu . Ngoài ngôi nhà để ở, còn có các nhà như sau:

1) Khu nhà làm văn phòng: phải khá khang trang, có bàn ghế để tiếp khách, có quày tủ để đựng hồ sơ, có điện thoại để tiện liên lạc, có bàn nước và một số tiện nghi, tùy theo qui mô lớn nhỏ ... Có một chuyên viên bán trong nước và một chuyên viên kỹ thuật chuyên sử

lý làm sạch vô trùng cây sứ bằng các loại thuốc hóa học gì tùy theo nước và đóng gói để xuất khẩu, cũng như lo hồ sơ kiểm dịch.v.v. . .

2) Khu trưng bày: là nơi đem một số cây mẫu ra trưng bày trang trí đẹp với bản niêm yết gía cả, để giới thiệu với khách hàng và cũng là khu mua bán lớn.

3) Khu dành riêng cho nhân viên tháp ghép: bao gồm tất cả các dụng cụ cần thiết, rất nhiều loại như: kềm, búa, dao, kéo, bông gòn, alcol, băng keo, chậu nhựa, chậu đất, chậu men, dây nylon, giấy nylon v.v... Một số bàn ghế tiện nghi để ngồi tháp ghép, một số dụng cụ như sàng, dĩ , để đựng cây, đựng bo để tháp ghép ...

4) Khu nhà kho : là nơi tập trung để tất cả những dụng cụ như : cuốc xẻng, dao kéo, kềm cắt, máy bơm, óng cao su, bình phun thuốc, một tủ thuốc, một tủ đựng trái giống hoặc hạt giống, bao nylon, bao tải, bao bì, dây nylon .v.v...

5) Khu dự trử phân bón: cần có 2 nơi:

Một nơi dành riêng cho phân chuồng, là đào hầm hoặc vừng vách lại hay xây tường để ủ cũng được, các loại phân chuồng đổ trộn chung lại, với tro trấu, bánh dầu, thêm vôi bột và phân lân, để ủ, lâu lâu cũng phải trộn cho đều, chừng vài tháng phân hoai là có thể lấy ra đem đi trồng hoặc bón cho cây rất tốt, hoặc vô bao sắp xếp một nơi có mái che để dành, để dự trử hoặc để bán khi cần.

Một nơi để dự trử phân hóa học bao gồm nhiều kệ, để nhiều chai lọ nhiều bao bì, với tên họ các loại với nhản hiệu cụ thể.

6) Khu gieo hạt và ươm cây con:

a) Phần có mái che dùng để một ít dụng cụ như dao, kéo, cào, cuốc, sẻn, loại thật nhỏ, để sới đất; một tủ đựng phân bón và thuốc trừ sâu rầy, một số bình cở 8 lít để tưới nước, để tưới phân phun sương và một bình 6 lít để xịt thuốc ...

Đa số diện tích còn lại tập trung để nhiều chậu, nhiều khay cho ngay hàng thẳng lối, đổ tro trấu trộn với một ít phân hóa học và một ít phân bò khô,để gieo hạt.

b) Phần lộ thiên, là một sân rộng kế bên, cần lên một số líp rộng cở 1 mét, uài tùy theo diện tích đất, cao cở 10cm, chính giữa đổ tro trấu, bón lót phân bò khô và một ít phân hóa học NPK 30.10.10, hai bên có 2 đường đi rộng cở 50 cm, để đi trồng và đi chăm sóc cây con còn nhỏ vừa mới bứng ra trồng từ chậu ươm.

7) Khu cấy mô:

Đối với những người có kỹ thuật cao, có nhiều phương tiện, có thể tổ chức cấy mô tại nhà, phải có một phòng đặc biệt trang bị máy điều hòa không khí, xa nơi bụi bậm ồn ào, cho vô trùng, mới tổ chức cấy mô được. Phòng nầy phải trang bị nhiều tủ nhiều chai lọ dùng để cấy mô tùy theo nhu cầu. Nếu có phòng cấy mô, bắt buộc phải có 1 chuyên viên chuyên cấy mô, thì có thể cấy mô gia công nhiều giống cây trồng, như phong lan, cây ăn trái, hoa kiểng ...

Phần kỹ thuật cấy mô có hơi phức tạp, cần phải thật kỹ lưỡng và vô trùng, nên tôi sẽ nói ở những bài khác.

8) Khu cách ly:

Là một khu ở xa khu trồng trọt, có thể che kín, cách ly, không cho gío bay về hướng nơi trồng trọt, nhà vườn nào cũng phải có khu nầy dùng để giam giữ những cây bị bệnh, khu nầy còn có một nơi để nuôi trồng những cây mới vừa mua về, để thử xem cây mới mua về có bị bệnh gì hay không, trước khi cho trồng chung với những cây ttrong vườn.

Ngoài những cơ sở vật chất trên còn phải có đăng ký thương hiệu, kinh doanh để giới thiệu mặt hàng hoặc hợp tác nhiều nhà vườn lại để thành lập một Công Ty Cổ Phần Hoa Sứ, Câu Lạc Bộ Hoa Sứ hay Hội hoa Sứ Việt Nam, mới có mặt hàng đa dạng với số lượng lớn, đủ mạnh để xuất khẩu . Sau nầy gia nhập thị trường quốc tế WTO, phải có quảng cáo qua internet ra nước ngoài, nên phải có thêm một phòng chuyên trách về vi tính và quảng cáo (sẽ nói ở phần sau).

II) KINH DOANH CÂY SỨ :

Chúng ta chưa có kinh nghiệm kinh doanh cây sứ Thái Lan cũng như cây xương rồng Bát Tiên, chủ yếu trồng chơi trang trí cho đẹp sân vườn, thấy ở đâu có cây sứ đẹp thì đến mua về trồng...Từ Hội Hoa Xuân 1985, khi anh Nguyễn Tiến Dũng trưng bày cây sứ Thái Lan và cây xương rồng Bát Tiên, tôi mới có dịp làm quen và

nhờ mua dùm sách "Sứ Thái Lan I + II và sách Xương Rồng Bát Tiên, tôi mới nghiên cứu học thêm chữ Thái và nuôi trồng rút kinh nghiệm viết sách "Kỹ Thuật Trồng và Ghép Sứ Thái Nhiều Màu" xuất bản năm 1999, đến năm 2001tôi xuất bản thêm cuốn "Xương Rồng Bát Tiên, Kỹ thuật Trồng, Phương Pháp Lai Tạo"mới phổ biến rộng rãi cho nhiều người cùng nuôi trồng và chăm sóc cây sứ Thái Lan cũng như cây xương rồng Bát Tiên. Gần đây mới có nhiều người kinh doanh mua bán và nhập cây sứ Thái Lan và cây xương rồng Bát Tiên đời mới, có hoa rất đẹp, phong trào trồng cây sứ Thái Lan và cây xương rồng Bát Tiên mới dược nhiều người ưa thích, hưởng ứng nuôi trồng . Ngày nay đã có nhiều nghệ nhân phát minh ra nhiều cách tháp ghép ngang bằng rất có hiệu quả . Nhất là cây sứ Thái Lan rất được nhiều người nuôi trồng nhân giống, lai tạo và tháp ghép . Nhiều nghệ nhân đã nhập các giống sứ Thái Lan mới, có hoa rất to rất đẹp về nuôi trồng và nhân giống khá nhiều, ngày nay chúng ta có thể xuất, nhập cây sứ Thái Lan được. .

Các nghệ nhân chúng ta cần phải hợp tác nghiên cứu xây dựng thương hiệu cây sứ Việt Nam, như cây sứ 2 tầng 9 cánh dún của Ong Ba ở Tân Phú Trung, cây 2 tầng 10 cánh phẳng "Ngọc Tú Cầu" của Ong Nguyễn Ngọc Long ở Hốc Môn và cây sứ "Hồng viền đỏ" có hương thơm... để bán trong nước trước rồi mới xuất khẩu sau . Ngày nay việc xuất nhập cây kiểng không khó lắm, chỉ cần có thương hiệu, đăng ký kinh doanh, nắm bắt gía cả thị trường, học cách mua bán qua mạng, qua Fax, với

các nước trên thế giới khi đã gia nhập thị trường chung WTO và AFTA.

1) Phương thức nhập cây sứ:

Ngày nay các nước trên thế giới đều có phương thức xuất nhập cụ thể, họ có thương hiệu, có in hình ảnh mẫu cây để quảng cáo, khi đặt mua hàng, trả tiền xong, họ sẽ chuyển hàng qua đường hàng không, với đầy đủ hóa đơn, giấy đóng gói, giấy chứng nhận kiểm dịch .v.v...Nếu ai không biết rỏ thủ tục nhập khẩu có thể nhờ Bà Phấn chủ "Kiosque Kim Ngân " Công Viên Âu Lạc, đường Trần Phu, Đ.T : 8305598, nhập hộ, hoặc qua Ong Thái, chủ vườn Nguyễn Thanh Orchid, ở đường Lê Văn Thọ, quận Gò Vấp, hoặc qua ông Nguyễn Tiến Dũng, chủ vườn Bát Tiên ở trong Công Viên Lê Văn Tám, gốc đường Võ Thị Sáu và đường Hai Bà Trưng...

2) Phương thức xuất khẩu cây sứ:

Muốn Xuất khẩu chúng ta phải phối hợp nhiều nhà vườn lại thành Công Ty Xuất Nhập Khẩu Cây Sứ Việt Nam, hoặc thành Câu Lạc Bộ Hoa Sứ Việt Nam, với nhiều thương hiệu, quản cáo qua mạng, qua internet v.v... với nhiều hình ảnh đẹp cho nhiều người biết và cả nước ngoài biết. Hột sứ, cây sứ con, hoặc cây sứ lớn, gởi sang nước ngoài phải qua nhiều thủ tục:

a) Trước tiên phải có khách hàng, xem nước nào chịu nhập hạt sứ, cây sứ cở nào, loại nào, thương hiệu nào, qua thư từ, qua internet, qua phiếu đặt hàng, khi có hợp đồng rồi thì :

b) Phải rửa thật sạch hết đất cát, không để dính theo vào rễ một hạt đất, cát nào, ở nước ngoài rất sợ dính đất, cát, mang theo mầm bệnh,.

c) Phải phun thuốc trừ sâu rầy, thuốc trừ nấm mốc, đúng theo qui định của nước đó trước như: Sumithion 2%, -Rovral 2%, v.v...

d) Phải đem hạt sứ, cây sứ đến Trung Tâm Kiểm Dịch, số 28 đường Mạc Đỉnh Chi để làm giấy chứng nhận kiểm dịch, gởi đi chung với hàng,

đ) Phải đóng gói thật kỹ từng cây, với bảng liệt kê chi tiết đầy đủ,

e) Phải làm hóa đơn gởi kèm theo,

f) Phải mang đến Bưu Điện gởi đi, bằng đường hàng không hoặc đường biển, tùy theo loại hàng và ý của khách hàng, có thể gởi thường hoặc gởi bảo đảm . Ngày nay có dịch vụ chuyển hàng nhanh, lo đóng gói, khai hải quan và đưa hàng đến tận nơi người mua hàng ...

Chúng ta chưa quen thủ tục xuất nhập khẩu cây sứ Thái Lan, làm đến đâu học đến đó rồi sẽ quen dần, quan trọng là quản cáo thương hiệu của chúng tạ, làm sao cho được nhiều người, nhiều nước biết, để đặt hàng . So với các nước tiên tiến trên thế giới như Thái Lan, Đài Loan, Ấn Độ ... thì chúng ta còn thua xa, nhưng trong tương lai, với khí hậu thời tiếc của nước Việt Nam, với tài nghệ khéo léo của nghệ nhân chúng ta, nhành xuất nhập khẩu cây sứ Thái và cây kiểng có thể phát triển mạnh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Sách "Sứ Thái Lan I + II",
- Sách"Kĩ thuật trồng & kinh doanh Sứ Thái" của tác gỉa Hoàng Đức Khương,
- Thu thập tài liệu qua các bạn bè nghệ nhân, qua inter net ,
- Các sách nói về "Trồng Trọt" của Trường Cao Đẳng Sư Phạm do Bộ GD&ĐT ấn hành,
- "Sổ tay hướng dẫn sử dụng phân bón" của GS.TS. Đương Hồng Dật.
- "101 câu hỏi hướng dẫn sử dụng thuốc bảo vệ thực vật" của TS. Trần Văn Hoa (chủ biên) .

KS.Hứa Văn Chung + PTS. Trần Văn Hai +Th.S.Dương minh + Th.S. Phạm Hoàng Oanh.

-"Sổ tay sủ dụng nông dược " của Lương Đăng Kính – Võ Văn Đực (Cty Thuốc Sát Trùng Việt Nam. VIPESCO).
- "Sổ tay hướng dẫn sử dụng thuốc trừ dịch hại cây trồng" của tác gỉa Quý Mùi.
- "Sổ tay dùng thuốc sát trùng Nông nghiệp " của Đặng Thái Thuận – Võ Văn Đực.
- "Bảo vệ sức khỏe nông dân và người tiêu dùng khỏi tác hại của thuốc trừ sâu " của GS.TS. Phan Văn Đuyệt .

MỤC LỤC

	Trang
Tựa	
Lời giới thiệu trang	3
Lời mở đầu	6
Chương Một	
I) Kỹ thuật trồng cây sứ Thái Lan đời mới	8
II) Những Cây Sứ có hoa rất dẹp	10
1) Cây sứ Bạch Ngọc Đường	10
2) Cây sứ hoa vàng của Thái Lan	10
3) Cây sứ Hội Tăng của Đài Loan	11
4) Cây sứ Thái Vân	11
5) Cây sứ Sương Mai	11
6) Cây sứ màu tím hoa cà	12
7) Cây sứ màu phớt xanh	12
8) Cây sứ màu trắng Trinh Bạch	12
9) Cây sứ màu hồng đốm	12
10) Cây sứ đỏ tuyền Huyết Long	13
11) Cây sứ Huyết Long lai	13
12) Cây sứ Chiều Tím sọc lá viền trắng	13
13) Cây sứ Hắc Trân Châu	14
14) Cây sứ Hắc Trân Châu 2	14
15) Cây sứ Họa Mi	14
16) Cây sứ Hắc Kim Phụng	15
17) Cây sứ Hồng Vi	15
18) Cây sứ đỏ Họng có 5 sọc hình sao	15
19) Cây sứ Đổ Quyên 3 màu	15
20) Cây sứ Hoa 2 màu trắng + đỏ	16
21) Cây sứ Hoa 2 màu đỏ + trắng	16

III) Những cây sứ đời mới nhập từ thái Lan 16
IV) Các cây sứ mới của Thái Lan 28
1) Cây Venus (Vệ Nữ) Siam Adenium Co.,Ltd 28
2) Cây sứ (siam adenium com.) 29
3) Cây sứ "Dulcia "www.siam adenium.com 29
4) Cây sứ " Santa Clause" 29
5) Cây sứ "WOL" www.siam adenium com 29
6) Cây sứ " The Illusionist"Siam Adenium Co.,Ltd 30
7) Cây sứ "San Suay" www.Siam adenium com 30
8) Cây sứ "The Legacy" Siam Adenium Co.,Ltd 30
9) Cây sứ "Pink Wallow" Siam adenium Co.,Ltd 31
10) Cây sứ "White Fog " Siam Adenium Co.,Ltd 31
11) Cây sứ Trắng Thơm 31
12) Cây sứ Tuổi Ngọc 31
13) cây sứ Sao Vàng Mới 31
14) Cây sứ Thần Tài 31
15) Cây sứ Triệu Phú 31
16) Cây sứ Ước Mơ 31
17) Cây sứ Ngọc Mỹ 32
V) Các cây Sứ Đột Biến 32
1) Cây sứ đột biến 4 cánh 32
2) Cây sứ 5 cánh 33
3) Cây sứ đột biến 6 cánh 33
4) Cây sứ đột biến 7 cánh 33
5) Cây sứ đột biến 2 tầng 9 cánh 34
6) Côn trùng thụ phấn 34
7) Cây sứ 3 trái 34
8) Làm sao cho cây sứ trồng từ hạt ra hoa sớm 35
9) Ghép lên rễ 36
10) Cây sứ trồng lâu măm thành kiểng cổ 36
11) Cây sứ Kim Tự Tháp 37

12) Cây sứ lá quấn 38
13) Cây sứ lá đỏ nhỏ 38
14) Cây sứ lá đỏ lớn 38
15) Cây sứ Bạch Tạng 38
16) Cây sứ Kiểng Cổ, Kiểng Thế 49
VI) Phương pháp tháp ghép 40
1) Ghép Mắt 41
2) Ghép Áp 42
3) Ghép Vạt Nêm 42
4) Ghép Ngang Bằng 43
VII) Điều kiện trồng cây sứ 44
a) Về khí hậu 44
b) Về độ sáng 45
c) Về độ nóng 46
d) Về độ Ẩm 47
đ) Về độ lạnh 47
e) Về độ thông thoáng 48
f) Về chậu trồng 51
g) Về chất liệu trồng 52
h) Về dụng cụ trồng 54
VIII) Cách nhân giống 53
a) Cách thụ phấn đơn 54
b) Cách thụ phấn chéo 56
c) Cách thụ phấn cho cây ra hoa có màu sắc theo ý muốn 59
IX) Thực hành trồng sứ 61
1) Rễ con 61
2) Rễ cái 61
3) Củ 62
4) Thân 62
5) Nhánh 62
6) Lá 65

7) Hoa 65
8) Họng 66
9) Nhị đực 66
10) Nhụy cái 67
11) Bầu noãn 67
12) Trái 67
13) Hạt 68
14) Cách gieo hạt 68
15) Cách ngâm hạt 69
X) Cách bón phân 70
1) Thứ nhất bón phân cho đúng loại 71
2) Thứ hai bón phân cho đúng theo yêu cầu 71
3) Thứ ba bón phân cho đúng theo từng giai
đoạn sinh trưởng 72
4) Thứ tư bón phân cho đúng đối tượng 72
5) Thứ năm bón phân cho đúng mùa vụ và thời tiết 73
6) Thứ sáu phải bón phân cho thời kỳ. 74
7) Thứ bảy bón phân cho cân đối 75
XI) Dưới đây là một số phân thường dùng 76
1) Phân chuồng 76
2) Phân rác 77
3) Phân xanh 77
4) Phân than bùn 88
5) Phân Dynamic Lifter 79
6) Phân Vô Cơ 79
1) Phân Đạm N 79
1)Phân Urée (CO(NH2)2 có chứa 44 đến 48 % N
2) Phân Amôn Nitrat (NH4.NO3) có chứa 33 đến 35% N
3)Phân sulphat dạm SA (NH4).2SO
4) có chứa 20 đến 21 %N
4)Phân clorua đạm (NH4CL) có chứa 24 đế 25% N

2) Phân Lân P205 81
Phân Super lân có chứa 16 đến 20% P
Phân Apatit có 17 đến 38% P
Phân lân Văn Điển lân nung chảy TecMô phosphát
có 15 đến 20%
3) Phân Kali K 82
Phân Clorua kali có 35 đến 60% K
Phân Sulphat kali có 45 đến 50 % K
Phân Agripac Canada có 61 % K
4) Phân Vôi Canxi 83
Phân Vôi nghiền ...có từ 51 đến 80% Ca
Phân Vôi nung chảy
Phân Thạch cao
5) Phân Magie Mg 84
Phân Lân Văn Điển...có từ 17 đế 20% Mg
Phân Borat có 19% Mg
Phân Sulphat kali magie có từ 5 đến 7 % Mg
6) Phân Lưu Huỳnh 84
Phân Sulphat Amôn SA...có 23% S
Phân Sulfat Kali mgie có chứa từ 5 đến 16 đến 22 % S
Phân Sulfat Kali có chứa 18% S
Phân Super lân có chứa 12% S
7) Phân Sắt Fe 85
8) Phân Đồng Cu 85
Phèn xanh (CuSO4.7H2O) có chứa 25,9% Cu
9) Phân Mangan Mn 85
Phân Sulphat Mn (Mn SO4.5H2O)
Phân Clorua Mn (MnCl2 H2O)
Phân Permanganat Kali (KMn O4)
10) Phân Kẻm Zn 86

Phân Sulphat Kẻm (ZnSO4.7H2O)
Phân Clorua Kẻm ZnCl2
11) Phân Coban Co 86
12) Phân Bo Phân Acid Boric (H2Bo3) 86
Phân Borat natri (N2Bo3)
13) Phân Molipden 87
Phân Molipdat Natri (NaMoO4.2H2O)
14) Phân clo (Cl) 87
c) Phân tổng hợp NPK và phân Phúc Hợp NP, NK, PK 87
Phân Amphoska
Phân viên NPKVăn Điển
Phân NPK 3 màu
Phân DAP
d) Phân bón lá 89
đ) Phân vi sinh vật 90
Phân vi sinh vật cố định Đạm từ không khí
Phân vi sinh vật hòa tan Lân
e) Chế phẩm EM 91
Cách Pha Trộn phân
CHƯƠNG HAI 95
I) Nguyên tắc đặt tên 95
II) Cách chăm sóc cây sứ 96
1) Cách tưới nước 96
a) Cách xử lý cây sứ bị thối mềm nhũng 97
b) Cách xử lý cây sứ thiếu nước bị teo củ rễ 98
2) Cách trồng cây sứ 99
a) Cách thay chậu cây sứ 99
b) Cách trồng lại cây sứ sau khi hết bệnh 100
c) Cách thay chậu mới 100
d) Cách phòng trừ sâu rầy 101

1) Bắt giết trứng và bắt giết sâu 101
2) Rệp sáp hoặc rầy bông 102
3) Rệp đỏ hoặc nhện đỏ 103
4) Rầy cám hoặc rầy vàng 104
5) Rệp Vẫy 105
6) Bù xít, nhện, ngựa trời 105
đ) Khi sử dụng thuốc trừ sâu rầy nên nhớ 105
-băng màu đỏ
-băng màu vàng
-Băng màu xanh nước biển
-Băng màu xanh lá cây
e) Cách xử lý khi bị ngộ độc 106
-Rủi ro khi bị ngộ độc
-Phương pháp cứu chữa ban đầu
f) Một số bệnh của cây sứ 107
1) Bệnh thối lá 107
2) Bệnh thối hoa 107
3) Bệnh thối đọt 107
4) Bệnh thối nhánh 108
5) Bệnh thối củ, rễ 108
6) Bệnh nấm mốc 108
7) Bệnh củ rễ cháy nắng 108
g) Vệ sinh môi trường 108
1) Nhổ cỏ 109
2) Hốt rác 109
h) Khu cách ly 109
Kết luận
ChươngBa 112
I)Trồng đại trà và kinh doanh cây sứ Thái Lan 112
II) Kinh doanh cây sứ Thái Lan 115
Tài liệu tham khảo 119
126

TRỒNG & LAI TẠO SỨ THÁI
QUYỂN II

Chịu trách nhiệm xuất bản
TS Quách Thu Nguyệt

Biên tập : Kiến Huy
Bìa : TRUNG KIÊN
Sửa bản in : Kiến Huy

Huỳnh Văn Thới ĐT: 08.7622581
Cá nhân liên doanh: **Đinh Văn Kế**
Phát hành tại cửa hàng s KHKT
ĐT:8115142 - 0903.956348

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ
161B.Lý Chính Thắng - Quận 3 - TP.Hồ Chí Minh
ĐT : 9316289 - 9316211 - 8465596
Fax : 08.8437450 E-mail : nxbtre@hcm.vnn.vn

CHI NHÁNH NXB TRẺ TẠI HÀ NỘI
523 Nguyễn Chí Thanh - Quận Đống Đa - Hà Nội
ĐT : (04) 7734544 Fax : (04) 7734544
E-mail: vanphongnxbtre@hn.vnn.vn

In 1000 cuốn, khổ14x20cm tại Cty TNHH Long Hưng Thịnh. Kế hoạch xuất bản số 43/XB-QLXB ngày 08/01/2008 của cục xuất bản Số ĐKKH 55-2008/CXB/476-187/tre.
In xongnộp lưu chiểu tháng10năm 2008

Nhà Sách NVCS
2 080103 005520
081551
16/04/2010
25,000 Đ
Giá: 25.000d